

Västerås stad
ÅRSPLAN 2023
MED UTBLICK MOT 2026

VÄSTERÅS STAD

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

En ansvarsfull årsplan i en osäker tid	3
Så styrs Västerås stad	4
God ekonomisk hushållning	6
Måluppfyllelse för verksamhetsmål	7
Västerås stad som arbetsgivare	18
Omvärld och ekonomi	19
Befolkningsutveckling och bostadsbyggande	20
Ekonomiskt läge i Västerås stad 2022	23
Finansiering av den kommunala verksamheten	25
Budget 2023 och planering 2024–2026	28
Investeringsbudget 2023 med planering mot 2027	36
Bolag och kommunalförbund i koncernen	39
Nämndernas ansvarsområde och ekonomiska ramar	42
Finansiella rapporter	52
Koncernstruktur	64
Västerås stads organisation 2023-01-01	65
Bilaga	
Statens budget för 2023	66

En ansvarsfull årsplan i en osäker tid

Sverige och Västerås är på väg in i en lågkonjunktur. Mat, el, drivmedel och andra varor har blivit betydligt dyrare när energikrisen ökar inflationen och får räntorna att stiga. De västeråsare och lokala företag som redan har det tufft ekonomiskt riskerar att få det ännu tuffare.

I svåra tider har det offentliga ett extra stort ansvar. Vi i den nybildade Västerås-majoriteten är redo att ta det ansvaret.

Efter kommunvalet i september förde våra fyra partier konstruktiva och respektfulla samtal som mynnade ut i en gemensam avsiktsförklaring. Tillsammans kommer vi att verka för en mer ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar kommun med Agenda 2030 som grund.

Beröringspunkterna mellan Socialdemokraterna, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Vänsterpartiet är fler än vad många kanske tror. Exempelvis är våra partier utpräglade rörelsepartier som betonar vikten av att lyssna och vilja kompromissa. Västerås-majoritetens första gemensamma budget är inte i alla delar den budget som vi skulle vilja lägga. Det behövs fler och större satsningar inom en rad områden. Nu tvingar de osäkra tiderna oss att laga efter läge.

Den viktigaste prioriteringen i årsplanen för 2023 är att lindra lågkonjunktorens effekter på kommunens verksamheter. Stora besparingar inom skola, vård och omsorg skulle vara förödande för västeråsarna. Därför väljer vi att kompensera för demografi, löneökningar och prisökningar fullt ut. För att kunna göra det sänker vi resultatet till 0,8 procent.

Foto: Lisa Pettersson

Västerås-majoritetens avsiktsförklaring som sträcker sig över hela mandatperioden innehåller bland annat satsningar på skolan, äldreomsorgen, civilsamhället, företagen, tryggheten, landsbygden och klimatet. Dessa återkommer vi till under våren 2023 med ett förslag till kommunfullmäktige om mål för mandatperioden. Med hänvisning till vårt kommande förslag avstår vi från att ge uppdrag till nämnderna i denna årsplan.

Redan nu gör vi några större satsningar för att göra Västerås starkare och vardagen bättre för västeråsarna. Vi gör det i form av tre åtgärds paket: ett trygghetspaket, ett kollektivtrafikpaket och ett paket med övriga satsningar.

Åtgärds paketerna samlas under kommunstyrelsen och är tydligt definierade. De består av sammanlagt 50 miljoner kronor. Utöver paketen läggs en reserv i kommunstyrelsen för elkompensation.

I detta allvariga läge behöver vi ingjuta hopp och framtidstro hos varandra. Västerås är fortfarande fantastiskt. Det är en växande kommun där människor vill bo i stan, i mindre orter och på landsbygden. Tillsammans ska vi fortsätta utveckla näringslivet, föreningslivet och allt annat som kommer göra vår kommun till en bättre plats.

Staffan Jansson (S)
Kommunstyrelsens ordförande

Amanda Grönlund (KD)
Kommunstyrelsens 1:e vice ordförande

Vicki Skure-Eriksson (C)
Kommunalråd

Anna Maria Romlid (V)
Kommunalråd

Så styrs Västerås stad

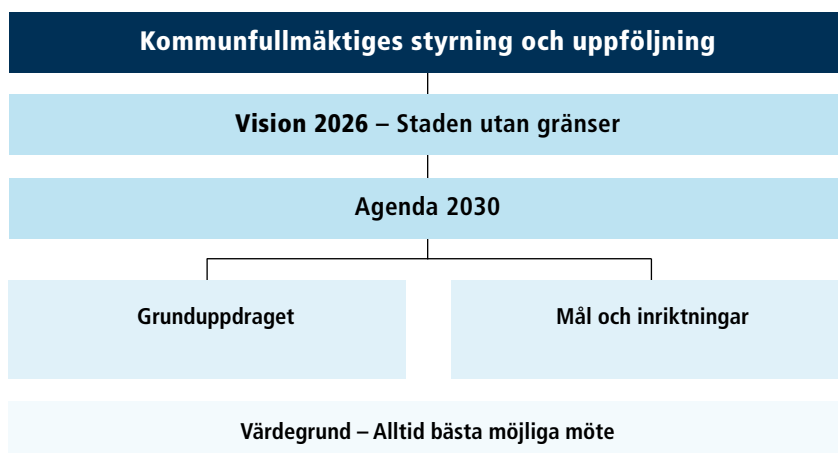
Kommunfullmäktige beslutar om finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Kommunfullmäktige beslutar även om mål och riktlinjer för den kommunala verksamheten och för den verksamhet som bedrivs i bolag och kommunalförbund.

Västerås stads styrande partier, Västeråsmajoriteten, avser att lägga fram förslag till kommunfullmäktige våren 2023 om mål för mandatperioden. Detta utifrån sin avsiktsförklaring som bland annat fokuserar på skolan, äldreomsorgen, civilt samhället, företagen, tryggheten, landsbygden och klimatet.

Basen i styrmodellen utgörs av Västerås stads värdegrund och vision. Dessa präglar arbetet här och nu, men fungerar också som kompassriktning för strategier och vägval framåt.

VISION 2026 – STADEN UTAN GRÄNSER

Västerås 2026 – Staden utan gränser är en visionsbild för det Västerås vi vill ska vara verklighet 2026. Hur ska vår stad vara och se ut då? Visionsbilden ska ge alla oss som arbetar i staden en gemensam riktning och ett mål att arbeta för. I visionen finns ett antal mål att sträva mot. De är uppdelade i fem rubriker:

- **Världsledande kunskap** – vi ser framför oss en stad som framgångsrikt kombinerar teknisk utveckling med mänskliga behov.
- **Tillsammans för Västerås** – vi vill att du ska känna dig delaktig och vilja vara med och bidra till en trygg och harmonisk stad.
- **Den mälarnära staden** – vårt sjönära läge ger förutsättningar för att expandera och utvecklas som stad.
- **Västerås i världen, världen i Västerås** – genom kreativa samarbeten skapar vi mervärden som alla kan ta del av.
- **Handlingskraft och stolthet** – vi kombinerar innovationer och mänsklig samverkan vilket ger resultat. Vi visar handlingskraft och förmåga att leverera.

AGENDA 2030

Västerås stad ska fortsatt växa hållbart och starkt. Det betyder att arbetet fortsätter den inslagna vägen och tar avstamp från Agenda 2030 och de 17 globala hållbarhetsmålen i all vår planering och i vårt arbete. De strategiska utvecklingsområdena för mandatperioden har en tydlig koppling till hållbarhetsmålen.

Kommunfullmäktige har antagit två program för att konkretisera hållbarhetsarbetet till lokal nivå. Ett ekologiskt program och ett socialt hållbarhetsprogram vilka innehåller mål och ambitioner för hållbarhetsarbetet.

- **Ekologiskt program:** uttrycker att Västerås ska vara långsiktigt ekologiskt hållbart. Det innebär att inverkan på miljö- och klimatförändringar kontinuerligt ska minska, att påverkan på miljön ligger inom de värden som jorden kan hantera och de ekologiska fotavtrycken är på en hållbar nivå.

KUND

Vi har nöjda kunder och invånare.

KVALITET

Vi har rätt kvalitet i våra verksamheter och levererar rätt resultat.

MEDARBETARE

Vi har engagerade medarbetare med rätt kompetens.

EKONOMI

Vi har en effektiv verksamhet med ekonomi i balans.

- Socialt hållbarhetsprogram: uttrycker att Västerås ska verka för en stad och en landsbygd som för lång tid framöver och med gemensamma vägval skapar jämlika förutsättningar och en stark tillit som leder till en aldrig sviktande tro på en god framtid. För att uppnå jämlika förutsättningar krävs att insatser prioriteras för målgrupper som har sämre förutsättningar att infria sina rättigheter. Jämlika förutsättningar är Västerås stads sätt att arbeta med Agenda 2030-devisen Ingen ska lämnas utanför. Detta betyder att allt arbete ska jämställdhetsintegreras och att ett barnrättsperspektiv ska genomgå alla beslut som rör barn.

Programmen ska utgöra ett underlag för de gemensamma och enskilda aktiviteter som upprättas för att nå de övergripande målen för att nå en hållbar utveckling av staden.

GRUNDUPPDRAG

Grunduppdraget formuleras i reglementet för nämnderna, i förbundsordning för kommunalförbund och i ägardirektiv för bolag.

MÅL OCH INRIKTNINGAR

Kommunfullmäktiges mål utifrån de fyra perspektiven, kund, kvalitet, medarbetare och ekonomi ska bidra till en helhet

gällande finansiella mål och mål för den kommunala verksamheten.

Kund och kvalitet ligger nära varandra, genom rätt kvalitet är sannolikheten stor att kunden blir nöjd. För att kunna leverera rätt kvalitet krävs tydliga uppdrag och fokus på resultatet. Medarbetare med rätt kompetens och en god arbetsmiljö är viktiga förutsättningar för en kostnadseffektiv verksamhet. En effektiv verksamhet med en ekonomi i balans ger hållbarhet över tid och sätter ramarna för verksamheternas finansiella utrymme.

VÄSTERÅS STADS VÄRDEGRUND

Värdegrunden "Alltid bästa möjliga möte" bygger på Västerås stads vision – Staden utan gränser. Genom att leva värdegrunden i vardagen hjälper vi till att förverkliga visionen.

ALLTID BÄSTA MÖJLIGA MÖTE

- Öppenhet och kreativitet för lärande och utveckling.
- Samarbete och handlingskraft för resultat.
- Ansvarstagande och delaktighet för kvalitet och effektivitet.
- Respekt och omtanke för de människor vi möter.

Det är inte i de ambitiösa dokumenten våra värderingar blir verklighet, utan i alla våra möten, som sker hundratusentals gånger varje dag. Möten som sker när vi klipper gräset i parken. Möten som sker när vi möter eleverna i förskolan, ungdomarna i våra fritidsgårdar, de individer som kommer i kontakt med socialtjänsten, de äldre på våra boenden eller personer som ansöker om bygglov. Möten som sker när vi svarar på frågor i telefon, på webben eller i sociala medier. Eller när vi träffar kollegor i olika typer av interna möten. Fyra enkla ord, som talar om precis vad vår verksamhet och insatser i grund och botten handlar om: Alltid bästa möjliga möte.

God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning betyder att varje generation ska ansvara för kostnaderna för den service som de själva konsumerar. Vi behöver vårda våra tillgångar, värna kvaliteten och i hög grad finansiera våra investeringar med egna medel. En långsiktig planering är viktig för att säkerställa god ekonomisk hushållning. Den tioåriga prognosen är ett viktigt verktyg.

I Västerås stad definieras god ekono-

misk hushållning som god måluppfyllelse för verksamhetsmålen inom styrmodellens fyra perspektiv: kund, kvalitet, medarbetare och ekonomi. Uppnådda verksamhetsmål behöver jämföras mot nedlagda resurser.

Den sammanvägda bedömningen är att Västerås stad och Västerås stads koncern i grunden har en god ekonomisk hushållning, men att det samtidigt finns områden som behöver utvecklas och förbättras. Den

demografiska utvecklingen, med fler äldre och unga samtidigt som invånare i arbetsför ålder inte växer lika snabbt, ställer krav på effektivare verksamheter och ett hållbart lokalutnyttjande. Jämförelser och samarbeten inom den egna verksamheten samt med andra ger förutsättningar för att hitta nya sätt att höja kvaliteten och samtidigt effektivisera verksamheten.

Måluppfyllelse för verksamhetsmål

Analys är viktigt för att få en utveckling i rätt riktning. Övergripande kan Västerås jämföras med landets övriga kommuner. Jämförelser kan även göras med de kommuner som har bäst utfall för att hitta bra exempel att lära från. Hur det går för verksamheterna avseende perspektiven kund och kvalitet behöver även ställas mot vilka åtgärder man gjort för att lyckas.

Utfallen på nyckeltalen är färgmarkerade för att visa jämförelse med övriga kommuner enligt följande:

- Västerås resultat är bland den högsta fjärdedelen av alla resultat.
- Västerås resultat är ungefär i mitten av alla resultat.
- Västerås resultat är bland den lägsta fjärdedelen av alla resultat.

KUND

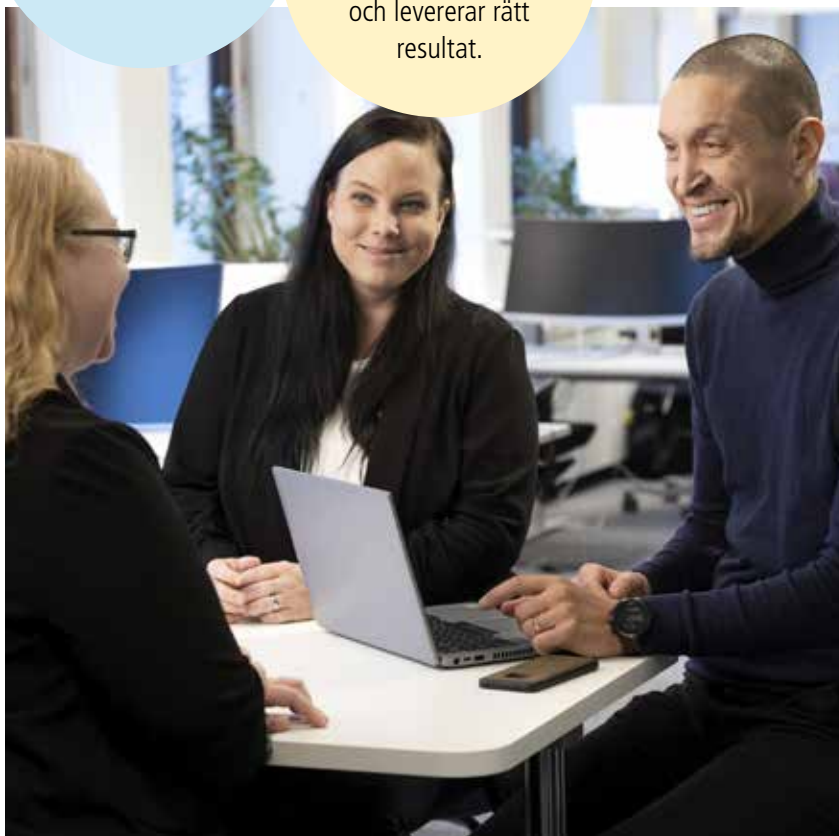
Vi har nöjda kunder och invånare.

KVALITET

Vi har rätt kvalitet i våra verksamheter och levererar rätt resultat.

KUND OCH KVALITET

Det övergripande målet är att våra kunder och invånare ska vara nöjda med våra tjänster och den service vi ger dem. Det åstadkommer vi genom att alltid ha kunden och invånaren i fokus och vi ska även ha deras fokus, det vill säga sätta oss in i och se frågorna från kundens perspektiv. Genom att leva värderingarna i vår värdegrund skapar vi goda relationer och förtroende från de vi är till för. Att vi har rätt kvalitet i våra verksamheter och levererar bra resultat ger nöjda kunder och invånare. Det bidrar också till en hållbar utveckling som leder till en god miljö för nuvarande och kommande generationer i linje med Agenda 2030. Ramen för verksamheten utgår från tillgängliga resurser. Utmaningen är att utifrån detta skapa så kvalitativ verksamhet som möjligt, med nöjda kunder och goda resultat. Vi har en Policy för kvalitetsutveckling som ska säkerställa ett systematiskt och strukturerat arbetssätt för ständig utveckling och förbättring av Västerås stads service och tjänster.

Inom verksamhetsområdet **Barn och utbildning** placerar sig Västerås i mellanskiktet eller i den lägre fjärdedelen av landets kommuner vad gäller andelen elever i årskurs 9 som uppnått kunskapskraven och andelen elever som tar examen inom tre respektive fyra år. Ser man till kostnadssidan så är Västerås inom mellanskiktet av kommuner avseende nettokostnadsavvikelse för grundskolan och gymnasieskolan. För förskolan är Västerås bland den fjärdedel kommuner med mest negativ nettokostnadsavvikelse. Gymnasieskolan och grundskolan uppvisar samtidigt en relativt låg kostnad per elev jämfört med andra kommuner. Lokalkostnader är en central post inom verksamheterna och Västerås är på denna punkt inom mellanskiktet av landets kommuner.

BARN OCH UTBILDNING

NYCKELTAL	UTFALL 2019	UTFALL 2020	UTFALL 2021	MÅL 2025
Barn som är mycket positiva gällande "Vuxna lyssnar på mig på förskolan", kommunala förskolor, andel, %	83	82	80	87
Elevers uppfattning om trygghet, åk 9, kommunala skolor, (index 0–10) Skolinspektionens index	7,8	7,4	7,8	8,5
Elevers uppfattning om delaktighet och inflytande, åk 2 på gymnasiet, kommunala skolor, (index 0–10) Skolinspektionens index	5,7	5,7	5,8	6,4
Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, lägeskommun, andel (%) (N15418)	73,6	72,2	72,1	Öka
Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, kommunala skolor, andel (%) (N15419)	66,6	63,9	65,8	75,5
Gymnasieelever med examen inom 4 år, lägeskommun, andel (%) (N17464)	73,9	68,9	69,9	Öka
Gymnasieelever med examen inom 3 år för nationella program, kommunala skolor, andel, %	72,3	73,3	77,2	79,0
Nettokostnadsavvikelse förskola inkl. öppen förskola, (%) (N11024)	-5,4	-7,1	-9,1	
Nettokostnadsavvikelse grundskola F-9, (%) (N15001)	-9,0	-6,3	-3,2	
Nettokostnadsavvikelse gymnasieskola, (%) (N17001)	2,6	3,2	-1,7	
Kostnad förskola, kr/inskrivet barn (N11008)	151 220	154 383	155 349	
Kostnad grundskola F-9, hemkommun, kr/elev (N15027)	97 667	102 606	108 476	
Kostnad gymnasieskola hemkommun, kr/elev (N17005)	121 191	123 940	119 454	
Nettokostnad lokaler i kommunal förskola, kr/inskrivet barn (N11020)	22 874	24 652	24 060	
Kostnad för lokaler i kommunal grundskola F-9, kr/elev (N15061)	15 905	17 242	17 334	
Kostnader för lokaler i kommunal gymnasieskola, kr/elev (N17008)	26 191	26 398	24 170	

Omsorg och stöd saknar ännu utfall för brukarbedömning inom äldreomsorgen 2021 eftersom Socialstyrelsens undersökning "Så tycker de äldre om äldreomsorgen" är senarelagd. Brukarbedömningen inom LSS uppvisar en förbättrad nivå senaste året. Andelen ej återaktualiserade vuxna personer med försörjningsstöd ökade något 2021. Nettokostnadsavvikelsen är i mellanskiktet för samtliga verksamheter men de har olika position vad gäller kostnad per invånare.

OMSORG OCH STÖD

NYCKELTAL	UTFALL 2019	UTFALL 2020	UTFALL 2021	MÅL 2025
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%) (U21468)	89	88		Öka
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%) (U23471)	79	77		Öka
* Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel (%) (U28532)	87	76	83	Öka
Ej återaktualiserade vuxna personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd, andel (%) (U31462)	70	71	72	Öka
Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg, (%) (N20900)	-9,2	-5,4	-2,7	
Nettokostnadsavvikelse LSS, (%) (N28018)	-3,6	-3,0	-3,2	
Nettokostnadsavvikelse individ- och familjeomsorg, (%) (N30001)	32,2	23,1	10,5	
Kostnad äldreomsorg, kr/inv 80+ (N20048)	210 023	222 152	228 440	
Kostnad funktionsnedsättning totalt (SoL, LSS, SFB), minus ersättning från FK enl SFB, kr/inv (N25018)	6 445	6 543	6 572	
Kostnad individ- och familjeomsorg, kr/inv (N30101)	6 793	6 641	6 217	

*) Nyckeltal kopplade till Agenda 2030.

Verksamhet **Uppleva och göra** ligger i mellanskiktet av landets kommuner för de uppsatta indikatorerna. Vad gäller aktivitetstillfällen för barn och unga i kommunala bibliotek förbättrades positionen mot tidigare år. Anmälda våldsbrott per invånare har sjunkit de senaste åren.

UPPLEVA OCH GÖRA

NYCKELTAL	UTFALL 2019	UTFALL 2020	UTFALL 2021	MÅL 2025
Aktiva låntagare i kommunala bibliotek, antal/1000 inv. (N09809)	239	193	167	Öka
Aktivitetstillfällen för barn och unga i kommunala bibliotek, antal/1000 inv 0–18 år (N09805)	21,5	7,5	12,6	Öka
Elever i musik- eller kulturskola, 6–19 år, andel (%) (N09888)	7,7	7,7		
* Anmälda våldsbrott, antal/100 000 inv (N07403)	1 147	999	963	

*) Nyckeltal kopplade till Agenda 2030.

Inom **Bo, bygga och miljö** så har Västerås en placering bland den bästa fjärdedelen av landets kommuner avseende färdigställda bostäder i flerfamiljshus och tillgång till snabbt bredband.

BO, BYGGA OCH MILJÖ

NYCKELTAL	UTFALL 2019	UTFALL 2020	UTFALL 2021	MÅL 2025
Färdigställda bostäder i småhus under året, antal/1000 inv (N07905)	0,7	1,5	1,0	8 **)
Färdigställda bostäder i flerfamiljshus under året, antal/1000 inv (N07906)	5,7	4,9	5,1	8 **)
Andel av vägnätet med ny beläggning	3,2	3,4		Öka
* Tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s, andel (%) (N07900)	92,7	93,3	93,9	
* Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (%) (U07514)	44	50		
* Hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%) (U07414)	38	38		

*) Nyckeltal kopplade till Agenda 2030.

***) Målet för färdigställda bostäder är sammantaget cirka 1 250 bostäder per år, vilket motsvarar cirka 8 per 1 000 invånare. Det omfattar småhus och flerfamiljshus tillsammans.

Inom **Näringsliv och arbete** så har Västerås en mellanposition vad gäller företagsklimatet och nedlagda nettokostnader för näringslivsfrämjande åtgärder.

NÄRINGSLIV OCH ARBETE

NYCKELTAL	UTFALL 2018	UTFALL 2019	UTFALL 2020	MÅL 2025
* Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, NKI (U07451)	75	75	77	Öka
Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som börjat arbeta eller studera, andel (%) (U40455)	28	24	28	Öka
Nettokostnad näringslivsfrämjande åtgärder, kr/inv (N40009)	122	114	137	

*) Nyckeltal kopplade till Agenda 2030.

Sambandet mellan kvalitet och kostnad

Kvaliteten i Västerås verksamheter och tillförda resurser kan som visats ovan jämföras med landets kommuner i stort. För att ytterligare belysa hur sambandet mellan kvalitet och tillförda resurser ser ut kan Västerås även jämföras med kommuner inom jämförelsenätverket R9. Där ingår de nio större mellansvenska kommunerna Eskilstuna, Gävle, Jönköping, Linköping, Norrköping, Södertälje, Uppsala, Västerås, och Örebro. Till dessa läggs i analysen Enköping, Helsingborg, Nacka, Strängnäs och Österåker. Dessutom ingår Riket som är genomsnittet för landets kommuner. Innebär högre kostnader oftast bättre kvalitet? Om inte, finns det lösningar i andra kommuner att lära sig av? Några indikatorer har valts ut inom de olika verksamhetsområdena och ställts mot nettokostnadsavvikelsen. Detta visas i diagramform för samma urval av kommuner plus genomsnittet i form av Riket. Kommunerna inom R9 har blå markering medan övriga kommuner och Riket har gul samt Västerås röd.

Nettokostnadsavvikelsen är skillnaden mellan nettokostnad och referenskostnad, alltså kostnad som tar hänsyn till skillnad i struktur mellan kommuner (bland annat åldersfördelning, befolkningsutveckling, bebyggelsestruktur och löner). Referenskostnaden beräknas i det kommunala utjämningsystemet och ska ses som den förväntade kostnaden. Positiva värden indikerar högre kostnadsläge än statistiskt förväntat och negativa värden ett lägre kostnadsläge än statistiskt förväntat.

En stor negativ nettokostnadsavvikelse innebär alltså en låg faktisk nettokostnad i förhållande till hur den "borde" vara utifrån kommunens förutsättningar.

Barn och utbildning

En jämförelse med en grupp andra kommuner visar att Västerås ligger relativt lågt avseende andelen elever i årskurs 9, lägeskommun, som uppnått kunskapskraven i alla ämnen. Västerås är samtidigt i mittersta skiktet inom gruppen när det gäller nettokostnadsavvikelse. Nacka har den största negativa nettokostnadsavvikelsen i gruppen och även den högsta

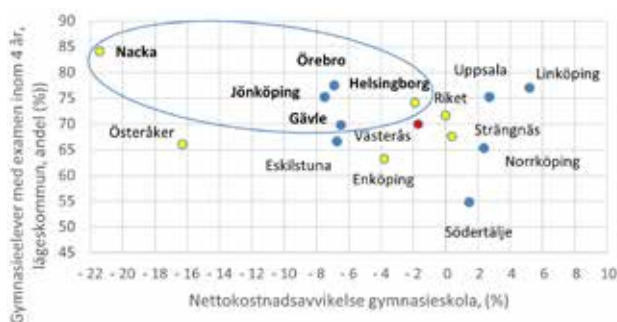
andelen elever som uppnått kunskapskraven. Motsvarande gäller Uppsala om man ser till kommunerna inom gruppen R9.

Vad gäller gymnasieelever som tar examen inom fyra år, lägeskommun, så ligger Västerås i mellanskiktet av kommuner i jämförelsegruppen och något under Riket. Nettokostnadsavvikelsen för verksamhetsområdet är negativt och Västerås har även här en mellanposition i jämförelsegruppen. Det finns kommuner både inom R9 och bland de övriga kommunerna i gruppen med både en högre andel elever som tagit examen inom fyra år och mer negativ nettokostnadsavvikelse jämfört med Västerås.

Skolresultat åk 9 – Nettokostnadsavvikelse 2021

Gymnasieexamen inom 4 år – nettokostnadsavvikelse 2021

Omsorg och stöd

Sett till brukarbedömning inom LSS, " Brukaren får bestämma om saker som är viktiga", så ligger Västerås högt inom jämförelsegruppen och ingen kommun har högre brukarbedömning och samtidigt mer negativ nettokostnadsavvikelse.

Västerås är i mellanskiktet i jämförelsegruppen avseende ej återaktualiserade vuxna med försörjningsstöd inom ett år. Samtidigt är Västerås bland de med högre nettokostnadsavvikelse inom guppen.

Brukarbedömning LSS – Nettokostnadsavvikelse 2021

Ej återaktualiserade vuxna med försörjningsstöd – Nettokostnadsavvikelse 2021

MEDARBETARE

Vi har engagerade medarbetare med rätt kompetens.

MEDARBETARE

Kompetensförsörjning och att erbjuda Västerås stads verksamheter jämlika förutsättningar är aktuella utmaningar. Det är viktigt att skapa förutsättningar för en hållbar och långsiktig kompetensförsörjning genom en proaktiv process gällande kompetensförsörjning och jämlika förutsättningar för hela Västerås stad. Att aktivt arbeta med att skapa bästa möjliga förutsättningar för alla medarbetare i Västerås stad är en förutsättning för att kunna klara kompetensförsörjningen.

Västerås stad har en sjukfrånvaro som ligger i mellanskiktet av landets kommuner under 2021, efter att ha varit inom den bättre fjärdedelen året före.

Inom jämförelsegruppen av kommuner ligger Västerås bland de lägre och lägre än Riket. Det är bara Nacka och Helsingborg inom gruppen, och ingen kommun inom R9, som har lägre sjukfrånvaro och samtidigt mer negativ nettokostnadsavvikelse än Västerås. Vad gäller hållbart medarbetarengagemang (HME) och ambassadörskap finns inte jämförelsen med övriga kommuner.

MEDARBETARE

NYCKELTAL	UTFALL 2019	UTFALL 2020	UTFALL 2022	MÅL 2025
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Totalindex (U00200)	77	78	78	85
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Ledarskapsindex (U00202)	76	77	77	80
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Motivationsindex (U00201)	77	77	78	85
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Styrningsindex (U00203)	79	79	79	85
Sjukfrånvaro totalt bland anställda, kommun, andel (%) (N00090)	6,2	7,3	7,0	max 5,0
Ambassadörskap /intern stolthet (%)	9	12	11	Öka

Sjukfrånvaro kommunalt anställda – Nettokostnadsavvikelse 2021

EKONOMI

Vi har en effektiv verksamhet med ekonomi i balans.

EKONOMI

Ekonomi i balans är en grundläggande förutsättning för att kunna leverera verksamheter med god kvalitet. Västerås stad har en stabil ekonomi. Men det ekonomiska läget innebär ökade krav på ekonomisk återhållsamhet. Demografiutveckling, svagare ekonomisk konjunktur samt stigande priser och räntor påverkar de ekonomiska förutsättningarna negativt. Genom en effektiv resursfördelning, god kostnadskontroll och verksamhetsutveckling finns förutsättning för en balanserad ekonomi. Våra finansiella mål mäter att vi klarar våra långsiktiga åtaganden.

De kommande åren har Västerås stad och koncernen Västerås stad ett stort investeringsbehov. Västerås stad hade vid ingången av 2022 en bruttolåneskuld motsvarande 0,6 miljarder kronor, en upplånad likviditet. All upplåning som fanns i Västerås stad i övrigt hänförde sig till koncernens bolag och kommunalförbund. Investeringsvolymen påverkar kommunkoncernens låneskuld och kreditvärdighet och det är därför viktigt att följa hela koncernen.

Enligt 11 kap. 1 § i kommunallagen ska kommuner och landsting ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer. (Alla verksamheter i "kommun", bolag och kommunalförbund). En ekonomi i balans samt en väl fungerande uppföljning och utvärdering av ekonomi och verksamhet är nödvändiga förutsättningar för att kommuner och landsting ska kunna leva upp till kravet på en god ekonomisk

Illustration Finnslätten: Walk the Room/Sweco

hushållning. Kommunallagen är tydlig med att kommunen ska utvärdera god ekonomisk hushållning för den kommunala koncernen. Det innebär bland annat att ekonomin ska utvärderas i sin helhet och där investeringar utgör en del och påverkar målen. Från 2021 har kommunfullmäktige, förutom finansiella mål för respektive bolag och kommunalförbund, fattat beslut om ett finansiellt koncernmål.

Västerås stad och koncernen uppfyller soliditetsmålet enligt prognosen i augusti 2022. Västerås stad klarar även det uppsatta målet kring nettobelåning. Prognosen pekar också på att resultatmålet på

2,5 procent av skatteintäkter exklusive realisationsvinster och exploatering nås (5,2 procent enligt prognos från augusti 2022). Budgeterat resultat för 2022 är 1,6 procent.

Utmaningen framåt är att möta ökade behov inom verksamheterna utifrån bland annat demografi och investeringsbehov. Ökningstakten i lokalkostnader är en central faktor i den framtida kostnadsutvecklingen. Till detta kommer en för närvarande hög prisökningstakt, särskilt för energi, kollektivtrafik, livsmedel och insatsvaror i investeringsprojekt.

EKONOMI

NYCKELTAL VÄSTERÅS STAD	UTFALL 2019	UTFALL 2020	UTFALL 2021	PROGN. 2022	BUDGET 2023	MÅL 2025
Västerås stads soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser och exklusive internbanken ska vara minst 40 procent (%)	52,4	44,7	47,8	50,3	49,5	Minst 40
Västerås stads resultat exklusive realisationsvinster och exploatering ska över tid uppgå till 2,5 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämnings (%)	1,7	4,7	5,6	5,2	0,8	Över tid 2,5
Västerås stads nettoupplåning* för egen räkning ska inte överstiga 3 miljarder kronor	0	0	0	-0,2	0,9	Högst 3,0

*) Nettoupplåning är lika upplåning minus likviditet

Västerås stads finansiella mål – Budget 2023

De finansiella målen ska säkerställa en långsiktigt hållbar ekonomi för Västerås stad och därigenom klara generationsprincipen, undvika en stor skuldsättning och försämrad soliditet. Ett starkt resultat behövs för att kunna finansiera de investeringar som överstiger årets avskrivningar. Om kommunen börjar låna större belopp till investeringar, finns risk att räntekostnad, amorteringar och driftskostnader kommer att ta för stor del av kommunens ekonomiska utrymme och tillgängligt utrymme för välfärdstjänster kommer att minska.

Resultatmål

Kommunfullmäktige har beslutat om ett resultatmål exklusive realisationsvinster och exploatering som över tid ska uppgå till 2,5 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. 2,5 procent av 2023 års skatteprognos motsvarar ett resultat om cirka 251,8 miljoner kronor. Resultatet tillsammans med reavinster och exploateringsvinster ska bidra till att finansiera investeringar och utgöra en buffert för större förändringar vid exempelvis lågkonjunktur eller oförutsedda händelser.

Budgeterat resultat 2023 exklusive realisationsvinster och exploatering motsvarar enligt detta förslag 79,8 miljoner

kronor eller 0,8 procent av skatteintäkter, generella bidrag och utjämning. Ökade pensionskostnader och till viss del höjda drivmedels- och elpriser är grunden till att kommunfullmäktiges mål inte bedöms kunna uppfyllas under kommande år.

Soliditetsmål

Västerås stad har i grunden en god soliditet och har historiskt finansierat sin verksamhet och sina investeringar med egna medel. Kommunens soliditet riskerar att försämrans när den egna belåningen ökar, tillsammans med högre räntekostnader för den egna belåningen. Det blir således viktigt att efterleva planerade resultat för att inte soliditetens ska försämrans. Soliditeten, förutsatt planerade resultatnivåer, bedöms efterleva kommunfullmäktiges uppsatta mål om minst 40 procent.

Mål för upplåning

Västerås stads nettoupplåning för egen räkning ska inte överstiga 3 miljarder kronor enligt det finansiella mål som kommunfullmäktige har beslutat. Likviditeten bedöms till 1,2 miljarder kronor under 2023 för att sedan ligga kvar på den nivån under hela planperioden. Likviditeten är viktig för att bibehålla Västerås stads kreditbetyg.

Utifrån investeringsplanering och resul-

tatnivåer i detta förslag, bedöms lånebehovet vara 2,1 miljarder kronor vid slutet av 2023 för Västerås stads egen räkning om Västerås stad ska behålla en likviditet om 1,2 miljarder kronor. Västerås stads nettobelåning bedöms vara 0,9 miljarder kronor i slutet av 2023 och Västerås stad kommer alltså börja låna för att finansiera sina egna investeringar. Kommunfullmäktiges mål om en nettobelåning för Västerås stads egen räkning om maximalt 3,0 miljarder kronor uppfylls därmed för 2023.

Med nuvarande investeringsplaner förväntas Västerås stads egen belåning uppgå till 4,7 miljarder kronor år 2026, vilket innebär en nettobelåning motsvarande 3,5 miljarder kronor eller cirka 21 tusen kronor per invånare. Västerås stads mål om upplåning bedöms därmed inte längre efterlevas. Det är därför viktigt att resultatmålet efterlevs på sikt och att Västerås stads investeringar prioriteras framåt så att den egna belåningen inte växer sig för stor över tid.

Den bedömda utvecklingen för låneskuld baseras bland annat på den tioåriga investeringsplanen för Västerås stad. Historiskt har de årliga utfallen för investeringarna varit påtagligt lägre än planerade belopp. Om motsvarande sker framåtriktat talar det för en lägre belåning än vad som anges.

Foto Öster Mälärstrand: Michael Perlmutter

Nettokostnadsavvikelse

Västerås stad har i nästan alla verksamheter en faktisk kostnad som är lägre än den förväntade kostnaden, den kostnad som kommunen förväntas ha utifrån sina förutsättningar. Det är detsamma som en negativ nettokostnadsavvikelse. Undantaget är individ- och familjeomsorgen. Men där har samtidigt utvecklingen de senaste åren varit att den faktiska kostnaden stegvis närmat sig den förväntade kostnaden. Detta framgår av diagrammet "Västerås nettokostnadsavvikelse 2017–2021". För verksamheterna äldreomsorg och grundskola har istället utvecklingen varit en minskad negativ nettokostnadsavvikelse. Röd linje (-8 procent) nedan visar den nettokostnadsavvikelse som bedöms behövas för att motivera att Västerås har en lägre skattesats än rikets snitt.

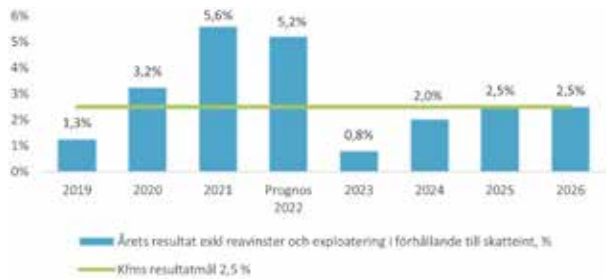
I diagrammet "Nettokostnadsavvikelse 2021, procent" jämförs Västerås med övriga kommuner inom nätverket R9, vilka är Eskilstuna, Gävle, Jönköping, Linköping, Norrköping, Södertälje, Uppsala och Örebro, plus kommunerna Enköping, Nacka, Strängnäs och Österåker. Jämförelsen visar att för verksamheterna förskola och LSS så har Västerås en mer negativ nettokostnadsavvikelse än jämförelsegruppen. Däremot pekar nettokostnadsavvikelsen för de övriga verksamheterna på att det kan finnas möjligheter till effektiviseringar.

Västerås ligger i den lägre halvan av jämförelsegruppen och lägre än riket avseende skattesats. I relation till trendlinjen inom gruppen ser Västerås ut att behöva öka den negativa nettokostnadsavvikelsen för att varaktigt behålla nuvarande skattesats. Diagrammet ovan visar skattesatsen justerad för del av skattesatsen som finansierar kollektivtrafiken (50 öringen). Utifrån detta scenario behövs en generell större nettokostnadsavvikelse totalt för att motivera kommunens skattesats, -8 procent.

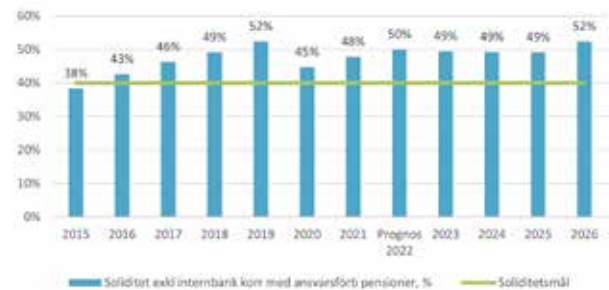
NYCKELTAL VÄSTERÅS STADS KONCERN	UTFALL 2019	UTFALL 2020	PROGN. 2022	MÅL 2025
Västerås stads koncerns soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser ska vara minst 30 procent	36,3	33,8	38,1	Minst 30

MÅL ENLIGT ÄGARDIREKTIV	UTFALL 2021	PROGN. DELÅR 2 2022	MÅL-UPPF.- 2022	MÅL 2023
Mälarenergi-koncernen:				
- Avkastning på totalt kapital exklusive VA ska i genomsnitt över fyra år vara 5,0 procent	6,6	6,2		Minst 5,0
- Soliditet exklusive minoritetens andel ska vara minst 30 procent.	42,3	46,2		Minst 30,0
Bostads AB Mimers koncern ska:				
- långsiktigt ha en soliditet på lägst 30 procent och den får inte understiga 20 procent	27,5	27,9		Minst 20,0
- ska långsiktigt ha en avkastning på totalt kapital på minst 4 procent, affärsplanen (tioårsplanen) skall senast 2022 påvisa en avkastning på totalt kapital på minst 3 procent, exklusive större försäljningar av hyresbostäder i det ordinära beståndet	2,9	2,8		Minst 3,0
- ge ägaren årlig utdelning i enlighet Lag (2010:879) om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag	0,8	Stadslåneränta +1%		Stadslåneränta +1%
Västerås Stads Strategiska Fastigheter AB ska:				
- långsiktigt ha en soliditet på lägst 30 procent	64,7	85,3		Minst 30,0
- minst ha ett positivt resultat efter skatt	38,4	91,5		Positivt resultat
Västerås Parkerings AB:s:				
- soliditet ska uppgå till minst 12 procent under uppbyggnadsfasen och därefter minst 30 procent	16,4	14,8		Minst 12,0
- avkastning på totalt kapital ska vara minst 5 procent. Under uppbyggnadstiden kan avvikelse förekomma enskilda år. Affärsplanens tioårsplan ska över tiden visa en avkastning på minst 5 procent	1,7	1,7		Minst 5,0
Nya Västerås Flygplats AB:s resultat efter finansnetto ska vara bättre än -22 mnkr per år	-26,8	-22,0		Bättre än -22,0
Mälarhamnar AB ska:				
- ge avkastning på lägst 5 procent på totalt kapital	3,9	>0		Minst 5,0
- ha en soliditet på lägst 30 procent	62%	59%		Minst 30,0
- erlægga en årlig utdelning till ägarna om 0,7 mnkr	0,7	0		0,7 mnkr
VafabMiljö Kommunalförbund ska ha en långsiktigt stabil ekonomi.				
- Soliditeten ska öka, målvärde år 2030 >15 %	6,0	5,9		Minst 15,0
- Skuldsättningsgraden ska minska, målvärde år 2030 <10 procent	15,6	16,0		Högst 10,0
- Ekonomiskt resultat i kommunal avfallsverksamhet ska vara i balans	-0,9	0,0		0,0
- Ekonomiskt resultat i i övrig avfallsverksamhet ska vara minst 5 procent	2,8	-2,4%		Minst 5,0

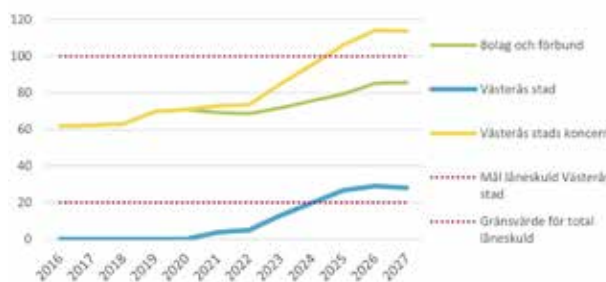
Årets resultat exklusive reavinst och exploatering i förhållande till skatteintäkter, %

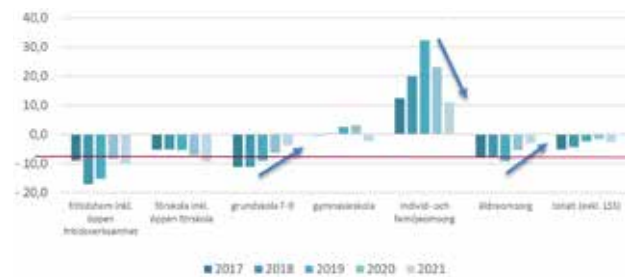
Soliditetsutveckling Västerås stad, %

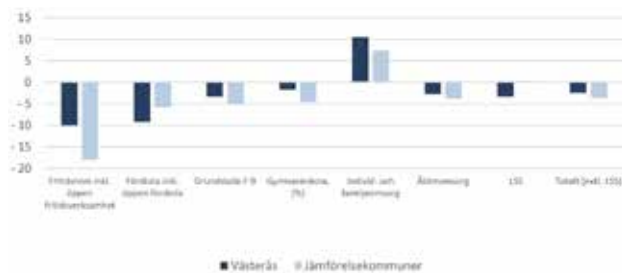
Låneskuld (brutto) per invånare 2016–2027 där 2022–2027 är prognos och planer, tkr

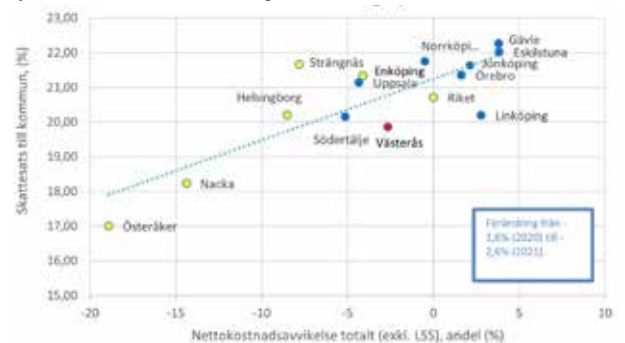
Nettokostnadsavvikelse 2017-2021 i procent

Nettokostnadsavvikelser 2021, procent

Skattesats till kommun – nettokostnadsavvikelse 2021 (justerad skattesats 50 öringen)

*Skattesats endast justerad för Västerås i bilden ovan. Justeringen 50 öring avser finansiering av kollektivtrafik i Västerås. Enligt denna trendlinje behöva en nettokostnad motsvarande -8% för att motivera skattesatsen.

Västerås stad som arbetsgivare

Västerås stad är Västmanlands största arbetsgivare med omkring 11 000 medarbetare som varje dag gör det möjligt att uppfylla välfärdsuppdraget till västeråsarna. Uppdraget är omfattande, komplext och inom vissa verksamheter utmanande. Det utförs av engagerade och kompetenta medarbetare.

FRAMTIDENS KOMPETENSFÖRSÖRJNING, LEDARSKAP OCH MEDARBETARSKAP

Det är nödvändigt att systematiskt och proaktivt arbeta med en strategisk kompetensförsörjning för att klara rekryteringsutmaningen. Strategisk kompetensförsörjning handlar om att förstå innebörden av att utveckla och behålla befintlig kompetens, attrahera och rekrytera ny kompetens samt att på det bästa sättet utveckla och använda nya arbetssätt och roller.

Välfärdens behov av kompetens behöver tryggas. Heltid som norm är därför en prioriterad fråga för Västerås stad. Heltid som norm kan i förlängningen dessutom minska behovet av visstidsanställningar och leda till ökad jämställdhet, då det framförallt är kvinnor som är deltidsanställda.

Chefsförsörjning är ett annat prioriterat område. Västerås stad har stora utmaningar framåt avseende chefsförsörjningen då ett stort antal chefer går i pension de kommande åren. Fler interna chefsför-mågor behöver identifieras, via till exempel aspirantprogrammet, för att delvis trygga den framtida chefsförsörjningen. Det är viktigt att koppla ledarutvecklingen till chefsförsörjningen.

Medarbetarskap och medarbetarens uppdrag att leverera en väl utförd välfärdstjänst är viktigt. Att ha en pågående och aktiv diskussion om medarbetarskap och ta stöd i Västerås stads bemötandekod är viktiga framgångsfaktorer.

ATTRAKTIV ARBETSPLATS MED LIKVÄRDIGA FÖRUTSÄTTNINGAR

Chefer och medarbetare i olika kommunala förvaltningar kan ha väldigt olika arbetsvillkor. Generellt kan man säga att chefer och medarbetare i Västerås stads tekniska förvaltningar har bättre förutsättningar än förvaltningar inom vård, skola och omsorg. Resurserna och förutsättningarna är genomgående ojämnt fördelade mellan de kvinnodominerade och de mansdomine-

rade förvaltningarna. Med början 2018 och åren framöver bedrivs ett intensivt arbete för att skapa mer jämställda förutsättningar inom Västerås stads alla förvaltningar.

Västerås stad har under flera år arbetat aktivt för att sänka sjuktalet. Målet är att sjukfrånvaron inte bör överstiga fem procent. Ett strategiskt och aktivt arbetsmiljöarbete bedrivs för att på sikt kunna nå målet att minska sjukfrånvaron.

Tiden med pandemin har lärt oss att jobba mer digitalt och på distans. Det har skyndat på arbetet med ett modernt, flexibelt och hållbart arbetsliv.

Västerås stad är en stor och komplex organisation med flera olika förvaltningar, med olika uppdrag och verksamheter samt med olika förutsättningar och krav. För flertalet medarbetare kommer arbetet fortsättningsvis att utföras på arbetsplatsen, men för en del medarbetare kommer det att vara möjligt med distansarbete och ett mer flexibelt arbetsliv.

Omvärld och ekonomi

Återhämtningen i den svenska ekonomin bromsar in redan under 2022 enligt de senaste prognoserna. Den höga inflationen och stigande räntor både globalt och i Sverige påverkar alla ekonomiska sektorer och urholkar köpkraften för företag, hushåll och kommuner. Europa präglas i hög grad av kriget i Ukraina med höjda priser på energi och råvaror som en direkt följd.

BNP-tillväxten dämpas på grund av händelser i omvärlden som påverkar företags och hushålls drivkraft att investera. De flesta analytiker drar nu ner sina prognoser och förväntar sig en BNP-tillväxt kring två procent under 2022, med risk för ytterligare nedgång på sikt. SKR gör bedömningen att BNP-tillväxten försvagas ytterligare och endast ökar med en procent under 2023.

SKR skriver i sin ekonomirapport att arbetade timmar och sysselsättningen på kort sikt bedöms befinna sig på en högre nivå än före pandemin. Den bedömt svaga BNP-tillväxten gör läget på arbetsmarknaden ansträngt över tid med en dämpad sysselsättning och en ökad arbetslöshet som följd under våren 2023.

Det kommunala skatteunderlaget växer starkt i nominella termer tack vare högre priser, löner och högre pensionskostnader. Men i reella termer så ökar inte finansieringen till landets kommuner. Detta beror på att inflationen även slår hårt mot de kommunala budgeterna. Stora kostnader är att vänta främst inom de garanterade avtalspensionerna. Premien i det nya avtalet ökar och inkomstbasbeloppet höjs, drivet av den höga inflationen. Ett annat exempel är kollektivtrafiken som drabbas hårt av stigande priser på biogas, pådrivet av kriget i Ukraina. Livsmedel, drivmedel och framförallt elpriserna påverkas också av kriget där gaspriserna har en direkt påverkan på de elpriser vi idag ser i Europa. Investeringsprojekten bedöms bli dyrare. Byggekostnadsindex ligger på cirka 14 procent i augusti, vilket tillsammans med ett höjt ränteläge ställer högre krav på prioritering bland önskade investeringar.

Utvecklingen av skatteunderlaget kommande år kan således inte förväntas räcka till att finansiera en ökande kommunal verksamhetsvolym i samma utsträckning

som under den senaste tioårsperioden. Vi går in i lågkonjunktur under 2023. Skatteunderlagsprognosen vilar på antagandet om konjunkturuppgång under 2024 där gapet som skapas under 2023 börjar hämtas igen. Dock är priser och pensioner fortsatt höga vilket leder till att 2024 bedöms bli ett ansträngt år ekonomiskt.

PROCENTUELL FÖRÄNDRING

	2021	2022	2023	2024	2025
Nominellt skatteunderlag	5,3	4,9	4,7	4,4	4,5
Prisökning	3,0	3,4	5,8	3,8	1,4
Realt skatteunderlag	2,6	1,9	-1,9	0,6	3,1

Källa: Penisonsmyndigheten och Sveriges Kommuner och Regioner.

PROCENTUELL FÖRÄNDRING OM INTE ANNAT ANGES

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
BNP*	-2,4	5,0	2,1	1,0	2,2	2,5
Sysselsättning, timmar*	-3,8	2,2	1,2	1,1	1,4	1,6
Relativ arbetslöshet, procent	8,5	8,8	7,7	7,9	8,0	7,8
Timlön, Nationalräkenskaperna	4,8	3,5	4,3	2,8	3,0	3,1
Timlön, Konjunkturlönestatistiken	2,1	2,6	2,8	3,1	3,3	3,4
Inflation, KPIF	0,5	2,4	7,1	4,5	2,2	2,0
Inflation, KPI	0,5	2,2	7,7	6,6	2,6	2,0
Befolkning, 15-74 år	0,4	0,0	0,4	0,6	0,5	0,5

* Kalenderkorrigerat

Källa: Statistiska centralbyrån och Sveriges Kommuner och Regioner.

Befolkningsutveckling och bostadsbyggande

Sedan 2005 har befolkningen i riket ökat snabbt, med en topp 2016. Därefter har befolkningsökningen bromsat in, främst beroende på minskad invandring och på coronapandemin. Ökningstakten per år är nu nere kring en halv till en procent i riket. Västerås följer den nationellt nedåtgående trenden men växer snabbare än riket och länet.

Efter Coronapandemin har många arbetsplatser blivit mer flexibla och hemmaarbete är mer socialt accepterat. Detta skifte återspeglas även i hur befolkningen har flyttat inrikes. Under 2021 ökade inflyttningen till pendlingskommuner som ligger nära en större stad, då på bekostnad av den totala inflyttningen i större städer. Denna trend syns även 2022, enligt diagram nedan.

Under 2021 ökade folkmängden i Västerås med 0,8 procent, eller 1 287 personer, från 155 551 till 156 838 invånare. Under året föddes 1 689 barn, 70 barn färre än 2020. Antalet personer som avled var 1 326 vilket var 133 färre än året innan.

Bland R9-kommunerna växer Västerås näst snabbast, bara Södertälje har en snabbare befolkningsutveckling. Halvårsutfallet för 2022 pekar på en befolkningsminskning i Linköping och att Örebro står still jämfört med 2021.

Alla kommuner har växt långsammare

2021 och 2022 än under åren 2016 till 2020.

Födelsenettet, födda minus döda, för Västerås är relativt stabilt. Det har skett större förändringar inom flyttnettet, inflyttade minus utflyttade.

Det totala flyttnettet låg på sin topp 2017, med drygt 2 200 personer. Sedan dess har flyttnettet minskat. Det beror framförallt på att invandringsöverskottet har minskat de senaste åren. År 2021 uppgick flyttnettet till drygt 760 personer och för 2022 förväntas det öka.

De senaste åren ser vi en ökning i flyttningsöverskottet från övriga län som sannolikt beror på ökad inflyttning från Stockholms län.

Befolkningsutveckling i Västerås fram till 2032

Enligt befolkningsprognosen för Västerås från mars 2022 är bedömningen att befolkningen förväntas öka med 1,1 procent under 2022. Befolkningen förväntas öka från 156 838 till 158 585, vilket motsvarar 1 747 individer. Utfallet hittills under 2022 styrker detta antagande.

Befolkningstakten mellan 2023 och 2032 bedöms enligt den senaste prognosen ligga på cirka 1,1 procent per år, i likhet med nuvarande år. Det innebär en

total befolkningsökning om 1 800 individer i snitt per år. Det är en högre nivå än de senaste två åren, trots en nedrevidering från 2 500 individer per år enligt tidigare prognos.

Den befolkningsgrupp som ökar mest på sikt är den äldre befolkningen. I den senaste prognosen från mars 2022 ser vi att delen av befolkningen i arbetsför ålder minskar medan den äldre delen av befolkningen ökar. Det återspeglas även nationellt. Ökningen av barn och unga minskar jämfört med tidigare prognoser och växer nu på sikt i samma takt som befolkningen i arbetsför ålder.

Det låga barnafödandet under 2021 får effekter på befolkningsprognosen framåt. På kort sikt minskar antalet barn inom förskola jämfört med tidigare. På sikt minskar även andelen barn i grundskolan. Det demografiska trycket minskar jämfört med tidigare prognoser. Befolkningen i åldrarna 1–5 ökar endast med 8 individer till och med 2026, enligt senaste prognosen.

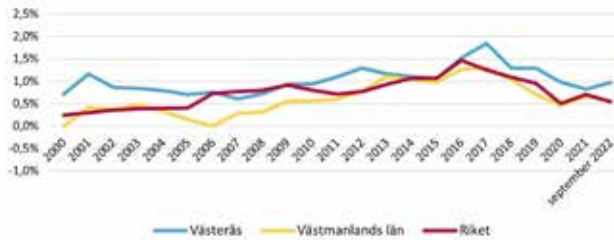
Den äldre delen av befolkningen fortsätter att öka både i Västerås och nationellt. Det är de invånarna över 80 år som ökar mest. Fram till 2032 ökar befolkningen som är över 80 år med 3 629 personer, enligt den senaste prognosen.

Utvecklingen av befolkningen kontra bostadsbyggandet visar att de senaste årens höga byggnation har minskat gapet. Prognosen för helåret är att 1 200 bostäder kommer att färdigställas och 1 600 påbörjas. Kvoten befolkningsökning kontra nybyggd lägenhet förväntas vara cirka 1,5 nya individer för varje färdigställd bostad.

Arbetslösheten i landet är lägre än innan coronapandemin, så även i Västerås. Enligt senaste mätningarna (aug 2022) så är den totala arbetslösheten nu 8,3 procent. Det är 1,7 procent mindre än vid samma tidpunkt föregående år. Motsvarande siffra för riket är 6,6 procent. Långtidsarbetslösheten är dock fortsatt stor i kommunen och andelen arbetslösa i program är större än i riket. Det är en överrepresentation av utomeuropeiskt födda i gruppen långtidsarbetslösa. Regeringen föreslår flera åtgärder för att bryta segregationen, till exempel att se över möjligheterna att införa aktivitetsplikt i försörjningsstödet.

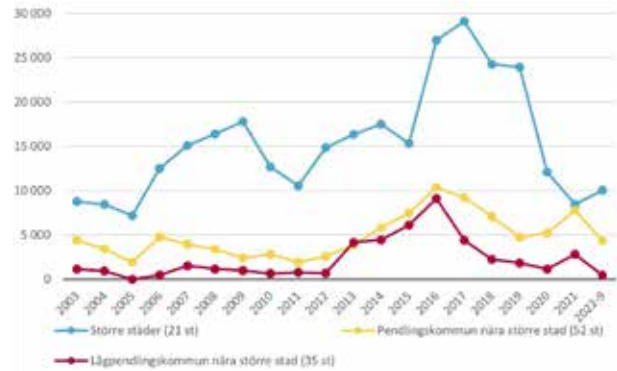

Årlig befolkningsutvecklingsutveckling i procent 2000–2021, samt fram till september 2022

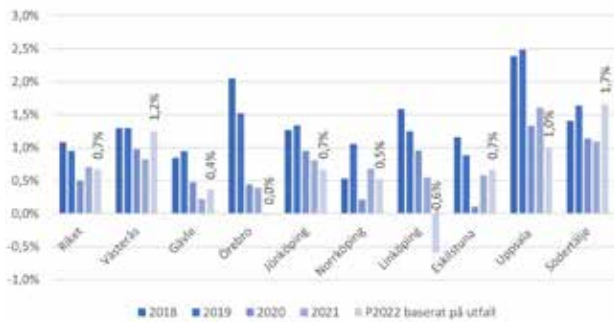

*Fram till och med den 31 december 2006 låg Heby kommun i Västmanlands län, men överfördes från och med 1 januari 2007 till Uppsala län. Detta genomfördes enligt riksdagsbeslut den 30 november 2005. Detta förklarar att kurvan avviker under 2006 för länet.

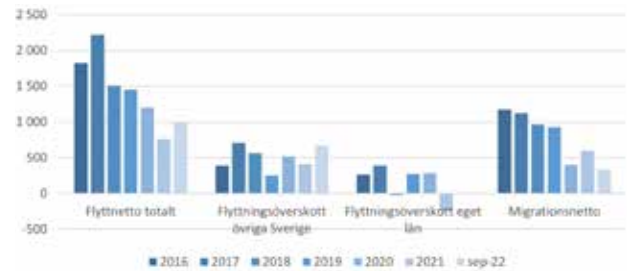
Totalt flyttnetto 2000-2022, större städer och pendlingskommuner

Befolkningsutveckling R9 kommuner, procent

Västerås flyttnetto 2016-2021, samt utfall 2022

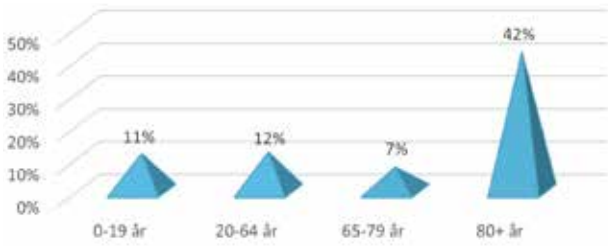
Veckobefolkning, utfall och trendlinje

Befolkningsutveckling Västerås 2010-2032

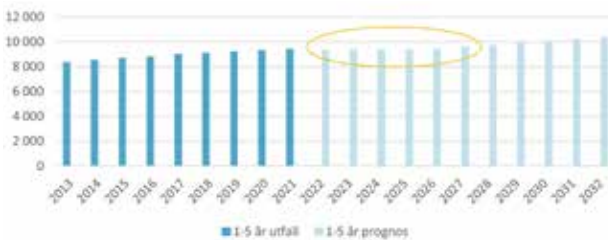
Befolkningsförändring i procent mellan 2021-2032

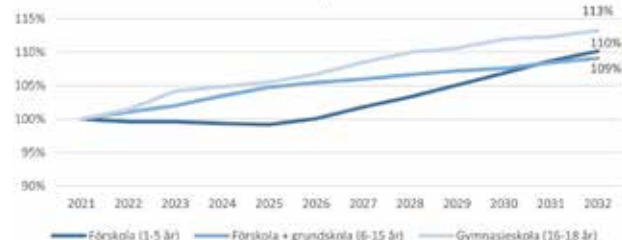
Antal nyfödda i Västerås 2018-2032, där 2022-2032 är prognos

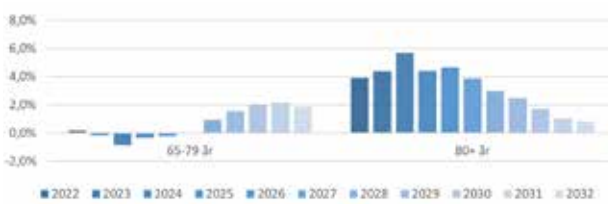
Befolkningsutveckling 1-5 år, förskola

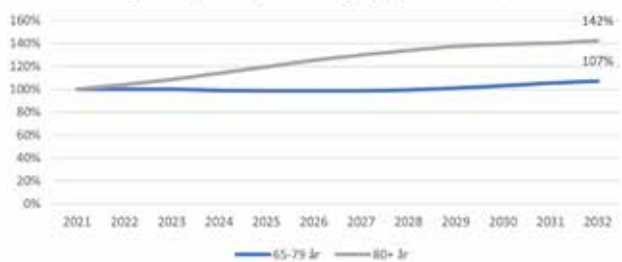
Demografisk tryck enligt befolkningsprognos mar 2022, barn och unga

Procentutveckling respektive år mellan 2022-2032 i förhållande till utfall 2021

Demografisk tryck enligt befolkningsprognos mars 2022, Äldre

Färdigställda bostäder i förhållande i befolkningsutv. 2014-2022

Arbetslöshet i procent per månad

Ekonomiskt läge i Västerås stad 2022

DELÅR 2

Den senaste prognosen (augusti 2022) visar ett överskott om 381 miljoner kronor, att jämföra med budgeterat resultat på 149 miljoner kronor. Prognosen för året är 3,9 procent av årets skatteintäkter och generella statsbidrag, men högre i år om jämförelsestörande poster räknas bort, beroende på nergångar på börserna.

Att prognosen är positiv beror främst på högre skatteintäkter och generella statsbidrag med +253 miljoner kronor. Prognosen innehåller även högre övriga intäkter än budgeten. De högre intäkterna beror främst på realisationsvinster från försäljning av anläggningstillgångar i fastighetsnämnden, men även på grund av ökade statsbidrag, bland annat ersättning för sjuklönekostnader och statsbidrag för kvalitetshöjande åtgärder i förskolan.

Prognosen för realisationsvinster för försäljning av materiella och finansiella anläggningstillgångar är beräknad till 66 miljoner kronor (61 miljoner kronor +5 miljoner kronor), nära utfallet för perioden, huvudsakligen från försäljning av tomträtter.

Finansnettot har en negativ prognos på -176 miljoner kronor beroende på nedgångar på börserna.

Nämnderna redovisar en sammanlagd prognos på +66 miljoner kronor, exklusive realisationsvinster och överskott för leasing. Per augusti är det endast nämnden för idrott, fritid och förebyggande samt tekniska nämnden och fastighetsnämndens exploateringsverksamhet som har en negativ prognos jämfört med budget.

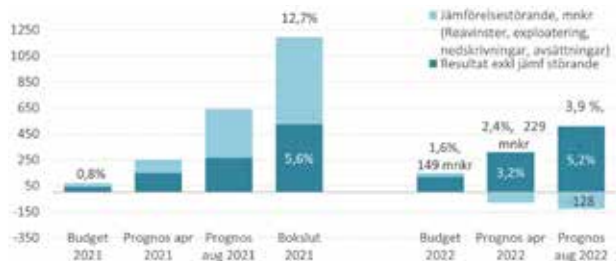
Diagram ovan visar Västerås stads totala resultat. Av diagrammet framgår att

stora delar av Västerås stads resultatet har åstadkommit genom jämförelsestörande poster i form av reavinster, exploateringsresultat och övriga jämförelsestörande poster (ljusblå del).

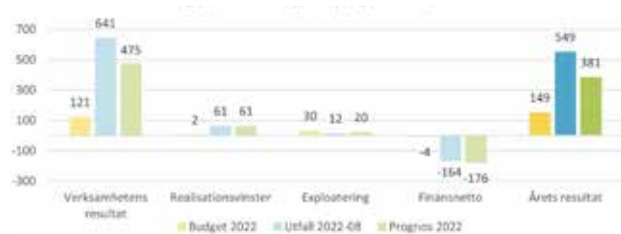
I budgeterade resultat ingår inte eventuella vinster vid försäljning av anläggningstillgångar och värdeförändringar på finansiella placeringar. De senaste åren har vinster vid försäljning av anläggningstillgångar och resultatet för exploateringsverksamheten omfattat i storleksordningen 150–200 miljoner kronor i snitt. Vinsterna uppkommer framför allt genom att vi har låga bokförda värden på mark. Försäljningar av anläggningstillgångar i form av tomträtter minskar på sikt de årliga intäkterna för tomträttsavgälder. Under 2022 ser vi ett negativt utfall totalt sett som beror på fortsatt nedgång på börserna.

Resultat i mnkr samt i procent av skatter

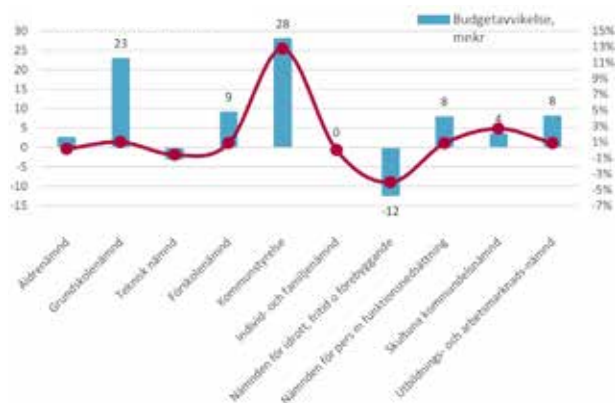

Budget, resultat augusti och prognos 2022, mnkr

Diagrammet visar budget, utfall i augusti och prognos för 2022. I prognosen för verksamhetens resultat finns skatter och generella statsbidrag med +253 miljoner kronor.

Budgetavvikelse, mnkr

Resultatutveckling, mnkr (2022 är prognos)

Reavinst samt exploateringsvinster, mnkr

Finansiering av den kommunala verksamheten

Till störst del är det skatteintäkter, utjämning och generella bidrag samt riktade statsbidrag som finansierar den kommunala verksamheten. Men finansieringen består också av taxor och avgifter samt finansnetto och utdelning från Stadshus AB.

KOMMUNAL SKATTESATS

Budgetförslaget för 2023–2026 bygger på en oförändrad kommunal skattesats. Skattesatsen för Västerås ligger på 20,36 procent, jämfört med snittet i riket på 20,71 procent.

SKATTEINTÄKTER OCH GENERELLA STATS BIDRAG

Kommunens största intäkter är skatteintäkter tillsammans med generella bidrag och utjämning mellan Sveriges kommuner. Dessa intäkter motsvarar cirka 80 procent av total finansiering.

Planeringen baserar sig på SKR:s skatteunderlagsprognos från oktober 2022, med tillägg för generella bidragsökningar i regeringens budgetproposition inför 2023. Befolkningsprognosen till och med 1 november året innan budgetåret styr skatte-, utjämnings och bidragstilldelningen inför kommande år. Befolkningsprognosen framtagen i mars 2022 är grunden för Västerås stads skatteprognosutveckling.

Budgeterade skatteintäkter 2023 bedöms öka från 9 576 miljoner kronor

år 2022 till 10 073 miljoner kronor 2023. Det vill säga en ökning med 497 miljoner kronor, eller 5,2 procent, jämfört med föregående år. Anledningen till att Västerås stads skatteprognos ökar mer än rikets beror på att vår befolkningstillväxt bedöms något högre än riksgenomsnittet.

Skatteintäkter och inkomstutjämningen är de största delarna i skattesystemet. I bedömningen har Västerås stad en mer fördelaktig struktur än rikssnittet och är därför nettobetalarare i kostnadsutjämnningen. Västerås får ett avdrag med totalt 47 miljoner kronor 2023. Avdraget är dock

mindre än tidigare. Inom LSS utjämnningen är Västerås en stor bidragsgivare och avdraget är 128 miljoner kronor enligt prognos, cirka 22 miljoner kronor större än föregående år 2022.

Regleringsposten minskar väsentligt i budget 2023 i förhållande till 2022 och bedöms till 241 miljoner kronor, vilket är 153 miljoner kronor lägre än förra året. Regleringsposten påverkas av minskade statsbidrag. Under 2023 finns ett förslag om skattelättnad för arbetsresor vilket påverkar skatteintäkterna positivt men det kompenseras av en sänkning av de

PROGNOS AV SKATTER, UTJÄMNING OCH GENERELLA BIDRAG

	BUDGET 2021	BUDGET 2022	PROGN. 2022 Delår 2	PROGN. 2023	ÖKNING JMF. MED BUDGET 2022	PROGN. 2024	PROGN. 2025	PROGN. 2026
Skatteintäkter	7 300	7 829	8 021	8 272	443	8 646	9 003	9 360
Inkomstutjämning	1 134	1 235	1 219	1 375	140	1 487	1 614	1 749
Kostnadsutjämning	-81	-66	-70	-47	19	-72	-83	-94
Regleringspost	464	394	433	242	-153	239	204	214
LSS-utjämning	-72	-106	-106	-128	-22	-130	-131	-133
Införandebidrag	69	20	20	0	-20	0	0	0
Fastighetsavgift	265	270	276	287	18	287	287	287
Generella bidrag	0	0	36	73	73	60	60	60
Summa	9 078	9 576	9 829	10 073	497	10 518	10 954	11 444

generella bidragen. Det underliggande skatteunderlaget är därmed lägre än det faktiska och påverkar regleringsbidraget.

Under början av november presenterade ny regering sitt förslag till budgetproposition inför 2023. I förslaget finns ett tillskott om 4,2 miljarder kronor till kommunsektorn via de generella bidragen inför 2023. Vi bedömer att det innebär cirka 60 miljoner kronor i ökad intäktsprognos för Västerås stad. Budgetpropositionen beslutas av riksdagen i december.

Skatteintäkter, utjämning och generella bidrag ökar i snitt med 4,5 procent under kommande planperiod.

Trots ökat skatteunderlag är den faktiska finansieringen för kommunerna svagare än tidigare främst under åren 2023 och 2024. Det beror på att de faktorer som ökar skatteunderlaget även ökar kommunernas kostnader.

Den höga inflationen slår hårt mot pensionskostnaderna genom en kraftig upprevidering av prisbasbeloppet, vilket skapar en ekonomisk urholkning på kort sikt.

Det underliggande skatteunderlaget bedöms bli lägre än de senaste 10 årens genomsnittliga utveckling.

FINANSNETTO

Västerås stads finansnetto består av utdelning från kommunala bolag, finansnettot för internbanken, avsättningar till pensionsskulden och värdeförändringar på placerade medel.

Vid ingången av 2022 fanns en bruttolåneskuld i Västerås stad motsvarande 0,6 miljarder kronor, en upplånad likviditet. All inlåning som fanns i Västerås stad i övrigt var för att finansiera de kommunala bolagens anläggningstillgångar.

Bruttoupplåning för Västerås stads egen räkning enligt likviditetsprognos från september 2022 är 0,8 miljarder kronor. Det innebär en nettolåneskuld på -0,4 miljarder kronor om vi har kvar en likviditet på 1,2 miljarder kronor. Prognosen är att Västerås stad behöver låna 0,9 miljarder kronor i slutet av 2023 för att finansiera

egna investeringar och bibehålla en likviditet om 1,2 miljarder kronor.

Västerås stad har en omfattande låneportfölj med varierande löptider. Under 2023 bedöms upplåningsräntan stiga till cirka 2 procent, att jämföra med cirka 1 procent enligt prognos 2022.

Finansnettot för internbanken inklusive utdelning från kommunala bolag bedöms vara 90,3 miljoner kronor 2023. Efter det bedömer vi att den sjunker i takt med den ökade egna belåningen som investeringsplanen för Västerås stad för med sig. Internbankens budgeterade resultat är 75,3 miljoner kronor för 2023 när övriga kostnader inkluderas.

Bedömningen är att finansnettot totalt sett för Västerås stad blir negativt under 2023, -23,4 miljoner kronor. Finansnettot inkluderar finansiella kostnader i form av prognostiserad räntekostnadsökning via ansvarsförbindelsen, räntekostnaderna för finansiell leasing (fastigheter) samt finansiella intäkter i form av utdelning via kulturfonden miljoner kronor.

Johannisbergs våtmarkspark.

UTDELNING FRÅN KOMMUNALA BOLAG

Västerås stads utdelning från Västerås stadshus AB beräknas bli 63 miljoner kronor 2023 baserat på resultatet 2022. Utdelningen delas ut efter Västerås stads-hus AB bolagsstämma under 2023.

Utdelning utökas med 34,6 miljoner kronor jämfört med budget 2022. Till följd av den bolagsflytt som skett 2022 där bolaget Västerås marknads och näringslivs AB flyttats och numera drivs inom kommunal förvaltning samt för att täcka Västerås stads andel av bidraget till flygplatsen, där Västerås äger 50 procent och Region Västmanland äger 50 procent. Av denna extra utdelning är 11 miljoner kronor till flygplatsen och 15,6 miljoner kronor avser kostnader för bolagsflytten av Västerås marknads och näringsliv AB.

Den största delen av utdelningen kommer från Mälarenergi AB under 2023 utifrån bolagets resultat 2022. Mälarenergis resultat 2022 förväntas bli bättre än föregående år, baserat på deras senaste prognos.

Västerås stad beräknas även få en utdelning från Mälarhamnar på cirka 0,4 miljoner kronor.

UTDELNING/AVKASTNING FRÅN KULTURFONDEN

Västerås stads utdelning från Kulturfonden beräknas bli 3,0 miljoner kronor 2023 och baseras på fondens avkastning 2022. Utdelning till Västerås stad motsvarar 75 procent av föregående års totala avkastning. Utdelningen tillfaller kulturnämnden som intern intäkt under kommande budgetår.

NYTT ÄGARDIREKTIV – MÄLARENERGI

Ägardirektivet för Mälarenergi AB justeras så att bolaget under perioden 2023–2025 årligen ska lämna utdelning/koncernbidrag till Västerås stadshus AB med motsvarande 50 procent av resultatet efter finansnetto efter avdrag för schablonskatt. Detta jämfört med för närvarande 25 procent. Efter 2025 justeras nivån ned till 35 procent.

Ökning av skatteintäkter, utjämning och generella bidrag jämfört med föregående år, mnkr

Tabell, skatteintäktsökning jämfört med budget föregående år. Prognos 2022 jämförs med budget 2021. Ökningen jämfört med budget 2022 är 273 miljoner kronor enligt prognos från oktober (20 miljoner kronor bättre än prognosen i delår 2).

PROCENTUELL FÖRÄNDRING

	2021	2022	2023	2024	2025
Nominellt skatteunderlag	5,3	4,9	4,7	4,4	4,5
Prisökning	3,0	3,4	5,8	3,8	1,4
Realt skatteunderlag	2,6	1,9	-1,9	0,6	3,1

Källa: Pensionsmyndigheten och Sveriges Kommuner och Regioner.

FINANSNETTO, MNKR

	UTFALL 2021	PROGN. 2022	PLAN 2023	PLAN 2024	PLAN 2025	PLAN 2026
Total	279	-176	-23	-33	-55	-53

Budget 2023 och planering 2024–2026

Även före pandemin förväntades en svagare utveckling av skatteintäkterna de kommande åren jämfört med tidigare år till följd av en åldrande befolkning. Under 2021 stimulerade en expansiv finanspolitik välfärden för att klara de utmaningar som Corona förde med sig. Under början av 2022 bröt kriget i Ukraina ut vilket medförde kraftig inflation och höjda el- och livsmedelspriser. SKR:s senaste prognoser är inte lika hoppfulla inför 2023 som de varit tidigare. Med en BNP-tillväxt som bedöms bromsa in under 2022 för att sedan nästan helt stanna av under 2023 så står vi inför en kommande lågkonjunktur. Arbetade timmar och därmed sysselsättningen, som återhämtat sig bra sedan coronapandemin, bedöms nu återigen försämrats och ge effekter under 2023 på skatteunderlaget och därmed finansieringen till välfärden. SKR bedömer att ekonomisk konjunkturuppgång först är att räkna med från 2024. Vi kan därför inte förvänta oss att skatteunderlagets utveckling kommande år räcker till att finansiera en ökande kommunal verksamhetsvolym i samma utsträckning som under den senaste tioårsperioden.

Tillsammans med det tuffa ekonomiska läget med högre räntor och ökad inflation finns fortsatt demografiska utmaningar framöver vilket riskerar att leda till svagare resultat samtidigt som investeringsbehovet är stort. Det är av största vikt med en god ekonomisk hushållning för att kostnader och skulder inte ska flyttas över på kommande generationer.

Det blir svårare att få tag i arbetskraft på sikt. Det ställer krav på digitalisering och nya arbetssätt för att klara av välfärdsuppdraget.

Under planeringsperioden förväntas ekonomin vara ansträngd vilket ställer krav på prioriteringar, effektiviseringar samt att tillvarata marginaeffekter som uppstår i en växande verksamhet.

Nämndernas behov av finansiering är större än tillgängliga intäkter inför 2023 utifrån det finansiella resultatmålet för Västerås stad. Det nya pensionsavtalet innebär en kostnadsökning inför 2023. Enligt det nya pensionsavtalet ska kommunen betala in cirka 220 miljoner kronor till

pensionssystemet nästa år. Det är pengar som möjliggör att anställda i Västerås stad, inte minst kvinnor med låga löner, får en bättre pension.

Budgeterat resultat 2023 är 0,8 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunal utjämning, vilket innebär 80 miljoner kronor (exklusive reavinster och exploatering). Trots ett lågt resultatkrav (0,8 procent) behövs effektiviseringar i flera nämnder för att klara ekonomin nästa år.

Kommande år i planperioden är ekonomin fortsatt ansträngd, främst under 2024 då ekonomin fortsatt befinner sig i lågkonjunktur, konjunkturuppgång är att vänta mot slutet av 2024 enligt SKR:s senaste prognos, och mot slutet av planperioden planeras därför resultatet återigen nå 2,5 procent.

ORGANISATIONSFÖRÄNDRING INFÖR 2023

Verksamhetsdelar inom individ- och familjenämnden och utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden flyttas till en ny nämnd, arbetsmarknadsnämnden. Fördelning mellan nämnderna kan behöva justeras i samband med Västerås stads årsbokslut för 2022. Befintlig utbildnings- och arbetsmarknadsnämnd byter namn till utbildningsnämnden under 2023.

Mark- och exploateringsverksamheten flyttas från fastighetsnämnden och kommer från och med 2023 tillhöra kommunstyrelsen.

Stadsarkivet flyttas från kulturnämnden till kommunstyrelsen.

Överförmyndarnämnden flyttas från egen förvaltning till att tillhöra kommunstyrelsens. Nämnden blir kvar.

FÖRÄNDRING JÄMFÖRT MED BUDGET FÖREGÅENDE ÅR, MNKR

	BUDGET 2022	BUDGET 2023
Skatteintäktsökning	498	497
Finansnetto förändring	-84	-18
Skatt och finansnetto		
KOSTNADER		
Demografisk effekt	-67	-77
Pris- och löneökning		-242
Pensionskostnader*		
Effektiviseringsbehov		100
Lokalkostnader, hyra och kapitalkostnader		-59
Lokalkostnader, övrig drift		-31
Tidigare beslutade satsningar		
Kollektivtrafik ökad kostnad		
Politiska satsningar		
Kommungemensam reserv, elkostnader		-10
Övriga kostnadsökningar		7
Justering post externa finansposter		47
Summa kostnadsökning inklusive besparing		-549
Resultat	149	80
Resultat (% av skatt och utjämning)	1,6%	0,8%
Budgetreserv	40	10

*) Pensionskostnaderna ökar endast med 216 mnkr i denna tabell. 220 mnkr ökar kostnaderna med totalt men ca 4 mnkr avser Fastighetsnämnden som inte har någon ram.

RESULTATUTVECKLING 2023 OCH PLANERING 2024 TILL 2026

Under 2023 ökar verksamhetens nettokostnad med 549 miljoner kronor. Vilket ska jämföras med intäktsidan som ökar med 480 miljoner kronor inklusive förändring inom de finansiella posterna.

Verksamhetens nettokostnad i budget 2022 är 9 421 miljoner kronor och förväntas öka till 9 970 miljoner kronor 2023.

Nämndernas ramar utökas från 9 327 till 9 862 miljoner kronor. Det är en ökning med 535 miljoner kronor eller 5,7 procent. För att få en rättvisande ramökning mellan åren behöver äldrenämndens ram från 2022 justeras ned med 59 miljoner kronor då ett generellt bidrag som funnits i ram nu tillfaller nämnden som riktat statsbidrag istället. Med korrigering för denna jämförelsestörande post blir den faktiska ramökningen till nämnderna 594 miljoner kronor.

DEMOGRAFI- OCH VOLYMÖKNINGAR

Den demografiska effekten bedöms enligt förslaget medföra ramkompensation motsvarande 77 miljoner kronor under 2023. Totalt kompenseras nämnderna med 359 miljoner kronor under planperioden.

Inom skolverksamheterna har elevprognoserna justerats utifrån förutspådd andel elever 2022 samt med hänsyn tagen till ny befolkningsprognos framtagen i mars 2022. Effekten av den nya prognosen syns framför allt inom förskolan där andelen barn i åldrarna 1–5 år minskar. Under slutet av planperioden syns minskningen istället inom grundskolan.

Inom äldreomsorgen beräknas antalet individer som tar del av daglig verksamhet, personlig assistans samt andelen boendeplaceringar öka i takt med ny befolkningsutveckling.

NÄMNDER, SKATTEFINANSIERAD VERKSAMHET, MNKR

	BUDGET 2022	BUDGET 2023	ÖKNING RAM
Förskolenämnden	1 075,1	1 134,6	59,5
Grundskolenämnden	2 249,9	2 368,0	118,1
Utbildningsnämnden	*834,4	877,1	42,7
Arbetsmarknadsnämnden	*362,7	373,7	11,0
Skultuna kommundelsnämnd	129,4	139,9	10,5
Äldrenämnden	**1802,3	1 852,5	50,2
Nämnden för personer med funktionsnedsättning	927,0	989,1	62,1
Individ- och familjenämnden	*644,8	690,0	45,2
Överförmyndarnämnden	15,8	16,0	0,2
Kulturnämnden, kulturverksamheten	201,4	213,4	12,0
Kulturnämnden, Stadsarkivet	9,6	*0,0	-9,6
Nämnden för idrott, fritid och förebyggande	302,7	320,0	17,3
Tekniska nämnden	517,9	547,1	29,2
Byggnadsnämnden	29,2	33,1	3,9
Miljö- och konsumentnämnden	23,2	24,6	1,4
Kommunstyrelsen	219,4	*275,2	55,8
Kommunrevisionen	4,9	4,9	0,0
Valnämnden	6,8	2,3	-4,5
Fastighetsnämnden, exploatering	-30,0	*0,0	30,0
Total nettokostnad, inkl resultatkrav exploatering	9 326,5	9 861,5	535,0

*) Delar av verksamhet inom utbildning- och arbetsmarknadsnämnden samt individ- och familjenämnden flyttas till ny nämnd, i tabell har budgetram för 2022 fördelats med hänsyn till omorganisation. Från 2023-01-01 ingår stadsarkivet samt resultatkrav för exploatering i kommunstyrelsens ram med hänsyn till omorganisation

**) För en rättvisande ramökning mellan åren behöver äldrenämndens ram från 2022 i ovan tabell justeras ned med 59 miljoner kronor då ett generellt bidrag som funnits i ram nu tillfaller nämnden som riktat statsbidrag istället. Med korrigering för denna jämförelsestörande post blir den faktiska ramökningen till nämnden inför 2023, 109,2 miljoner kronor (6,1 procent).

LOKALKOMPENSATION

Hyres- och kapitalkostnader för nya lokaler bedöms öka under 2023 med 59 miljoner kronor.

Av dessa är 50 miljoner kronor drivet av demografi. Störst del av hyreskostnadsökningen sker inom skolverksamheten. Under övrig verksamhet finns ökade kapitalkostnader till följd av investeringar främst inom tekniska nämnden, nämnden för idrott, fritid och förebyggande samt civil beredskap.

Övriga driftskostnader till följd av planerade investeringar bedöms öka med 31 miljoner kronor under 2023.

Främst ökar driften inom skolverksamheterna och omsorgsverksamheterna. Inom skolan handlar det om bidrag till fristående aktörer som enligt lag ska ha rätt till bidrag på lika villkor. I Västerås är andelen fristående verksamheter mellan 30–37 procent beroende på verksamhet. Inom äldreomsorgen är det driften av nya lokaler som ökar behoven mer än själva hyran och kapitalkostnaden.

Tekniska nämnden kompenseras i ram för ökade kostnader inom befintligt kollektivtrafiksutbud (10 miljoner kronor). En politisk satsning kring klimat och kollektivtrafik på 30 miljoner kronor finns avsatt inom kommunstyrelsens ram. Den ska bland annat finansiera kraftigt stigande drivmedelspriser för biogas. Drivmedel som används köps bland annat in från Vafab där 55 procent av den biogas som levereras är marknadsutsatt och styrs av marknadspriser.

Tidigare beslutade satsningar omfattar totalt 28 miljoner kronor 2023 hos nämnderna, inkluderas ettåriga satsningar inom den stadsgemensamma budgeten som försvinner så ökar endast nettokostnaden med 10 miljoner kronor inför 2023.

År 2023 kompenseras berörda nämnder för den extra lönesatsning som genomförts under 2022 med syfte att få mer jämställda löner, satsningen motsvarar totalt 5 miljoner kronor.

Västerås Marknads och näringsliv

DEMOGRAFI OCH VOLYMER PER OMRÅDE, MNKR

	PLAN 2023	PLAN 2024	PLAN 2025	PLAN 2026	TOTAL 2023-2026
Skolverksamhet	20,1	23,6	31,7	38,7	114,1
Äldreomsorg	28,0	37,8	31,1	34,2	131,1
Personer med funktionsnedsättning	16,5	11,5	9,6	9,3	46,9
Individ och familjeomsorg	5,9	5,5	5,8	6,3	23,5
Övrigt	6,6	15,4	5,8	15,6	43,4
Total	77,1	93,8	84,0	104,1	359,0

ÖVRIGA KOSTNADSÖKNINGAR SAMT TIDIGARE BESLUTADE SATSNINGAR

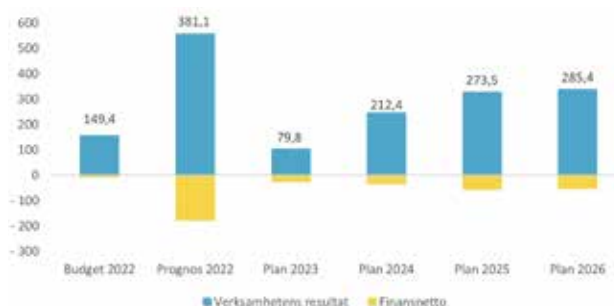
Övriga kostnadsökningar samt tidigare beslutade satsningar kompenseras med 48 miljoner kronor under 2023.

Övriga kostnadsökningar exklusive redan tidigare beslutade kostnader kompenseras med 21 miljoner kronor under 2023.

DEMOGRAFI SKOLVERKSAMHET, MNKR

	PLAN 2023	PLAN 2024	PLAN 2025	PLAN 2026	TOTAL 2023-2026
varav förskola	-4,6	0,6	0,2	7,3	3,5
varav grundskola	11,5	22,8	27,9	22,8	85,0
varav Skultuna kommunalnämnd	0,6	0,8	-0,4	2,6	3,6
varav gymnasiet	12,6	-0,6	4,0	6,0	22,0

Årets budgeterade resultat, mnkr

Förändring antal elever jämfört med budget året innan, inkl Skultuna

drivs från och med 2022 inom kommunal förvaltning och utdelningen från stadshus har ökat som en effekt av detta. Driften av verksamheten sker numera inom nämnden för idrott och fritid, utbildningsnämnden samt kommunstyrelsen, kompensation i ram motsvarar 15,6 miljoner kronor totalt inför 2023.

Kommunfullmäktige beslutade i mars 2022 att revidera arvoden till förtroendevalda för att hamna på en nivå mer i paritet med riket. För detta kompenseras nämnderna totalt med 3 miljoner kronor inför 2023.

Förskolan kompenseras för tidigare beslutad satsning avseende ökad vistelsetid i förskolan. 2,5 miljoner kronor av den satsning återstår att fördela till nämnd.

Under 2022 beslutade kommunstyrelsen att utöka olycksfallsförsäkringen inom kommunförsäkringen till att numera innefatta olycksfallsförsäkring på heltid istället för enbart under verksamhetstid. För detta kompenseras berörda nämnder med totalt en miljon kronor inför 2023.

Utökad samhällsorientering om 30 timmar medför ramkompensation till utbildningsnämnden med 1,8 miljoner kronor. Ansvaret för samhällsorienteringen är flyttat inför 2023 från individ- och familjenämnden.

Ovan minskas av att ettåriga satsningar inom den centrala budgeten plockas bort inför 2023 (-18 miljoner kronor), i denna summa ingår satsning kring Scenkonstbiennal.

Avräkning från tidigare beslutade satsningar inom kommunstyrelsen minskar ramen inför 2023 (-3 miljoner kronor) samt den ettåriga satsningen för upphandling av nytt e-arkiv hos stadsarkivet (-0,3 miljoner kronor) vilket påverkar kommunstyrelsens ram från och med 2023.

Under 2024 och 2025 minskar de beslutade satsningarna. Under 2024 försvinner den tidigare beslutade satsningen kring detaljplanarbetet, satsning kring trygghetsskapande insatser plockas bort och ytterligare satsningar hos kommunstyrelsen fasas ut. Det som tillkommer under 2024 är satsning för att finansiera SM-veckan, en ettårig satsning som plockas bort från ram igen inför 2025.

HYRES- OCH KAPITALKOSTNADSÖKNING TILL FÖLJD AV PLANERADE INVESTERINGAR PER OMRÅDE, MNKR

	BUDGET 2023	PLAN 2024	PLAN 2025	PLAN 2026	TOTAL 2023-2026
Skolverksamhet	43,1	59,5	80,4	79,1	262,1
Äldreomsorg	2,2	6,6	1,7	6,1	16,6
Personer med funktionsnedsättning	0,9	1,2	1,5	1,8	5,4
Individ och familjeomsorg	1,8	2,1	0,8	0,8	5,5
Övrigt	10,5	14,3	20,3	39,0	84,1
Total	58,5	83,7	104,7	126,8	373,7
Summa skolverksamhet	43,1	59,5	80,4	79,1	262,1
varav förskola	14,8	22,3	29,3	8,7	75,1
varav grundskola	24,9	23,5	41,5	57,1	147,0
varav Skultuna kommunstyrelsen	1,2	1,9	8,2	12,1	23,4
varav gymnasiet	2,2	11,8	1,4	1,2	16,6

DRIFTSKOSTNADSKONSEKVENSTER TILL FÖLJD AV PLANERADE INVESTERINGAR PER OMRÅDEM, MNKR

	PLAN 2023	PLAN 2024	PLAN 2025	PLAN 2026	TOTAL 2023-2026
Skolverksamhet	13,1	19,1	22,7	19,3	74,2
Äldreomsorg	10,0	29,5	8,0	23,9	71,4
Personer med funktionsnedsättning	6,0	6,0	9,0	9,5	30,5
Individ och familjeomsorg	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Övrigt	1,5	1,9	3,6	5,1	12,1
Total	30,6	56,5	43,3	57,8	188,2
Summa skolverksamhet	13,1	19,1	22,7	19,3	74,2
varav förskola	5,5	8,3	10,8	3,2	27,8
varav grundskola	6,8	6,5	11,4	15,7	40,4
varav Skultuna kommunstyrelsen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
varav gymnasiet	0,8	4,3	0,5	0,4	6,0

PRIS- OCH LÖNEKOMPENSATION

Pris- och lönekomensation baseras på pris-, löne- och omvårdnadsprisindex. Nämnderna har kompenserats fullt ut för pris-, lön- samt pensionskostnader.

EFFEKTIVISERING

Det ekonomiska läget inför 2023 och 2024 är mer ansträngt än på länge med höga inflationsnivåer, räntehöjningar, ökade el och livsmedelspriser samt ökade byggkostnader. Dessutom ökar kommunernas pensionskostnader kraftigt som följd av nytt pensionsavtal.

Även om resultatnivån inför 2023 inte når upp till de resultatmål som kommunfullmäktige beslutat så behövs verksamhetsanpassning motsvarande 100 miljoner kronor. Effektiviseringskravet skiljer sig åt mellan nämnderna och är mellan en och tre procent.

En god start är bland det viktigaste en kommun kan ge sina invånare. För att fler ska lyckas i skolan och i livet behövs tidiga insatser, därför ställs inte några krav på effektivisering mot förskolenämnden och individ- och familjenämnden.

AVKASTNINGSKRAV FASTIGHETSÄMNDEN SAMT KOMMUNSTYRELSEN

Avkastningskravet för mark- och exploateringsverksamheten finns från och med januari i kommunstyrelsens redovisning i och med omorganisation. Avkastningskravet uppgår till 52,3 miljoner kronor under 2023 och avser främst tomträttsintäkter samt övrig markförvaltning.

Avkastningskravet som finns kvar på fastighetsnämnden uppgår till 12,5 miljoner kronor och avser främst externa uthyrningar av verksamhetslokaler. Beräkningar baserat på den senaste investeringsprognosen visar att fastighetsnämndens behov av anslag för hamnverksamheten har ändrats och övergått till ett avkastningskrav.

Totalt uppgår avkastningskravet till 64,8 miljoner kronor och budgeteras inom de stadsgemensamma kostnaderna.

Exploateringsverksamheten budgeteras med överskott om 30 miljoner kronor

ÖVRIGA KOSTNADSÖKNINGAR SAMT TIDIGARE BESLUTADE SATSNINGAR, MNKR

	PLAN 2023	PLAN 2024	PLAN 2025	PLAN 2026	TOTAL 2023-2026
Skolverksamhet	6,5	0,6	-1,7	-1,3	4,1
Äldreomsorg	6,7	1,5	0,0	0,0	8,2
Personer med funktionsnedsättning	5,1	3,2	0,0	0,0	8,3
Individ och familjeomsorg	0,8	0,0	0,0	0,0	0,8
Övrigt	29,1	9,2	4,3	7,9	50,5
Total	48,2	14,5	2,6	6,6	71,9
Varav Tidigare beslutade kostnader	27,6	-0,7	-5,0	0,0	21,9

TIDIGARE BESLUTADE SATSNINGAR, MNKR

	BUDGET 2022	BUDGET 2023	PLAN 2024	PLAN 2025	PLAN 2026
Förskolenämnden	2,5	2,9			
Grundskolenämnden		1,7			
Utbildningsnämnden		3,3			
Skultuna kommunalnämnd		0,2			
Äldrenämnden		2,0			
Nämnden för pers. med funktionsnedsättning		0,5			
Individ och familjenämnden		0,8			
Kulturnämnden		0,7			
Kulturnämnden, stadsarkiv*	0,3	-0,3			
Nämnden för idrott, fritid och förebyggande	3,4	1,6	5,0	-5,0	
Kommunstyrelsen	5,0	13,8	-5,7		
Tekniska nämnden		0,2			
Byggnadsnämnden		0,2			
Totalsumma nämnder	11,2	27,6	-0,7	-5,0	0
Stadsgemensamma kostnader	18,0	-18,0	-10,0		
Totalsumma inkl stadsgemensamma poster	29,2	9,6	-10,7	-5,0	0

* Tillhör kommunstyrelsen från och med 2023-01-01

likt föregående år, varav 10 miljoner ska användas för att finansiera tidigare beslutad satsning för att påskynda detaljplaneprocessen. Förändring jämfört med föregående år är att överskottet flyttas från fastighetsnämnden till kommunstyrelsen då mark- och exploateringsverksamheten organisatoriskt tillhör kommunstyrelsen från och med 2023.

INTERNHYRA

Investeringar för effektiviseringar av energiförbrukning finansieras inte av internhyresmodellen. För att finansiera effektiviseringarna har fastighetsnämnden minskat sina underhållsinsatser. Det bedöms inte vara långsiktigt hållbart eftersom standarden på Västerås stads fastigheter försämras. Kostnaden för genomförda investeringar bedöms vara 20 miljoner kronor. Under 2022 räknades hyresnivåerna om för förskolan vilket innebar en hyresökning på 3,5 miljoner kronor. De kvarvarande 16,5 miljoner kronor fördelas under 2023 och 2024 i takt med att hyrorna räknas om. Under 2023 beräknas hyresnivån höjas med 10 miljoner kronor och under 2024 beräknas hyrorna höjas med ytterligare 6,5 miljoner kronor, för att öka fastighetsunderhållet. Den höjda ramen fördelas på beställarna som ska finansiera hyreshöjningen. Budget för detta sätts av under de stadsgemensamma kostnaderna tills omräkning av hyrorna är klar.

Vid sidan av ovan nämnda satsning så har fastighetskontoret aviserat en indexhöjning på befintliga avtal med sju procent inför 2023. Detta har kompenserats nämnderna via pris- och lönekomensationen.

NÄMNDER, SKATTEFINANSIERAD VERKSAMHET

	EFFEKTIVISERING MNKR	EFFEKTIVISERING PROCENT
Förskolenämnden	0,0	0,0%
Grundskolenämnden	-23,9	-1,0%
Utbildningsnämnden	-8,9	-1,0%
Arbetsmarknadsnämnden	-5,4	-1,5%
Skultuna kommundelsnämnd	-1,4	-1,0%
Äldrenämnden	-23,8	-1,0%
Nämnden för personer med funktionsnedsättning	-15,1	-1,5%
Individ- och familjenämnden	0,0	0,0%
Överförmyndarnämnden	-0,5	-3,0%
Kulturnämnden	-2,6	-1,5%
Nämnden för idrott, fritid och förebyggande	-5,0	-1,5%
Tekniska nämnden	-8,4	-1,5%
Byggnadsnämnden	-0,5	-1,5%
Miljö- och konsumentnämnden	-0,3	-1,5%
Kommunstyrelsen	-4,1	-1,5%
Kommunrevisionen	0	0,0%
Valnämnden	0	0,0%
Delsumma Nämnder	-99,9	

* Stadsarkivet tillhör Kommunstyrelsen från och med 2023-01-01

MAJORITETENS POLITISKA SATSNINGAR

Tre politiska satsningar budgeteras inom kommunstyrelsens ram inför 2023.

Ett trygghetspaket för att skapa tryggare fysiska miljöer, stärka civilsamhället, jobba med tidiga insatser, stödja idrottsföreningar, samverka med polisen och erbjuda sommarjobb. Paketet innehåller 15 miljoner kronor.

Från trygghetspaketet kan nämnder äska pengar för:

- Försöksverksamhet med ljus och trygghetskameror vid gångstråk, ett så kallat tryggt stråk
- Föreningsverksamhet i bostadsområden
- Kulturaktiviteter i kommundelar
- Underhålla och utveckla friluftsområden
- Ökade medel till barn- och ungdomsföreningar
- Nya sommarjobb för elever i årskurs 6 till 9

Ett klimat- och kollektivtrafikpaket för att göra nödvändiga klimatsatsningar och klara ökade bränslekostnader i kollektivtrafiken. Paketet innehåller 30 miljoner kronor.

Från kollektivtrafikpaketet kan nämnder äska pengar för:

- Sommarlovskort med fria resor för barn och unga
- Pensionärskort med fria resor mellan klockan 10 och 15 på vardagar
- Buskort med fria resor för personer i daglig verksamhet
- Ökade bränslekostnader i kollektivtrafiken

Ett paket med övriga satsningar som består av nya satsningar, till exempel införande av ett landsbygdsråd. Men även en fortsättning på satsningar som tidigare majoritet initierat, exempelvis fortsatt utveckling av Västerås som universitetsstad. Paketet innehåller fem miljoner kronor.

Från paketet med övriga satsningar kan nämnder äska pengar för:

- Införande av ett landsbygdsråd
- Att bevara Västerås konstskola
- En större uppsättning arbetskläder inom hemtjänsten
- Samordnad varudistribution
- Utveckling av Västerås som universitetsstad

Utöver dessa paket finns en reserv avsatt inom den stadsgemensamma budgeten för att täcka ökade elkostnader, 10 miljoner kronor.

ÖVRIGT

Inom de stadsgemensamma kostnaderna finns en årlig kostnadsökning för Räddningstjänsten Mälardalen. Det baseras på ett medlemsbidrag som räknas upp med PKV-index.

Förväntad prisutveckling inom kommunal sektor, även kallat PKV-index, som SKR tog i sin senaste prognos från oktober visar på en ökning av kostnaderna med 6,0 procent inför 2023. Detta drivs upp av den höga inflationen som framför allt slår mot personalkostnaderna via en högre pensionskostnad.

Medlemsbidraget fördelas utifrån befolkningens mängd i de olika medlems-

kommunerna. Utifrån att kommunens övriga verksamheter har ett krav om effektivisering räknas enbart räddningstjänstens grundram upp med 2,8 procent inför 2023, vilket motsvarar en ramhöjning motsvarande 2,1 miljoner kronor.

Under 2023 sker en ramförflyttning från grundskolenämnden samt utbildningsnämnden till nämnden för idrott och fritid och förebyggande avseende verksamhet kopplat till en kommun fri från våld. Belopp som justeras är 0,7 miljoner kronor och har ingen påverkan på det totala resultatet för Västerås stad.

PENSIONSFRÖPLIKTELSER INFÖR 2023

I december 2021 kom SKR och de fackliga organisationerna överens om ett nytt pensionsavtal som börjar gälla från och med januari 2023. Det nya avtalet AKAP-KR är helt avgiftsbestämt till skillnad från det äldre avtalet (KAP-KL), där anställda som har en lön över 7,5 prisbasbelopp har rätt till en förmånsbaserad pension.

Avgiften både under och över 7,5 prisbasbelopp räknas upp med 1,5 procent enhet jämfört med tidigare avtal.

De anställda som har ett aktivt intjänande av en så kallad förmånsbestämd pension (över 7,5 basbelopp) kvarstår i det äldre avtalet (KAP-KL), men kommer erbjudas att byta till det nya helt avgiftsbestämde avtalet (AKAP-KR). Övriga anställda som inte har ett aktivt förmånsintjänande i det äldre avtalet flyttas automatiskt över till det nya avtalet. De anställda som aktivt väljer att byta till det nya avtalet trots förmånsintjänande kommer erbjudas

PRISINDEX KOMMUNAL VERKSAMHET (PKV)

	2023	2024	2025	2026
Personalkostnad*	6,9	4,3	-0,2	3,8
Övrig förbrukning**	4,1	2,4	2,5	2,7
Prisindex kommunal verksamhet	6,0%	3,7%	0,7%	3,4%

RAMJUSTERINGAR MELLAN NÄMNDER, MNKR

	BUDGET 2026
Grundskolenämnden	-0,35
Utbildningsnämnden	-0,35
Nämnden för idrott, fritid och förebyggande	+0,70

ytterligare tilläggsavgifter på avgiften över 7,5 prisbasbelopp. Storleken på avgifterna beror på när personen är född.

En annan nyhet är att avgiften räknas upp med inflationen, till skillnad mot det äldre avtalet där avgiften betalades ut årsvis i efterskott utan inflationskompensation. Inför 2023 så räknas prisbasbeloppet upp med inflationstakten (snitt mellan juni 2021 och juni 2022) vilket innebär en ytterligare ökning med 8,7 procent.

Fördelen med det nya avtalet är att den förmånsbestämda pensionen över tid försvinner som garanterar en viss procent av en individs slutlön när personen i fråga går i pension. När alla avtal är premiebestämda så minskar skuldbelastningen och pensionskostnaden kommer då bestå av endast årliga avgifter.

Kostnaden för pensioner består av två delar, intjänande av pension för dagens anställda och utbetalning av pensioner till tidigare anställda. Den gamla ansvarsförbindelsen som inte redovisas i balansräkningen minskar i omfattning i takt med att utbetalningar till pensionärer aktualiseras. Inflationen slår även på dessa pensionsunderlag inför 2023 och gör att kostnaden inte minskar mellan 2022 och 2023 utan ligger kvar på ungefär samma nivå vilket ökar på kostnadsbelastningen under kommande år.

Prognosen 2023 är att pensionskostnaderna ökar med totalt 220 miljoner kronor jämfört föregående års budget inklusive löneskatt. Inför 2022 var motsvarande prognos att pensionskostnaderna skulle öka med cirka 20 miljoner kronor inklusive löneskatt.

En del av denna kostnadsökning finns

centralt. Pensionskostnadens utveckling bygger på prognosen från KPA i augusti 2022.

Västerås stad har frigjort ett större kapital för långsiktig förvaltning med syftet är att skapa en pensionsfond. Det huvudsakliga målet med kapitalförvaltningen är att minska belastningen från Västerås stads pensionsåtagande, både vad gäller likviditetsbehov och pensionskostnader. För att möta den ökande likviditetsbelastningen och kostnaderna för pensioner bör pensionsmedlen ökas med hjälp av avkastning och nya avsättningar.

Under 2022 så fördes cirka 500 miljoner kronor över från likviditetsfonden. Pensionsfonden täcker cirka 49 procent av Västerås stads pensionsförpliktelse.

KÄNSLIGHETSANALYS

Kostnaderna för el, livsmedel och drivmedel ökar kraftigt. Påverkan i förhållande till den totala bruttokostnaden är inte särskilt stor. De stora kostnadsposterna i kommunen består av personalkostnader, lokalkostnader (exklusive el) samt köp av verksamhet.

Inom kategorin köp av verksamhet återfinns bland annat kollektivtrafikkostnader och omsorgsresor vilket påverkas av drivmedelspriserna. Bilden nedan illustrerar förhållandet mellan olika typer av kostnader i Västerås stad.

Västerås stad har en elstrategi på eget bestånd, där elen är helt prissäkrad inför kommande år, två år framåt är elpriset säkrat till 62 procent och tre år framåt är elen säkrat till 33 procent. Målet är att bibehålla en låg kostnadsnivå på elinköp.

Priset per kWh timme ökar med det dubbla inför 2023, alla avtal berörs dock inte av det högre priset. Vad gäller inhyrda fastigheter är osäkerheten kring elkostnaderna större.

Vad gäller drivmedelspriser så har Svealandstrafiken signalerat att kollektivtrafiken kommer bli påtagligt dyrare med tanke på höjda drivmedelspriser, främst inom biogas. Vafab som levererar biogas har en egen förbrukning som motsvarar 45 procent av behovet som finns, inom denna förbrukning är prisläget oförändrat. Övriga 55 procent av behovet upphandlas på den externa marknaden vilket gör driften dyrare.

Om befolkningen minskar eller ökar med 100 personer så har det en effekt på skatteintäkten med 6,3 miljoner kronor. En ytterligare person medför i snitt 63 472 kronor mer i skatteintäkt.

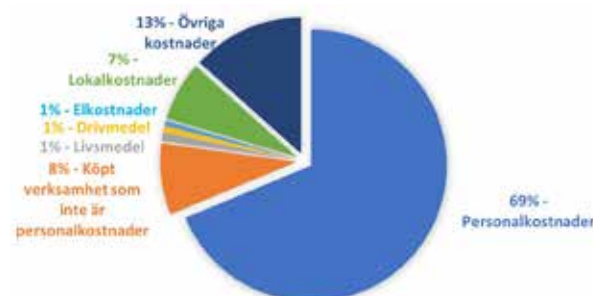
Om skattesatsen förändras med tio öre medför det 32 miljoner kronor i ökade intäkter inför 2023.

SKATTEINTÄKTER, MNKR

KÄNSLIGHETSANALYS

Skatteintäktsökning 100 personer, mnkr	6,4
Skatteintäktsminskning 100 personer, mnkr	-6,4
Skatteintäkt, kr per person	63 637

ANDEL AV BRUTTOKOSTNAD 2022 – 10,9 MDKR

Investeringsbudget 2023 med planering mot 2027

VÄXANDE INVESTERINGSBEHOV

Västerås stads investeringsbehov bedöms vara stora under de kommande tio åren och i synnerhet de första åren av perioden. De främsta anledningarna är en växande befolkning och upprustningsbehov. Västerås stad har gått från att tidigare haft investeringsutgifter på en nivå kring 300–500 miljoner kronor per år till att investeringarna 2021 uppgick till 1 084 miljoner kronor. Till detta kom motsvarande 393 miljoner kronor för inhyrningar som redovisas som finansiell leasing. Prognosen för investeringar 2022 är 1 108 miljoner kronor (prognos augusti 2022).

Bedömningen i befolkningsprognosen för Västerås från mars 2022 är att befolkningen kommer öka med cirka 1,1 procent år 2022, för att sedan öka i samma takt mellan 2023–2032. Det motsvarar cirka 1 800 personer per år. Tidigare prognos innehöll en ökning med omkring 2 500 personer per år. På kort

sikt så minskar antalet barn inom förskola jämfört med tidigare för att på sikt även minska andelen barn i grundskolan. Den äldre delen av befolkningen fortsätter att öka och det är främst invånarna över 80 år som ökar mest. Planeringen av investeringar speglar behov av verksamhetslokaler utifrån befolkningsutveckling och behov av upprustningar.

Investeringar behövs i nya förskolor och skolor. Behov finns även av fler äldreboenden och gruppboenden. Ett växande Västerås innebär också att nya bostadsområden och verksamhetsområden kommer till. Infrastrukturen behöver utvecklas med nya gator, vägar, parker och ytor för idrott. Befintliga förskolor, skolor och infrastruktur behöver även rustas upp. Inom projekt Mälarporten påbörjas genomförandet av stadsdelsutvecklingen.

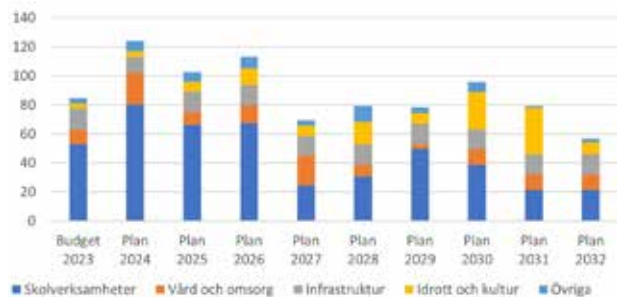
De växande behoven av investeringar behöver vägas mot det ekonomiska utrymmet. Genomförda investeringar innebär

efterföljande kostnader under lång tid. Planeringen sker därför utifrån bedömningar av utrymmet för kommande kostnader i enlighet med god ekonomisk hushållning. Kostnader och skulder ska inte flyttas över på kommande generationer.

De planerade investeringarna de kommande åren är historiskt höga med 8,9 miljarder kronor för perioden 2023–2027 och 5,9 miljarder kronor för perioden 2028–2032. Huvuddelen avser fastighetsnämndens investeringar. Utöver de planerade egna investeringarna finns planer på att hyra in lokaler och anläggningar vilket innebär långsiktiga åtaganden i form av finansiell leasing.

Investeringar i skolor, förskolor, äldreboenden, gruppboenden, idrottsanläggningar med mera är den största delen i investeringsplanen, med lokaler för skolor och förskolor som den största posten. Därefter kommer investeringar i infrastruktur utifrån exploatering, nya gator, parker, gatuunder-

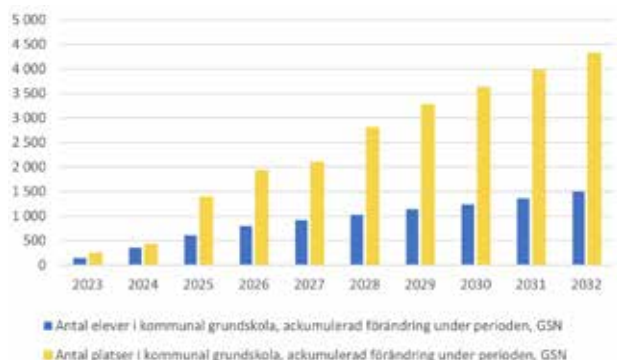
Förändring i hyra/kapitalkostnad, mnkr

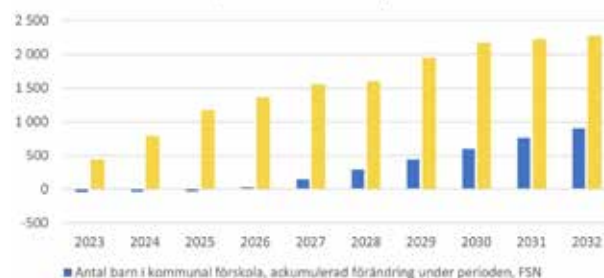
PROGNOS, INVESTERINGAR 2022

1 108 mnkr

GSN Förändring i antal elever och netto antal platser i kommunal grundskola, ackumulerat under perioden

FSN Förändring i antal barn och netto antal platser i kommunal förskola, ackumulerat under perioden

håll och hamnens utveckling. Mälarporten är det enskilt största projektet. Det innefattar ett nytt stationsområde för Västerås, där planering och förprojektering pågår för ett nytt resecentrum som första etapp.

När det gäller investeringar i exploatering och strategiska markförvärv så bereds ett ärende som innebär att ansvaret för dessa flyttas från fastighetsnämnden till kommunstyrelsen från och med 1 januari 2023.

DRIFTSKOSTNADSKONSEKVENSNÄR FÖR PLANERADE INVESTERINGAR

Kommunens driftskostnader i form av hyror och kapitalkostnader ökar betydligt som en följd av väsentligt högre investeringsnivåer än tidigare. Till detta kommer kostnader för inhyrningar av lokaler. Sammantaget beräknas tillkommande hyres- och kapitalkostnader på cirka 500 miljoner kronor de närmaste fem åren och 400 miljoner kronor de följande fem åren, efter att

avgående hyreskostnader har räknats från. Utöver detta tillkommer ökade kostnader till fristående utförare av skolverksamhet när Västerås stads kostnadsnivå ökar.

Driftskostnadskonsekvenserna kommer när investeringen är färdigställd och tas i bruk. Det är viktigt att Västerås stads investeringsnivå anpassas till kommunens finansiella situation, ekonomi och ekonomiska resultat. Detta för att ekonomin ska vara långsiktigt hållbar. Investeringsplaneringen behöver ha ett långsiktigt perspektiv eftersom kostnaderna av fattade beslut kommer med eftersläpning efter genomförande och kvarstår under lång tid.

Västerås stads investeringsbehov drivs till stor del av demografi. Inom förskolan är utgångsläget på kort sikt en brist på platser i delar av staden. Skolnämndernas angivna behov av nya platser växer dock enligt investeringsplanen påtagligt snabbare än den förväntade ökningen i antalet förskolebarn och grundskoleelever.

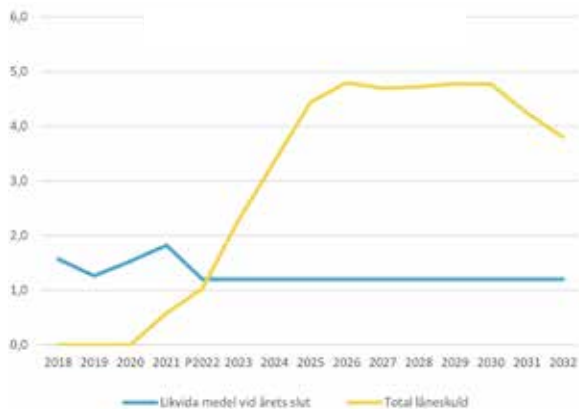
Det är därför av vikt att löpande utvärdera lokalförsörjningsplaneringen så att investeringsnivåerna hålls på rätt nivå och framtida lokalkostnader inte tar större utrymme än nödvändigt.

STÖRRE INVESTERINGAR 2023

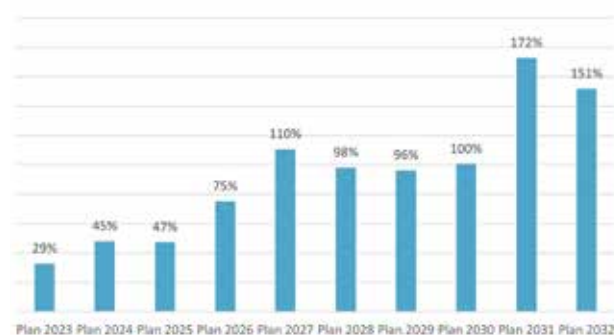
Planerade investeringar 2023, exklusive exploatering och markköp, är totalt cirka 1,6 miljarder kronor. Skolverksamheterna har den största andelen av investeringarna. Behoven drivs av växande antal barn och nya stadsdelar. Även behov att rusta upp undermåliga lokaler och ersätta paviljonglösningar. I vissa fall är förskoleverksamheten lokaliserad tillsammans med grundskolan. Att bygga nya förskolor dit förskoleverksamheten kan flytta kan då vara en lösning för att skapa mer utrymme för de trångboddade grundskolorna

Antal platser inom äldreboenden och servicehus behöver byggas ut utifrån den

Låneskuldutveckling till och med år 2031, mdkr

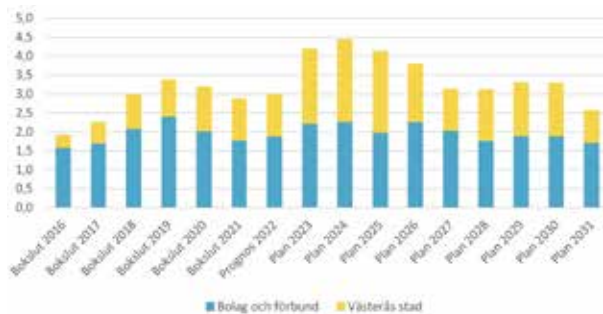
Självfinansieringsgrad Västerås stad

Känslighetsanalys låneskuld vid förändrad ränta, mdkr

Investeringar Västerås stads koncern, mdkr

demografiska utvecklingen. Även utifrån ett behov av att ersätta befintliga boenden, både beroende på bristande funktionalitet och att vissa myndighetskrav inte kan tillgodose.

Eftersom lokaler är en så stor andel av investeringar och löpande kostnader ingår det i planeringen att kontinuerligt se över möjligheter till samordning inom och mellan verksamheter för att effektivisera lokalanvändningen. Sådan planering pågår exempelvis mellan skola och äldreomsorg inom det nya området Sätra, där man ser på gemensamma kök och lokaler.

Några exempel på investeringsbehov som identifierats inom förskola och grundskola är områdena Gäddeholm, Bäckby, Skälby och Sätra, Skultuna samt Barkarö Gotö och Rönby. För äldreboende och gruppboendestäder planeras för Sätra.

Även för övriga verksamhetsområden drivs investeringarna främst av ett växande Västerås och behov av upprustning och ersättningar.

Planerade investeringar visas mer uttömmande nedan i avsnittet med finansiella rapporter. Den totala investeringsramen för Västerås stad bestäms utifrån de kostnader som investeringarna beräknas medföra och det bedömda finansiella utrymmet framåt i tiden. Nämnderna tilldelas utifrån detta budgetmedel för sin löpande drift och har att prioritera sina investeringar utifrån sina verksamhets behov och tilldelade budgetramar. Därmed är årsplanens lista på investeringsprojekt preliminär i väntan på de prioriteringar som ska göras.

LÅNEBEHOV MED ANLEDNING AV ÖKAD INVESTERINGSNIVÅ

Självfinansieringsgraden av investeringarna, det vill säga det som kan finansieras genom resultat, försäljning av anläggningar, exploateringsresultat och befintliga avskrivningar är enligt planeringen för 2023–2027 cirka 55 procent. Investeringar inklusive försäljning av anläggningstillgångar omfattar 8,4 miljarder kronor mellan 2023 och 2027.

Det innebär att lånebehovet fram till och med 2027 är 4,6 miljarder kronor och nettobelåningen kommer då uppgå till 3,4 miljarder kronor vid bibehållen likviditet om 1,2 miljarder kronor. Likviditeten bedöms bäst användas i betalningskapacitet som är en viktig del i Västerås stads kreditbetyg.

Sett till den kommande tioårsperioden 2023-2032 så är självfinansieringsgraden 79 procent med investeringar inklusive försäljning av anläggningstillgångar som bedöms omfatta 13,8 miljarder kronor. Det skulle innebära en låneskuld om 3,7 miljarder kronor och en nettolåneskuld om 2,5 miljarder kronor förutsatt bibehållen likviditet om 1,2 miljarder kronor fram till år 2032.

Västerås stad har som finansiellt mål att nettobelåningen inte ska överstiga 3 miljarder kronor för Västerås stads egen räkning. Med ovan investeringsnivåer och förutsatt bibehållande av resultatnivåer enligt detta förslag så kommer det målet inte klaras under planperioden. Denna utveckling baseras bland annat på den tioåriga investeringsplanen för Västerås

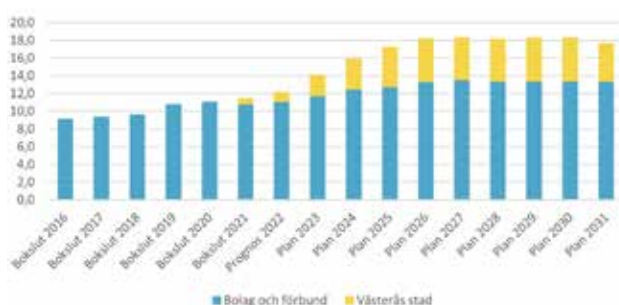
stad. Historiskt har de årliga utfallen för investeringarna varit påtagligt lägre än planerade belopp. Om motsvarande sker framåtriktat talar det för en lägre belåning än vad som anges.

Upplåningsräntorna prognostiseras till cirka två procent inför kommande år. Detta är en ökning jämfört med de upplåningsräntor som vi sett de senaste åren. Snitträntan 2022 är knappt en procent. Ökade räntor medför ökade kostnader vilket skapar incitament att försöka hålla ned belåningen. En högre låneskuld innebär en högre ränterisk vilket belyses av tabell nedan.

Även bolag och kommunalförbunden har en hög investeringstakt och har historiskt investerat betydligt mer än Västerås stad, under planperioden ökar kommunens egna investeringar i samma takt som bolagen. De största investeringarna sker inom Mälarenergi AB och Mimer AB. Inte heller bolagens investeringar kan helt täckas av avskrivningar och resultat så även deras låneskuld ökar under planperioden.

Upplåningen för Västerås stads koncern visar på en utveckling från en nivå under medelvärdet för riket till över denna nivå. Siffran för 2022 är en prognos.

Låneskuld Västerås stads koncern, mnkr

Koncernens låneskuld per invånare, kr

Bolag och kommunalförbund i koncernen

En betydande del av Västerås stads verksamhet bedrivs i bolag och kommunalförbund. Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för koncernens resultat och ekonomiska ställning. De kommunala bolagens budget utgör också ett viktigt underlag som information till kommunfullmäktige. I detta avsnitt görs en sammanfattning av de bolag där kommunens ägarandel överstiger 50 procent, undantag är VAFAB där ägarandelen är något lägre men bolaget är så pass stort att det behöver belysas. Strömkällan äger kommunen 100 procent av men är så pass litet att det inte beskrivs närmare. Redovisningen ska endast ses som information. Kommunfullmäktige fattar inte något beslut om bolagens budget.

I Västerås Stadshuskoncernen ingår moderbolaget Västerås stadshus AB samt dotterbolagen Mälarenergi AB, Bostads Mimer AB, Västerås Stads Strategiska Fastigheter AB, Västerås Parkeringsbolag AB, Nya Västerås Flygplats AB.

Siffrorna som presenteras nedan är preliminära och baseras på uppdaterade prognoser från bolagen under hösten 2022. Ny tioårsplan för bolagen beslutas först under november/december av respektive styrelse.

Ovan scenario förutsätter ett resultat i Västerås stad som motsvarar minst det resultat som presenteras i detta förslag för att sedan i snitt ligga på 2,5 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning från 2027 till 2032.

Lånebehovet ökar drastiskt under början av planperioden för att sedan avta ifall

resultatnivåerna kan bibehållas. Det är främst Västerås stads egen belåning som ökar kraftigt i början av planperioden. Ränterisken ökar i och med den ökade belåningen och en procentenhets högre ränta sänker resultatet med cirka 200 miljoner kronor.

MÄLARENERGI AB

I Mälarenergi koncernen ingår moderbolaget Mälarenergi AB samt dotterbolagen Mälarenergi Elnät AB, Fibra AB, Mälarenergi Vattenkraft AB och Mälarenergi Försäljning AB.

Mälarenergi ska samverka med andra kommuner och intressenter i regionen i syfte att bidra till en hållbar utveckling. Bolaget ska tillhandahålla tjänster och produkter inom infraservice, det vill säga el, värme, vatten, IT, energitjänster och service. Bolaget omfattar verksamheter med olika förutsättningar. VA- och elnätverksamheterna är monopol som lever under reglerad särslagstiftning medan övriga delar bedriver sina verksamheter i konkurrens. I huvudsak ska bolaget verka i Mälardalen.

BOSTADS AB MIMER

Bolagets uppgift är att skapa och förvalta ett bostadsbestånd som tillgodoser de boendes och bostadssökandes olika krav beträffande standard, storlek, utformning, läge, service, hyresnivå med mera. Genom affärsmässig samhällsnytta ska bolaget bidra kontinuerligt till en långsiktig hållbar utveckling.

VÄSTERÅS STADS STRATEGISKA FASTIGHETER AB

Koncernen VSSF AB bildades år 2002 med uppgift att förvärva, förvalta och utveckla fastigheter i Västerås som inte primärt används för ägarens kärnverksamheter, men som är strategiskt viktiga för ägaren och för Västerås stads utveckling. I bolaget ingår de helägda dotterbolagen Västerås Flygfastigheter AB, Geddeholms AB och Västerås Fastighet Kungsängen AB.

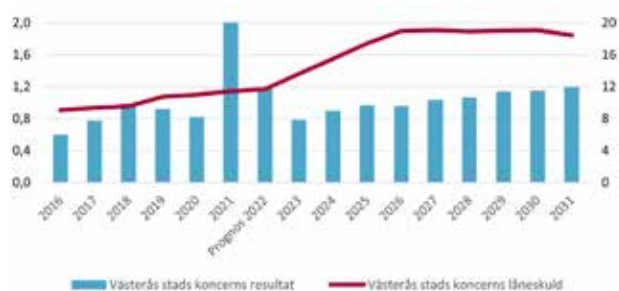
VÄSTERÅS PARKERINGSBOLAG AB

Västerås Parkerings AB startade verksamheten hösten 2016. Bolaget ska samordna arbetet med Västerås parkeringsplatser och jobba för att öka Västerås stads andel av antalet parkeringsplatser. Västerås Parkerings AB ansvarar för Klippans parkeringsanläggning, som hyrs av Västerås stad samt parkering på kvartersmark och parkeringsövervakning på gatumark åt Västerås stad. Västerås Parkerings AB utför även på uppdrag av kunder, parkeringsövervakning och parkeringsadministration för deras parkeringsplatser. Avsikten är att bolaget ska arbeta med en helhet i hantering av personbilsparering i strategiska områden i centrala Västerås.

NYA VÄSTERÅS FLYGPLATS AB

Syftet med att bedriva verksamheten i bolagsform är främst att ägaren genom sitt ägande kan bidra till goda kommunikationsmöjligheter för näringsliv och privatpersoner i regionen. Bolaget ska

Resultat och låneskuld Västerås stads koncern, mdkr

verka för att tillsammans med staden och näringslivet tillhandahålla en väl fungerande flygplats som en del av stadens infrastruktur.

MÄLARHAMNAR AB

Mälarhamnar AB har varit verksamt sedan årsskiftet 2000/2001 och ägs till 55 procent av Västerås stad och till 45 procent av Köpings kommun.

Bolaget ska genom hamn- och terminalverksamhet i Köping och Västerås på affärsmässiga grunder erbjuda det lokala och regionala näringslivet kostnadseffektiva och miljömässigt fördelaktiga lösningar inom hamn- och terminaltjänster.

RÄDDNINGSTJÄNSTEN MÄLARDALEN

Räddningstjänsten Mälardalen är ett kommunalförbund för räddningstjänst och förebyggande brandverksamhet.

Medlemmar i förbundet är:

- Västerås stad
- Hallstahammars kommun
- Surahammars kommun
- Köpings kommun
- Kungsörs kommun
- Arboga kommun.

Förbundet ansvarar för den räddningstjänstverksamhet som enligt Lagen om skydd mot olyckor. Det ansvaret ligger annars på var och en av förbundsmedlemmarna. Räddningstjänsten Mälardalen ansvarar också för de uppgifter som enligt annan lagstiftning ligger på den eller de kommunala nämnder som har räddningstjänst. Utöver det har förbundet ansvaret för de uppgifter som enligt Lagen om

brandfarliga och explosiva varor annars ligger på var och en av förbundsmedlemmarna.

VAFABMILJÖ KOMMUNALFÖRBUND

VafabMiljö är ett kommunalförbund bildat av kommunerna i Västmanlands län samt Heby och Enköpings kommun. Västerås stads andel är 43,6 procent.

Förbundets uppdrag är att ta hand om avfall från medlemskommunerna på ett miljöriktigt sätt. Målet är i första hand att avfallsmängderna ska minskas, det återstående avfallet ska betraktas som en resurs och återvinnas så långt det är tekniskt och ekonomiskt möjligt. VafabMiljö arbetar även med att transportera avfall från industrier och företag. De viktigaste värdena i arbetet är uthållig miljöhänsyn, bra service, god kvalitet, hög effektivitet, stort engagemang och stor kompetens.

Förbundet driver 18 återbruk runt om i regionen varav sex av dem finns i Västerås. Där kan privatpersoner lämna grovavfall, sitt farliga avfall och el-avfall. Vafab driver även fem avfallsstationer där flera numera är omlastningsstationer. En verksam depони finns på Gryta avfallsstation i Västerås. Genom enheten Gas tillverkas biogas och biogödsel.

VÄSTMANLANDS TEATER

Teater Västmanland är ett kommunalförbund med Region Västmanland och Västerås stad som medlemmar. Västerås stads andel är 49 procent. Inriktningen är en bred teater som arbetar med förankring hos hela länet, en teater som vågar utmana, problematisera och skapa konstnärlig förnyelse.

Kärnverksamheten är att producera

föreställningar för barn, unga och vuxna. Teatern erbjuder skolor och teaterföreningar produktioner som kan turnera i länet och länets medborgare erbjuds kostnadsfri transport till utvalda föreställningar som spelas i teaterhuset i Västerås.

För att kunna ge en större bredd i repertoaren kompletteras teaterns egenproducerade föreställningar med nationella och internationella gästspel. Navet i verksamheten är teaterhuset i Västerås.

VÄSTMANLANDSMUSIKEN

Västmanlandsmusiken är ett kommunalförbund med Västerås stad och Region Västmanland som medlemmar. Västerås stads andel är 90 procent.

Västmanlandsmusiken bidrar till att närmare 800 evenemang kan genomföras varje år i länet. Förbundet har till uppgift att förse Västerås Konserthus med närmare 200 evenemang per år, varav en del av dessa av den egna orkestern Västerås Sinfoniettas konserter. Västerås Sinfonietta med 33 musiker har funnits sedan 1883 och har Västerås Konserthus som sin hemarena.

Regional musik, dans och nycirkus är den del inom Västmanlandsmusiken där samarbetet med lokala arrangörer, föreningar och kulturinstitutioner runt om i länet bedrivs. Västmanlandsmusiken har som uppgift att verka för att dessa konstarter ska kunna komma hela länet tillgodo. Västmanlandsmusiken arrangerar egna evenemang och stöttar arrangörer i det lokala kulturlivet.

DRIFTREDOVISNING, MNKR	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Plan 2031	Plan 2032
Västerås Stadshus AB	122									
Mälarenergi AB	516	495	494	507	490	423	417	419	432	456
Bostads AB Mimer	100	144	92	99	95	95	100	104	78	49
Nya Västerås Flygplats AB (ägarandel 50%)	-27	-28	-29							
Västerås Parkerings AB	1	4	9	13	15	18	19	20	27	33
Västerås Stads Strategiska Fastigheter AB	65	73	-2	-2	-1	49	1	2	52	3
Västerås marknads- och näringslivs AB										
Västerås Strömkällan AB	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mälarhus AB (ägarandel 55%)	-11	-12	-9	-5	1	7	11	15	20	24
Västerås Central AB	0	0	0	0	0					
VafabMiljö Kommunalförbund	11	11	7	-1	1	2	6	7	8	
Räddningstjänsten Mälardalen	1	1	2	2	0	-1	-3	-3	-3	-3
Västmanlandsmusiken	0	0	0	0	0					
Västmanlands Teater	0	0	0	0	0					
Summa	777	687	564	614	601	592	550	563	613	562
INVESTERINGAR, MNKR	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Plan 2031	Plan 2032
Västerås Stadshus AB	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mälarenergi AB	1 123	1 127	1 040	1 457	948	980	969	1 038	988	895
Bostads AB Mimer	825	970	901	1 194	1 112	842	1 060	1 556	1 104	831
Nya Västerås Flygplats AB	5	5	4	4	0	0	3	1	0	3
Västerås Parkerings AB	10	5	41	30	83	89	153	143	3	5
Västerås Stads Strategiska Fastigheter AB	26	20	20	20	20	10	10	10	10	10
Västerås marknads- och näringslivs AB										
Västerås Strömkällan AB	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mälarhus AB	32	13	16	12	8	36	6	28	7	4
Västerås Central AB	0	0	0	0	0					
VafabMiljö Kommunalförbund	120	130	100	100	100	100	100	100	100	
Räddningstjänsten Mälardalen	110	170	70	20	20	20	20	20	20	20
Västmanlandsmusiken	0	0	0	0	0					
Västmanlands Teater	0	0	0	0	0					
Summa	2 250	2 440	2 192	2 836	2 293	2 079	2 321	2 895	2 231	1 767
LÅNEBEHOV, MNKR	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Plan 2031	Plan 2032
Västerås Stadshus AB	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mälarenergi AB	176	152	39	313	-190	-80	-160	-65	-190	-260
Bostads AB Mimer	481	537	525	796	693	390	589	1 056	585	292
Nya Västerås Flygplats AB	5	5	4	4	2	2	3	1	0	3
Västerås Parkerings AB	-18	-21	2	-3	-21	67	3	98	-37	-41
Västerås Stads Strategiska Fastigheter AB	-3	0	0	0	0	0	0	0	0	
Västerås marknads- och näringslivs AB										
Västerås Strömkällan AB	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mälarhus AB	10	-7	-3	-9	-11	15	-15	6	-9	0
Västerås Central AB	0	0	0	0	0					
VafabMiljö Kommunalförbund	-2	15	-22	-2	1	6	4	2	0	
Räddningstjänsten Mälardalen	75	125	45	-8	-8	-8	-8	-8	-8	-8
Västmanlandsmusiken	0	0	0	0	0					
Västmanlands Teater	0	0	0	0	0					
Summa	725	806	590	1 089	465	391	415	1 088	340	-14

Nämndernas ansvarsområde och ekonomiska ramar

ALLMÄNNA BUDGETFÖRUTSÄTTNINGAR

Vid bedömning av nämndernas budgetramar för 2023 är utgångspunkten föregående års ram med hänsyn tagen till prognos för innevarande år samt nettokostnadsavvikelse. Ettåriga satsningar som beslutades i budget 2022 ingår inte i budgetramen för 2023.

Internränta 2023

Internränta är den ränta som nämnderna betalar för investeringar i aktiverade anläggningar i anläggningsredovisningen. Internräntan fastställs till 1,5 procent inför 2023.

Pris- och lönekompensation 2023

Pris- och lönekompensation baseras på prisindex, löneindex och omvårdnadsprisindex.

Lönekompensation baseras på en löneöversyn om 2,5 procent från april, vilket ger en helårseffekt motsvarande 1,9 procent i kompensation till nämnderna.

Pensionskompensation har räknats upp med 12,7 procent med anledning av hög inflation och nytt pensionsavtal.

Omvårdnadsprisgrundad verksamhet är uppräknad med 1,9 procent.

Generell prisökning kompenseras med 6,6 procent med hänsyn tagen till externa intäkter.

Inom den stadsgemensamma kostnadsbudgeten finns en reserv avsatt för att täcka ökade elkostnader. Medel kan äskas av nämnderna.

Personalomkostnadspålägg 2023

Personalomkostnadspålägg för löner baseras på ålder och löneintervall. Det generella pålägget höjs från 37,76 procent till 40,22 procent inför 2023.

Interna tjänster 2023

Obligatoriska tjänster som köps av kommunstyrelsen/stadsledningskontoret höjs inför 2023 med 2,8 procent. Om behov finns av prisreglering kräver det en dialog mellan beställare och utförare.

Prisuppräknningen för befintliga indexbaserade hyror ökar med 7 procent inför 2023.

Effektivisering 2023

För att klara resultatet krävs effektiviseringar i verksamheterna, effektiviseringskravet varierar mellan en och tre procent.

GENOMGÅNG AV DE OLIKA NÄMNDERNA

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen är Västerås stads ledande politiska förvaltningsorgan med ansvar för koncernens utveckling och ekonomiska

ställning samt finansförvaltning. Styrelsens övergripande uppgifter är att leda och samordna förvaltningen av kommunens ansvarsområden och ha uppsikt över nämndernas och bolagens verksamheter. Kommunstyrelsen förbereder och yttrar sig i alla ärenden som kommunfullmäktige ska behandla och ansvarar för att verkställa fullmäktiges beslut. Kommunstyrelsen utför också andra uppdrag som fullmäktige lämnat över till kommunstyrelsen.

Under 2022 blev bolaget Västerås marknads- och näringsliv AB en del av Västerås stads egen förvaltning. Inför 2023 får kommunstyrelsen ram för den verksamheten. Kostnadsökningen möts av en utökad utdelning från Västerås stadshus AB. Tre politiska paket läggs i kommunstyrelsen, övriga nämnder kan äska pengar från dessa avsatta budgetmedel under 2023.

Från och med 2023 flyttar stadsarkivet samt mark och exploateringsverksamheten till kommunstyrelsen.

KOMMUNSTYRELSEN, MNKR

	BUDGET 2023	PLAN 2024	PLAN 2025	PLAN 2026
Budget föregående år	219,4	275,2	283,6	306,6
Civil beredskap, ökade kostnader pga investeringar	2,7			
Tidigare beslutade satsningar	13,8	-5,7		
Organisationsförändring inför 2023, Stadsarkivet flyttas in till Kommunstyrelsen	9,6	1,3	0,3	-1,4
Organisationsförändring inför 2023, Resultatkrav från exploateringsverksamheten	-30,0	10,0	20,0	
Paket 1 - Trygghets-satsning	15,0			
Paket 2 - Klimat & kollektivtrafik	30,0			
Paket 3 - Politiska satsningar	5,0			
Effekt nytt pensionsavtal	10,4			
Pris och lönekompensation	3,4	2,8	2,8	6,0
Effektivisering för nämnden 1,5%	-4,1			
ÅRETS BUDGET	275,2	283,6	306,6	311,2
Ökning budgetram	55,8	8,4	23,1	4,6
% Ökning	25,4%	3,0%	8,1%	1,5%
Tomträtter	50,3	50,3	50,3	50,3
Markförvaltning och övrigt	2,0	1,4	1,4	1,4
TOTALT AVKASTNINGSKRAV FÖR KOMMUNSTYRELSEN (Markförvaltning och tomträtter), flyttas från fastighetsnämnden inför 2023	52,3	51,7	51,7	51,7

Förskolenämnden

Förskolenämnden ansvarar för att uppfylla kommunens samtliga skyldigheter enligt skollagen om förskola och pedagogisk omsorg med undantag för öppen förskola. Det innebär att nämnden är skolhuvudman för den kommunalt drivna verksamheten och att nämnden tilldelar alla förskolor och all pedagogisk omsorg bidrag på lika villkor samt är tillsynsmyndighet för den fristående verksamheten.

Grundskolenämnden

Grundskolenämnden ansvarar för förskoleklass, grundskola, grundsärskola och fritidshem. Det innebär dels att nämnden är skolhuvudman för den kommunalt drivna utbildningsverksamheten, dels att nämnden tilldelar grundskolor och fritidshem bidrag på lika villkor och utövar kommunens insyns rätt i fristående grundskolor. Nämnden ansvarar inte för öppen fritidsverksamhet.

FÖRSKOLENÄMND, MNKR

	BUDGET 2023	PLAN 2024	PLAN 2025	PLAN 2026
Budget föregående år	1 075,1	1 134,6	1 161,1	1 220,7
Ökat elevantal i Förskola	-4,5	0,6	0,2	7,3
Lokalersättning kommunal utförare	14,8	22,3	29,3	8,7
Lokalersättning fristående utförare	5,5	8,3	10,8	3,2
Tidigare beslutade satsningar	2,9			
Upphandling av nytt skoladministrativt IT-system	-0,2	0,1	-0,4	-0,2
Effekt nytt pensionsavtal	20,1			
Pris och lönekomensation	20,9	10,3	10,4	23,3
ÅRETS BUDGET	1 134,6	1 176,2	1 226,6	1 268,9
Ökning budgettram	59,5	41,6	50,3	42,3
% Ökning	5,5%	3,7%	4,3%	3,4%

GRUNDSKOLENÄMND, MNKR

	BUDGET 2023	PLAN 2024	PLAN 2025	PLAN 2026
Budget föregående år	2 249,9	2 368,0	2 443,2	2 545,3
Ökat elevantal i Grundskola	11,5	22,8	27,9	22,8
Lokalersättning kommunal utförare	24,9	23,5	41,5	57,1
Lokalersättning fristående utförare	6,8	6,5	11,4	15,7
Upphandling av nytt skoladministrativt IT-system	-0,5	0,4	-0,9	-0,9
Tidigare beslutade satsningar	1,7			
Ramjustering till NIFF - en kommun fri från våld	-0,4			
Effekt nytt pensionsavtal	53,8			
Pris och lönekomensation	44,2	22,0	22,2	50,3
Effektivisering för nämnden (1,0%)	-23,9			
ÅRETS BUDGET	2 368,0	2 443,2	2 545,3	2 690,3
Ökning budgettram	118,1	75,2	102,1	145,0
% Ökning	5,2%	3,2%	4,2%	5,7%

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden ansvarar för gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare. Det innebär att nämnden är skolhuvudman för den kommunalt drivna utbildningsverksamheten. Genom samverkansavtal med andra kommuner har Västerås stad kommunansvar för att erbjuda utbildning i Västerås inom gymnasie- och gymnasiesärskola. Utbildningsnämnden ansvarar även för arbetsmarknadsprogram.

Verksamheter inom individ- och familjenämnden och utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden flyttas till en ny nämnd, arbetsmarknadsnämnden. Fördelning mellan nämnderna kan behöva justeras i samband med Västerås stads årsbokslut för 2022. Nuvarande utbildnings- och arbetsmarknadsnämnd byter namn till utbildningsnämnden inför 2023.

Under 2022 fattade Kommunfullmäktige ett beslut att verksamheten som utför samhällsorientering ska flytta till denna nämnd. Ansvaret har tidigare legat hos individ- och familjenämnden. Verksamheten ska också utöka sin verksamhet med 30 timmar om året enligt beslutet.

Skultuna kommunaldelsnämnd

Skultuna kommunaldelsnämnd ansvarar för verksamhet för psykiskt funktionsnedsatta, hemtjänst med boendestöd och ledsagarservice, servicehus, demensboende. Kommunaldelsnämnden ansvarar även för teknik och fritid, förskoleklass, fritidshem, grundskola till och med årskurs 9, gymnasium, fritidsgård, förskola, familjecentrum, öppen förskola och bibliotek.

UTBILDNINGSNÄMNDEN, MNKR

	BUDGET 2023	PLAN 2024	PLAN 2025	PLAN 2026
Budget föregående år	918,1			
Ramjustering till nya arbetsmarknadsnämnden	-83,7			
Budget föregående år, ny	834,4	877,1	899,7	912,2
Ökat elevantal i Gymnasieskolan	14,7	10,4	4,0	6,0
Ökat elevantal i Vuxenutbildning	-2,1	-11,0		
Lokalersättning kommunal utförare	2,2	11,8	1,4	1,2
Lokalersättning fristående utförare	0,8	4,3	0,5	0,4
Upphandling av nytt skoladministrativt IT-system	-0,2	0,1	-0,4	-0,2
Tidigare beslutade satsningar	3,3			
Ramjustering till NIFF - en kommun fri från våld	-0,4			
Effekt nytt pensionsavtal	15,4			
Pris och lönekomensation	17,9	7,0	7,0	17,0
Effektivisering för nämnden (1,0%)	-8,9			
ÅRETS BUDGET	877,1	899,7	912,2	936,7
Ökning budgetram	42,7	22,6	12,5	24,4
% Ökning	5,1%	2,6%	1,4%	2,7%

SKULTUNA KOMMUNDELSNÄMND, MNKR

	BUDGET 2023	PLAN 2024	PLAN 2025	PLAN 2026
Budget föregående år	129,4	139,9	144,5	154,2
Ökat elevantal Förskola samt Grundskola	0,6	0,8	-0,4	2,6
Lokalersättning kommunal utförare	1,0	0,4	8,2	11,9
Ökade kapitalkostnader egna investeringar	0,2	1,5		0,2
Tidigare beslutade satsningar	0,2			
Effekt nytt pensionsavtal	6,2			
Pris och lönekomensation	3,7	1,9	1,9	4,5
Effektivisering för nämnden (1,0%)	-1,4			
ÅRETS BUDGET	139,9	144,5	154,2	173,3
Ökning budgetram	10,5	4,6	9,7	19,2
% Ökning	8,1%	3,3%	6,7%	12,4%

Arbetsmarknadsnämnden – Ny nämnd from 2023-01-01

Arbetsmarknadsdelar från nuvarande utbildnings och arbetsmarknadsnämnd samt försörjningsstöd och ekonomisk bistånds hantering från befintlig individ- och familjenämnd flyttas till denna nya nämnd inför 2023.

Individ- och familjenämnden

Individ- och familjenämnden ansvarar för de kommunala socialpolitiska frågorna och ansvarar för de delar i socialtjänstlagen som avser individ- och familjeomsorg. Det huvudsakliga uppdraget är att ge stöd och bistånd till människor som på grund av sociala eller ekonomiska problem behöver det. Nämnden ansvarar också för mottagande av flyktingar och att organisera och utföra krisstöd vid allvarliga händelser eller olyckor inom stadens gränser.

Vissa verksamheter inom individ- och familjenämnden och utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden flyttas till en ny nämnd, arbetsmarknadsnämnden. Fördelning mellan nämnderna kan behöva justeras i samband med Västerås stads årsbokslut för 2022.

Samhällsorienteringen flyttas till utbildningsnämnden inför 2023 enligt beslut i kommunstyrelsen under 2022.

Nämnden för personer med funktionsnedsättning

Nämnden för personer med funktionsnedsättning ansvarar för omsorgen om människor med funktionsnedsättning, oavsett ålder. Verksamheten bedrivs enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och enligt socialtjänstlagen (SoL) för personer under 65 år med funktionsnedsättning. Nämnden har också ansvar för kommunal hälso- och sjukvård i bostad med särskild service, för daglig verksamhet och sysselsättning samt för handläggning av bostadsanpassningsbidrag till personer som inte fyllt 65 år.

ARBETSMARKNADSNÄMNDEN, MNKR

	BUDGET 2023	PLAN 2024	PLAN 2025	PLAN 2026
Budget föregående år	362,7	373,7	383,1	391,9
Ekonomiskt bistånd – normhöjning (2,5%)	5,9	5,9	5,9	5,9
Försörjningsstöd, flyktinghushåll som övergår till svenskushåll	1,5	1,6	1,0	1,5
Arvoden till förtroendevalda – ny nämnd	0,5			
Effekt nytt pensionsavtal	6,2			
Pris och lönekomensation	2,3	1,9	1,9	7,3
Effektivisering för nämnden (1,5%)	-5,4			
ÅRETS BUDGET	373,7	383,1	391,9	406,6
Ökning budgettram	11,0	9,4	8,8	14,7
% Ökning	3,0%	2,5%	2,3%	3,8%

INDIVID- OCH FAMILJENÄMNDEN, MNKR

	BUDGET 2023	PLAN 2024	PLAN 2025	PLAN 2026
Budget föregående år	923,8			
Ramjustering till nya arbetsmarknadsnämnden	-279,0			
Budget föregående år, ny	644,8	690,0	704,6	722,2
Vårdkostnad barn och ungdom samt vuxen	5,9	5,5	5,8	6,3
Lokalkomensation, hyreskostnader	0,7	2,1	0,8	0,8
Kapitalkostnader egna investeringar	1,1			
Tidigare beslutade satsningar	0,8			
Effekt nytt pensionsavtal	13,8			
Pris och lönekomensation	22,9	7,0	11,0	14,8
ÅRETS BUDGET	690,0	704,6	722,2	744,1
Ökning budgettram	45,2	14,6	17,6	21,9
% Ökning	7,0%	2,1%	2,5%	3,0%

NÄMNDEN FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING, MNKR

	BUDGET 2023	PLAN 2024	PLAN 2025	PLAN 2026
Budget föregående år	927,0	989,1	1 017,1	1 044,6
Personlig assistans, Daglig verksamhet, köpta placeringar vuxna LSS	16,5	11,5	9,6	9,3
Lokalersättning, hyra samt ökad driftskostnad	6,9	7,2	10,5	11,3
Verksamhet finansierad av statsbidrag tom 2023		3,2		
Tidigare beslutade satsningar	0,5			
Ramförändr. mellan ÄN och NF, justering OH fördeln.	4,6			
Effekt nytt pensionsavtal	15,7			
Pris och lönekomensation	33,0	6,1	7,4	19,6
Effektivisering för nämnden (1,5%)	-15,1			
ÅRETS BUDGET	989,1	1 017,1	1 044,6	1 084,8
Ökning budgettram	62,1	28,0	27,5	40,2
% Ökning	6,7%	2,8%	2,7%	3,9%

Äldrenämnden

Äldrenämnden ansvarar för insatser till personer som har fyllt 65 år. Arbetet styrs främst av socialtjänstlagen (SoL), hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och lagen om bostadsanpassningsbidrag (BAB). Nämnden ska underlätta för personer över 65 år att bo kvar i sitt hem. Om personen har stora omvårdnadsbehov eller är otrugg, trots att hen har fått stödinsatser i sitt hem, kan nämnden erbjuda personen ett särskilt boende. Nämnden har från 2019 även ansvar för de verksamheter som drivs i kommunens regi inom omsorgen inom äldrenämndens ansvarsområde. Uppdraget ska vara konkurrensneutralt och lika villkor ska gälla för verksamheter inom den egna regin som andra privata leverantörer.

Riktad satsning om 59 mnkr som tilldelats nämnden i ram 2021 föreslås att plockas ur nämndens ram inför 2023. Anledningen till detta är att bidraget är återrapporteringskyldigt from 2022 och därmed bör klassas som riktat. Nämnden har kvar intäkten fast via statlig myndighet.

Byggnadsnämnden

Byggnadsnämnden genomför på uppdrag av kommunstyrelsen den övergripande fysiska planeringen i kommunen och tar fram förslag till översiktsplan och fördjupningar av översiktsplaneringen. Byggnadsnämnden ansvarar för detaljplanering och bygglovshantering, vilket innebär stadsbyggande och myndighetsutövning kopplat till plan- och bygglagen. Byggnadsnämnden ansvarar även för kommunens samlade lantmåteriverksamhet som omfattar fastighetsbildning, geografisk information och lantmäteriuppdrag. Byggnadsnämndens uppdrag finansieras till cirka två tredjedelar av externa intäkter.

Inom den stadsgemensamma budgeten finns 10 miljoner kronor avsatta för detaljplaneprocessen enligt tidigare beslut. Medel fördelas mellan byggnadsnämnden, miljö- och konsumentnämnden samt tekniska nämnden.

ÄLDRENÄMNDEN, MNKR

	BUDGET 2023	PLAN 2024	PLAN 2025	PLAN 2026
Budget föregående år	1 802,3	1 852,5	1 942,1	2 002,4
Volymökning hemtjänst och hemsjukvård	28,0	37,8	31,1	34,2
Lokalersättning, hyra samt ökad driftskostnad	12,2	36,1	9,7	30,0
Tidigare beslutad satsning	2,0			
Ramförändring mellan ÄN och NF, justering OH fördelning	-4,6			
Verksamhet finansierad av statsbidrag tom 2023	9,3	1,5		
Äldresatsning (riktat statsbidrag from 2022)	-59,0			
Effekt nytt pensionsavtal	30,9			
Pris och lönekomensation	55,2	14,1	19,5	38,7
Lokaleffektivisering, 5 miljoner	-5,0			
Effektivisering för nämnden (1,0%)	-18,8			
ÅRETS BUDGET	1 852,5	1 942,1	2 002,4	2 105,3
Ökning budgetram	50,2	89,5	60,3	102,9
% Ökning	2,8%	4,8%	3,1%	5,1%
Särskild nationell satsning from 2022 (Äldresatsning) - extern intäkt	59,0			
% Ökning (exkl flytt externfinansierad verksamhet)	6,1%			

BYGGNADSNÄMNDEN, MNKR

	BUDGET 2023	PLAN 2024	PLAN 2025	PLAN 2026
Budget föregående år	29,2	33,1	33,9	34,8
Tidigare beslutade satsningar	0,2			
Effekt nytt pensionsavtal	3,0			
Pris och lönekomensation	1,2	0,8	0,8	1,1
Effektivisering för nämnden (1,5%)	-0,5			
ÅRETS BUDGET	33,1	33,9	34,8	35,8
Ökning budgetram	3,9	0,8	0,8	1,1
% Ökning	13,4%	2,5%	2,4%	3,0%

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden ansvarar för de fastigheter som Västerås stad äger inklusive köp och försäljning av all fast egendom. Fastighetsnämnden ska styra Västerås stads samlade användning av lokaler och besluta hur behoven av lokaler ska uppfyllas. Fastighetsnämnden förvaltar bebyggda fastigheter, markreserven och tomträtter. Nämnden ansvarar också för bostadsförsörjningsplaneringen och tar årligen fram en handlingsplan till bostadsstrategiska programmet.

Mark och exploateringsverksamheten flyttas till kommunstyrelsen vid årsskiftet 2022–2023. Kravet på ett resultat på 30 miljoner kronor läggs in i kommunstyrelsens ram och finns inte kvar hos fastighetsnämnden.

Stora delar av avkastningskravet flyttas också till kommunstyrelsen, kvar blir externa intäkter för verksamhetslokaler samt avkastningskrav på hamnen. Hamnens verksamhet har gått från att vara i behov av anslag till att kunna lämna ett avkastningskrav. Resultatkravet ses över årligen och kan behöva minska i takt med att tomträtterna säljs.

Miljö- och konsumentnämnden

Miljö- och konsumentnämnden är Västerås stads myndighet inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Genom miljö- och hälsoskyddsförvaltningen bedrivs ett omfattande tillsyns- och informationsarbete inom områdena hälsoskydd, miljöskydd, förorenade områden, enskilda avlopp, kemikalier, renhållning/avfall, livsmedel, dricksvatten, smittskydd, strålskydd, receptfria läkemedel samt tobak och e-cigarett. Nämnden ansvarar för kommunens konsumentjuridiska rådgivning.

Inom den stadsgemensamma budgeten finns 10 miljoner kronor avsatta för detaljplaneprocessen enligt tidigare beslut. Medel fördelas mellan byggnadsnämnden, miljö- och konsumentnämnden samt tekniska nämnden.

FASTIGHETSNÄMNDEN, MNKR

	BUDGET 2023	PLAN 2024	PLAN 2025	PLAN 2026
Resultatkrav fastighetsnämnden				
Resultatkrav exploateringsverksamhet	30,0	20,0		
Organisationsförändring 2023 – flyttas till kommunstyrelsen	-30,0	-20,0		
ÅRETS RESULTAT	0,0	0,0		
Skollokaler	2,8	2,8	2,8	2,8
Verksamhetslokaler	0,7	0,7	0,7	0,7
Särskilt boende	6,5	6,5	6,5	6,5
Hamnen	2,5	1,4	1,8	0,2
TOTALT AVKASTNINGSKRAV för fastighetsnämnden	12,5	11,4	11,8	10,2

MILJÖ- OCH KONSUMENTNÄMNDEN, MNKR

	BUDGET 2023	PLAN 2024	PLAN 2025	PLAN 2026
Budget föregående år	23,2	24,6	24,9	25,3
Effekt nytt pensionsavtal	1,1			
Pris och lönekomensation	0,6	0,3	0,3	0,5
Effektivisering för nämnden (1,5%)	-0,3			
ÅRETS BUDGET	24,6	24,9	25,3	25,8
Ökning budgetram	1,4	0,3	0,3	0,5
% Ökning	5,9%	1,4%	1,4%	2,0%

Tekniska nämnden

Tekniska nämnden ansvarar för gator och parker inklusive natur, förutom i Skultuna kommun del, trafik- och parkeringsfrågor, gatu- och torghandel, kollektivtrafik inklusive båttrafik till öarna i Mälaren, färdtjänst och förvaltning av Mälarcampingen.

Kostnaderna för det befintliga utbudet av kollektivtrafik ökar kraftigt inför 2023 i och med det ökade drivmedelspriserna på främst biogas. Utöver tilldelad ram så finns en budgeterad satsning på kollektivtrafiken inom kommunstyrelsen som kan täcka upp för ökade kostnader under året.

Inom den stadsgemensamma budgeten finns 10 miljoner kronor avsatta för detaljplaneprocessen enligt tidigare beslut. Medel fördelas mellan byggnadsnämnden, miljö- och konsumentnämnden samt tekniska nämnden.

Nämnden för idrott, fritid och förebyggande

Nämnden för idrott, fritid och förebyggande ansvarar för idrotts- och friluftsvksamhet, fritidsgårdar, stödjande och förebyggande verksamhet, föreningsstöd till idrottsföreningar med mera.

TEKNISKA NÄMNDEN, MNKR

	BUDGET 2023	PLAN 2024	PLAN 2025	PLAN 2026
Budget föregående år	517,9	547,1	570,7	599,5
Volymkompensation utökade ytor park/gata	1,5	1,5	1,5	1,5
Strategiska investeringar, kapitalkostnad	0,6	1,9	1,9	2,0
Underhållsinvesteringar, kapitalkostnad	1,3	3,8	3,9	4,0
Ordinarie investeringar, kapitalkostnad	2,2	4,6	9,3	9,0
Kollektivtrafikkostnad befintligt utbud samt färdtjänst och omsorgsresor	12,2	10,6	11,0	11,5
Tidigare beslutade satsningar	0,2			
Effekt nytt pensionsavtal	4,0			
Pris och lönekomensation	15,6	1,2	1,2	6,8
Effektivisering för nämnden (1,5%)	-8,4			
ÅRETS BUDGET	547,1	570,7	599,5	634,3
Ökning budgetram	29,2	23,6	28,8	34,8
% Ökning	5,6%	4,3%	5,0%	5,8%

NÄMNDEN FÖR IDROTT, FRITID OCH FÖREBYGGANDE, MNKR

	BUDGET 2023	PLAN 2024	PLAN 2025	PLAN 2026
Budget föregående år	302,7	320,0	332,3	337,7
Lokalersättning, hyra samt ökad driftskostnad (TFF investeringar)	3,0	0,8	0,3	24,0
Ökade kapitalkostnader egna investeringar	0,6	2,5	4,4	2,8
Ökade driftskostnader till följd av egna investeringar	0,4	1,5	3,3	1,4
Tidigare beslutade satsningar	1,6			
SM-veckan, ettårssatsning		5,0	-5,0	
Ramjustering från BUF - en kommun fri från våld - NIFF	0,8			
Effekt nytt pensionsavtal	3,3			
Pris och lönekomensation	12,6	2,5	2,5	4,7
Effektivisering för nämnden (1,5%)	-5,0			
ÅRETS BUDGET	320,0	332,3	337,7	370,6
Ökning budgetram	17,3	12,3	5,5	32,9
% Ökning	5,7%	3,8%	1,6%	9,7%

Kulturnämnden

Kulturnämnden ansvarar för verksamheter som stadsbibliotek, konstmuseet, Vallby friluftsmuseum, kulturskolan, kulturarv och allmänskultur. Kulturnämnden lämnar föreningsbidrag till fritids- och kulturföreningar. Stödet till studieförbund ligger inom nämndens ansvarsområde, liksom kommunalförbunden för musik och teater. Kulturnämnden är även arkivmyndighet för Västerås stad.

I januari 2023 flyttar stadsarkivet från kulturnämnden till kommunstyrelsen och läggs in i kommunstyrelsens ram.

Kommunrevisionen

Kommunrevisionen består av elva förtroendevalda revisorer som väljs av kommunfullmäktige. Kommunrevisionen är kommunfullmäktiges organ för granskning och kontroll av den kommunala verksamheten som bedrivs i nämnder och styrelser. Revisionen granskar och prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig. Revisionen har också som uppdrag att på samma sätt granska verksamheten i Västerås stads aktiebolag, kommunalförbund och stiftelser genom lekmannarevisorerna. Kommunrevisionen ska ge kommunfullmäktige underlag för ansvarsprövning av kommunstyrelsen, nämnder och enskilda förtroendevalda. Varje revisor är självständig i förhållande till övriga revisorer och utgör en egen myndighet.

KULTURNÄMNDEN, MNKR

	BUDGET 2023	PLAN 2024	PLAN 2025	PLAN 2026
Budget föregående år	201,4	213,4	215,6	217,5
Kulturinvesteringar	1,2	0,9	0,6	0,6
Kapitalkostnad konstinvestering samt ökade driftskostnader	0,2	0,2	0,2	0,2
Tidigare beslutade satsningar	0,7			
Bidrag till kommunalförbund – pris och lönekompensation	1,5			
Effekt nytt pensionsavtal	3,2			
Pris och lönekompensation	7,8	1,1	1,1	4,0
Effektivisering på nämnden (1,5%), exklusive kommunalförbund	-2,6			
ÅRETS BUDGET	213,4	215,6	217,5	222,3
Ökning budgetram	12,0	2,2	1,9	4,8
% Ökning	6,0%	1,0%	0,9%	2,2%

STADSARKIVET, MNKR

	BUDGET 2023	PLAN 2024	PLAN 2025	PLAN 2026
Budget föregående år	9,6			
Upphandling nytt e-arkiv 2022, engångssatsning	-0,3			
Systembyte e-arkiv	0,2	1,2	0,2	-1,6
Effekt nytt pensionsavtal	0,2			
Pris och lönekompensation	0,2	0,1	0,1	0,2
Effektivisering (3,0%)	-0,3			
Organisationsförändring 2023, flyttas till kommunstyrelsen	-9,6	-1,3	-0,3	1,4
ÅRETS BUDGET				
Ökning budgetram	-9,6			

KOMMUNREVISION, MNKR

	BUDGET 2023	PLAN 2024	PLAN 2025	PLAN 2026
Budget föregående år	4,9	4,9	4,9	5,0
Pris och lönekompensation	0,0	0,0	0,0	0,1
ÅRETS BUDGET	4,9	4,9	5,0	5,1
Ökning budgetram	0,0	0,0	0,0	0,1
% Ökning	0,0%	0,0%	0,3%	2,0%

Valnämnden

Valnämnden är lokal valmyndighet och utför uppgifter utifrån vallagen. Det innebär att organisera, samordna och genomföra allmänna val till riksdag, kommun och region samt val till Europaparlamentet.

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden kontrollerar förmyndarskap, godmanskap och förvaltar- skap utifrån föräldrabalken. Huvudsyftet med överförmyndarnämndens verksamhet är att säkerställa att huvudmannens rättigheter blir tillgodosedda

From 2023 tillhör överförmyndarnämnden samma förvaltning som kommunstyrelsen, men nämnden kommer att finnas kvar.

STADSGEMENSAMMA KOSTNADER

Stadsgemensamma kostnader är kostnader som inte tillhör någon enskild nämnds ansvar.

Det är framförallt kostnaden för:

- Räddningstjänsten Mälardalens
- Bidrag till flygplats (motsvarar 50% andel)
- externt finansnetto för internbanken
- pensionsfond
- Asköviksfond
- kulturfonden

Interna ränteintäkter är den del av kapitalkostnaden som nämnder betalar för aktiverade investeringar.

Avkastningskravet motsvarar det resultat som kommunstyrelsen och fastighetsnämnden har för:

- tomträttsverksamhet
- övrig markförvaltning
- fastighetsnämndens resultat för externt uthyrda skollokaler, verksamhetslokaler och utyrning av särskilda boenden.

Resultatkravet ses över årligen och kan behöva minska i takt med att tomträterna säljs.

I stadsgemensamma kostnader redovisas skillnaden mellan nämndernas redovisade personalomkostnadspålägg och verklig arbetsgivaravgift och pensions-

VALNÄMNDEN, MNKR

	BUDGET 2023	PLAN 2024	PLAN 2025	PLAN 2026
Budget föregående år	6,8	2,3	6,8	2,3
Val till riksdag, kommun och region (Sverige val)	-4,5			4,8
EU-val 2024		4,5	-4,5	
Pris och lönekomensation				
ÅRETS BUDGET	2,3	6,8	2,3	7,1
Ökning budgettram	-4,5	4,5	-4,5	4,8
% Ökning	-66,2%	195,7%	-66,2%	208,7%

ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN, MNKR

	BUDGET 2023	PLAN 2024	PLAN 2025	PLAN 2026
Budget föregående år	15,8	16,0	16,2	16,4
Effekt nytt pensionsavtal	0,6			
Pris och lönekomensation	0,1	0,2	0,2	0,4
Effektivisering för nämnden (3%)	-0,5			
ÅRETS BUDGET	16,0	16,2	16,4	16,7
Ökning budgettram	0,2	0,2	0,2	0,4
% Ökning	1,3%	1,1%	1,1%	2,2%

STADSGEMENSAMMA KOSTNADER, MNKR

	BUDGET 2023	PLAN 2024	PLAN 2025	PLAN 2026
Räddningstjänsten Mälardalen	102,6	105,6	108,4	111,5
Kommungemensam reserv			35,0	30,0
KS-reserv för el komensation till nämnderna	10,0			
Samhällsbyggnadsprocesser/detaljplaner	10,0			
Flygplats (50% ägande)	11,0	11,0	11,0	11,0
Ökad internhyra	10,0	16,5	16,5	16,5
Pensionsutbetalningar och avsättning pensioner	227,0	190,0	192,0	192,0
Reglering arbetsgivaravgift och semesterlöneskuld	3,0	3,0	3,0	3,0
Förmånsavtal	0,9			
Markhyra, Mälarenergi	-1,2	-1,2	-1,2	-1,2
Budget miljöskuld, rivning, sanering mm	5,0	5,0	5,0	5,0
Interna ränteintäkter	-110,0	-125,0	-160,0	-180,0
Avkastningskrav fastighetsnämnden/kommunstyrelsen	-64,8	-63,1	-63,5	-61,9
Tillfälliga generella bidrag, flyktingar Ukraina	3,9			
Bankkostnader, provisionskostnader, internbanken	15,0	15,0	15,0	15,0
ÅRETS BUDGET	222,3	156,7	161,2	140,9
Förändring budgettram	61,8	-65,6	4,4	-20,3
% Ökning	38,5%	-41,8%	2,8%	-14,4%

kostnad för pensionärer. Förändringar av Västerås stads semesterlöneskuld redovisas på stadsgemensamma kostnader.

Utöver detta finns en budget för:

- miljöskuld/rivning/sanering
- kommungemensam reserv för ökade elkostnader
- budget för ökad internhyra
- semesterlöneskuld samt förmånsavtal
- bankkostnader och provisionskostnader för internbanken
- budgetpost för eventuella kostnadsökningar för flyktingar från Ukraina

Förändring av stadsgemensamma kostnader inför 2023

Bidraget till Räddningstjänsten Mälardalen räknas upp med pris och löner enligt PKV index, inför 2023 så föreslås uppräknings av PKV ske med cirka 50 procent. Detta för att matcha kompensationen som Västerås stads egna verksamheter får.

Den kommungemensamma reserven minskas ner och innehåller endast reserv för ökade elkostnader.

En budgetram om fem miljoner för miljöskulder, rivning och sanering finns för att kunna finansiera behov som uppstår under året. Det gäller främst mark, gator och parker och inte fastigheter.

Pensionsutbetalningarna bedöms öka enligt senaste KPA prognoserna, ökningen beror på den höga inflationen och motsvarar 27 miljoner kronor inför 2023.

11 miljoner kronor går till att täcka Västerås stads andel av bidraget till Västerås flygplats. Det finns i ram inför kommande år. Västerås och Region Västmanland äger Flygplatsen med 50 procent vardera sedan 2022. Kostnaden täcks av ökad utdelning från Västerås stadshus AB.

Intäkten som tidigare budgeterats som generellt bidrag till Äldrenämnden ersätts av ett riktat bidrag och ramtilldelningen tas bort 2023.

STADSGEMENSAMMA KOSTNADER, FÖRÄNDRINGAR MNKR

	BUDGET 2023	PLAN 2024	PLAN 2025	PLAN 2026
Räddningstjänsten Mälardalen	2,1	3,0	2,8	3,1
Kommungemensam reserv	-12,0		35,0	-5,0
KS-reserv för el kompensation till nämnder	10,0	-10,0		
Scenkonstbiennal beslutad satsning tom 2022	-2,0			
Samhällsbyggnadsprocesser/detaljplaner		-10,0		
Styckebyggartomter	-10,0			
Livsmedelskontroller	-0,5			
Samordnad varudistribution samt ekosystemtjänster	-2,0			
Västerås klimatlöfte	-1,5			
Universitetssatsning	-2,0			
Flygplats (50% ägande)	11,0			
Ökad internhyra		6,5		
Riktad lönesatsning för jämställdhet, fördelas via KS/AG	-5,0			
Pensionsutbetalningar och avsättning pensioner	27,0	-37,0	2,0	
Förmånsavtal	-3,1	-0,9		
Interna ränteintäkter	-25,5	-15,0	-35,0	-20,0
Avkastningskrav fastighetsnämnden/kommunstyrelsen	-2,5	1,7	-0,4	1,6
Statsbidrag äldreomsorgssatsning	59,0			
Tillfälliga generella bidrag, flyktingar Ukraina	3,9	-3,9		
Bankkostnader, provisionskostnader, internbanken	15,0			
ÅRETS BUDGET	61,8	-65,6	4,4	-20,3

Finansiella rapporter

Resultatbudget, mnkr

	Not	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Verksamhetens intäkter		1 980,9	2 465,2	2 502,2	2 539,8	2 577,9
Verksamhetens kostnader		-10 796,6	-11 802,2	-12 065,4	-12 376,3	-12 804,6
Avskrivningar		-605,0	-633,0	-709,5	-789,1	-879,0
Verksamhetens nettokostnader		-9 420,8	-9 970,1	-10 272,7	-10 625,7	-11 105,7
Skatteintäkter	not 1	7 829,1	8 271,9	8 645,8	9 002,8	9 360,2
Generella statsbidrag och utjämning	not 1	1 746,9	1 801,4	1 872,3	1 951,1	2 083,4
Verksamhetens resultat		155,2	103,2	245,3	328,3	337,9
Finansiella intäkter	not 2	174,4	373,4	432,3	463,9	499,6
Finansiella kostnader	not 2	-180,2	-396,8	-465,2	-518,7	-552,1
Summa finansnetto		-5,8	-23,4	-33,0	-54,8	-52,5
Resultat efter finansiella poster		149,4	79,8	212,4	273,5	285,4
Resultat inklusive finansiella poster (%)		1,6%	0,8%	2,0%	2,5%	2,5%

Noter till resultatbudget, mnkr

NOT 1 – Kommunalskatt		Budget	Plan	Plan	Plan	Plan
Generella statsbidrag och utjämning		2022	2023	2024	2025	2026
Skatteintäkter		7 829,1	8 271,9	8 645,8	9 002,8	9 360,2
Inkomstutjämning		1 234,5	1 374,9	1 487,3	1 613,7	1 748,9
Kostnadsutjämning		-66,3	-47,3	-71,5	-83,2	-94,4
Regleringspost		394,3	241,5	238,7	204,5	214,1
Införandebidrag		20,4	0,0	0,0	0,0	0,0
LSS-utjämning		-105,7	-128,1	-129,5	-131,0	-132,5
Generella bidrag		0,0	73,2	60,0	60,0	60,0
Fastighetsavgift		269,7	287,2	287,2	287,2	287,2
Summa		9 576,0	10 073,3	10 518,0	10 953,9	11 443,5
Ökning jämfört med budget		497,6	497,3	444,7	435,9	489,6
Ökning (%)		5,5%	5,2%	4,4%	4,1%	4,5%
NOT 2		Budget	Plan	Plan	Plan	Plan
Externa finansiella intäkter		2022	2023	2024	2025	2026
Utdelning kommunala bolag		28,8	63,4	55,4	55,4	55,4
Utdelning kulturfonden		3,0	3,0	0,0	0,0	0,0
Ränteintäkter, internbanken		142,6	307,1	376,9	408,5	444,2
Summa		174,4	373,4	432,3	463,9	499,6
NOT 3		Budget	Plan	Plan	Plan	Plan
Finansiella kostnader		2022	2023	2024	2025	2026
Räntekostnader, internbanken		-99,0	-280,2	-381,9	-438,8	-478,0
Räntekostnader, pensionsavsättning		-12,0	-49,5	-22,5	-25,6	-26,2
Finansiell leasing, fastigheter		-66,8	-67,1	-60,9	-54,3	-47,8
RÖvriga räntekostnader, bankkostnader		-2,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa		-180,2	-396,8	-465,2	-518,7	-552,1

Nämndernas driftbudgetram, mnkr

	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Skattefinansierad verksamhet					
Förskolenämnden	1 075,1	1 134,6	1 176,2	1 226,6	1 268,9
Grundskolenämnden	2 249,9	2 368,0	2 443,2	2 545,3	2 690,3
Utbildningsnämnden	*834,4	877,1	899,7	912,2	936,7
Arbetsmarknadsnämnden (ny nämnd från 2023)	*362,7	373,7	383,1	391,9	407,0
Skultuna kommundelsnämnd	129,4	139,9	144,5	154,2	173,3
Äldrenämnden	1 802,3	1 852,5	1 942,1	2 002,4	2 105,3
Nämnden för personer med funktionsnedsättning	927,0	989,1	1 017,1	1 044,6	1 084,8
Individ- och familjenämnden	*644,8	690,0	704,6	722,2	743,7
Överförmyndarnämnden	15,8	16,0	16,2	16,4	16,7
Kulturnämnden, kulturverksamheten	201,4	213,4	215,6	217,5	222,3
Stadsarkivet (flyttar till kommunstyrelsen från 2023)	9,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Nämnden för idrott, fritid och förebyggande	302,7	320,0	332,3	337,7	370,6
Tekniska nämnden	517,9	547,1	570,7	599,5	634,3
Byggnadsnämnden	29,2	33,1	33,9	34,8	35,8
Miljö- och konsumentnämnden	23,2	24,6	24,9	25,3	25,8
Kommunstyrelsen	219,4	275,2	283,6	306,6	311,2
Kommunrevisionen	4,9	4,9	4,9	5,0	5,1
Valnämnden	6,8	2,3	6,8	2,3	7,1
Delsumma	9 356,5	9 861,5	10 199,3	10 544,4	11 038,8
Fastighetsnämnden					
Fastighetsnämnden, övrigt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Fastighetsnämnden, exploatering (KS från 2023)	-30,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Delsumma	-30,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Stadsgemensamma kostnader	160,5	222,3	156,7	161,2	140,9
Verksamhetens nettokostn. innan justeringsp	9 487,0	10 083,8	10 356,0	10 705,5	11 179,7
Delsumma justering externa finansiella poster	-66,2	-113,7	-83,3	-79,9	-74,0
Verksamhetens nettokostnad - efter justering för finansiella poster	9 420,8	9 970,1	10 272,7	10 625,7	11 105,7
Skatteintäkter	7 829,1	8 271,9	8 645,8	9 002,8	9 360,2
Generella statsbidrag och utjämning	1 746,9	1 801,4	1 872,3	1 951,1	2 083,4
Totala skatteintäkter	9 576,0	10 073,3	10 518,0	10 953,9	11 443,5
Årets resultat exkl finansiella poster	155,1	103,2	245,3	328,3	337,9
Finansiella intäkter	174,4	373,4	432,3	463,9	499,6
Finansiella kostnader	-180,2	-396,8	-465,2	-518,7	-552,1
Summa finansnetto	-5,8	-23,4	-33,0	-54,8	-52,5
Årets resultat inkl finansiella poster	149,3	79,8	212,4	273,5	285,4
Årets resultat i % av skatter generella bidrag	1,6%	0,8%	2,0%	2,5%	2,5%

* Delar av verksamhet i UAN och IFN flyttas till en ny nämnd – Arbetsmarknadsnämnden.

Siffrorna för föregående år avser de delar av verksamheten för respektive nämnd som blir kvar i varje nämnd 2023.

Tidigare beslutade satsningar, mnkr

Beslutad satsning/kostnadsökning	Ingår i budgetram för	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Detaljplaner	Stadsgemensamma kostnader			-10,0		
Fredriksbergsskolan	Nämnden för idrott, fritid och förebyggande	3,4				
Scenkonstbiennial	Stadsgemensamma kostnader	2,0	-2,0			
SM-vecka	Nämnden för idrott, fritid och förebyggande			5,0	-5,0	
Trygghetsskapande insatser (två tjänster)	Kommunstyrelsen	5,0		-5,0		
Upphandling ekonomisystem, ettårs satsning	Kommunstyrelsen		-1,0			
Stärkt krisberedskap, minskn. tidigare satsning	Kommunstyrelsen		-1,2	-0,3		
Rudbeckius 400-årsjubileum, minskning flerårssatsning	Kommunstyrelsen		-0,2	-0,4		
Årets stadskärna, minskning flerårssatsning	Kommunstyrelsen		-0,6			
Upphandling nytt e-arkiv 2022, engångssatsn.	Kulturnämnden, stadsarkiv	0,3	-0,3			
Riktad lönesatsning för jämställdhet 2022	Grundskolenämnden		1,0			
Riktad lönesatsning för jämställdhet 2022	Utbildningsnämnden		0,4			
Riktad lönesatsning för jämställdhet 2022	Individ och familjenämnden		0,7			
Riktad lönesatsning för jämställdhet 2022	Kulturnämnden, kulturverksamhet		0,6			
Riktad lönesatsning för jämställdhet 2022	Äldrenämnden		1,9			
Riktad lönesatsning för jämställdhet 2022	Nämnden för pers. med funktionsnedsättning		0,3			
Riktad lönesatsning för jämställdhet 2022	Skultuna kommunalnämnd		0,1			
Justering ram, VMNAB	Nämnden för idrott, fritid och förebyggande		1,5			
Justering ram, VMNAB	Utbildningsnämnden		0,8			
Justering ram, VMNAB	Kommunstyrelsen		13,3			
Samordningsfunktion för näringsetableringar (en tjänst)	Kommunstyrelsen		2,0			
Reviderade arvoden till förtroendevalda	Kommunstyrelsen		1,5			
Reviderade arvoden till förtroendevalda	Byggnadsnämnden		0,2			
Reviderade arvoden till förtroendevalda	Förskolenämnden		0,2			
Reviderade arvoden till förtroendevalda	Grundskolenämnden		0,2			
Reviderade arvoden till förtroendevalda	Individ och familjenämnden		0,1			
Reviderade arvoden till förtroendevalda	Kulturnämnden, kulturverksamhet		0,1			
Reviderade arvoden till förtroendevalda	Nämnden för idrott, fritid och förebyggande		0,1			
Reviderade arvoden till förtroendevalda	Nämnden för pers. med funktionsnedsättning		0,1			

Beslutad satsning/kostnadsökning	Ingår i budgetram för	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Reviderade arvoden till förtroendevalda	Skultuna kommunalnämnd		0,1			
Reviderade arvoden till förtroendevalda	Tekniska nämnden		0,2			
Reviderade arvoden till förtroendevalda	Utildningsnämnden		0,1			
Reviderade arvoden till förtroendevalda	Äldrenämnden		0,1			
Styckebyggartomter	Stadsgemensamma kostnader	10,0	-10,0			
Livsmedelskontroller	Stadsgemensamma kostnader	0,5	-0,5			
Samordnad varudistribution samt ekosystemtjänster	Stadsgemensamma kostnader	2,0	-2,0			
Västerås klimatlöfte	Stadsgemensamma kostnader	1,5	-1,5			
Universitetssatsning	Stadsgemensamma kostnader	2,0	-2,0			
Ökad vistelsetid förskola	Förskolenämnden	2,5	2,5			
Utökad olycksfallsförsäkring	Förskolenämnden		0,2			
Utökad olycksfallsförsäkring	Grundskolenämnden		0,5			
Utökad olycksfallsförsäkring	Utbildningsnämnden		0,2			
Utökad olycksfallsförsäkring	Nämnden för pers. med funktionsnedsättning		0,1			
VUtökning samhällsorientering (30 timmar)	Utbildningsnämnden		1,8			
Summa kostnad		29,2	9,6	-10,7	-5,0	0,0

Kassaflödesanalys 2023–2027, mnkr

	2023	2024	2025	2026	2027	Totalt 2023–2027
Finansiering						
Årets budgeterade resultat	103	245	328	338	298	1 313
Årets resultat finansiella poster	-23	-33	-55	-52	0	-164
Likviditetspåverkan exploateringsverksamhet	-138	123	10	3	-38	-40
Justering för avskrivningar	633	709	789	879	928	3 938
Justering för finansiell leasing	-180	-178	-161	-156	-142	-816
Justering exploatering	-30	-20	0	0	0	-50
Justering för förändring pensionsavsättning	165	87	37	47	47	382
Summa finansiering	529	934	949	1 059	1 093	4 563
Investeringsverksamheten						
Investering i materiella anläggningstillgångar	-1 954	-2 159	-2 130	-1 516	-1 091	-8 850
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	100	100	100	100	100	500
Investering i aktier och andelar						
Summa investeringsverksamhet	-1 854	-2 059	-2 030	-1 416	-991	-8 350
Upplåning	1 325	1 125	1 081	357	-102	3 787
Kassaflöde från finansieringsverksamhet	1 325	1 125	1 081	357	-102	3 787
Årets kassaflöde	0	0	0	0	0	0
Likvida medel vid årets början	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	
Likvida medel vid årets slut	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	
Självfinansieringsgrad	29%	45%	47%	75%	110%	55%

Kommentar

Bedömningen är att investeringarna inklusive försäljning av materiella anläggningstillgångar kommer att omfatta 8,4 miljarder kronor under åren 2023–2027. Lånenivån blir därmed cirka 3,7 miljarder kronor förutsatt en bibehållen likviditet om 1,2 miljarder kronor mellan åren 2023–2027. Det behövs för att Västerås stad ska behålla sitt kreditbetyg. Det förutsätter också att resultatnivån är minst 2,5 procent från och med år 2025 och framåt, samt att resultatet 2023–2024 blir enligt detta budgetförslag. Om prognosen för 2022 för den egna belåningen tas med, så är lånenivån uppe på 4,6 miljarder kronor år 2027. Nettobelåningen är då på 3,4 miljarder kronor. Det förutsätter även att investeringsnivåerna enligt investeringsplanen genomförs. Utförandegraden historiskt har varit låg.

Kassaflödesanalys 2028–2032, mnkr

	2028	2029	2030	2031	2032	Totalt 2023–2032
Finansiering						
Årets budgeterade resultat	311	325	337	349	362	2 997
Årets resultat finansiella poster	0	0	0	0	0	-164
Likviditetspåverkan exploateringsverksamhet	14	10	-7	-83	-83	-189
Justering för avskrivningar	968	1 008	1 048	1 088	1 128	9 177
Justering för finansiell leasing	-142	-142	-142	-142	-142	-1 526
Justering exploatering	0	0	0	0	0	-50
Justering för förändring pensionsavsättning	47	47	47	47	47	6186
Summa finansiering	1 198	1 248	1 283	1 259	1 312	10 863
Investeringsverksamheten						
Investering i materiella anläggningstillgångar	-1 325	-1 401	-1 380	-830	-967	-14 754
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	100	100	100	100	100	1 000
Investering i aktier och andelar						
Summa investeringsverksamhet	-1 225	-1 301	-1 280	-730	-867	-13 754
Upplåning	27	53	-2	-529	-445	2 891
Kassaflöde från finansieringsverksamhet	27	53	-2	-529	-445	2 891
Årets kassaflöde	0	0	0	0	0	0
Likvida medel vid årets början	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	
Likvida medel vid årets slut	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	
Självfinansieringsgrad	98%	96%	100%	172%	151%	79%

Kommentar

Bedömningen är att investeringarna inklusive försäljning av materiella anläggningstillgångar kommer att omfatta 13,8 miljarder kronor under åren 2023–2032. Lånenivån blir därmed cirka 2,8 miljarder kronor om likviditeten är på 1,2 mdr mellan åren 2023–2032. Det behövs för att Västerås stad ska behålla sitt kreditbetyg. Det förutsätter också att resultatnivån är minst 2,5 procent från och med år 2025 och framåt och att resultatet 2023–2024 blir enligt detta förslag. Om prognosen för 2022 för den egna belåningen tas med, så är lånenivån uppe på 3,7 miljarder kronor år 2032. Nettobelåningen, är då 2,5 miljarder kronor. Detta förutsätter även att investeringsnivåerna enligt investeringsplanen genomförs. Utförandegraden historiskt har varit låg.

Befolkningsutveckling inom olika åldersintervall enligt prognos i mars 2022

Ålder	Utfall 2022	Prognos 2023	Prognos 2024	Prognos 2025	Prognos 2026	Prognos 2027	Ökning 2022–2032	Ökning (%)
Investeringar								
1–5 år	9 349	9 351	9 324	9 311	9 395	9 554	993	11%
6–15 år	18 964	19 137	19 423	19 665	19 806	19 910	1 780	9%
16–18 år	5 635	5 791	5 830	5 868	5 937	6 043	779	14%
19–64 år	92 079	93 121	94 311	95 471	96 722	97 802	10 917	12%
65–79 år	21 906	21 874	21 685	21 615	21 564	21 559	1 594	7%
80 år och äldre	8 904	9 296	9 826	10 261	10 740	11 155	3 629	42%
Totalt antal invånare	158 585	160 318	162 165	163 999	166 015	167 917	20 035	13%
Befolkningsförändring	1 747	1 733	1 847	1 834	2 017	1 902		
Befolkningsförändring (%)	1,1%	1,1%	1,2%	1,1%	1,2%	1,1%		

Elevantal budget 2023 samt planering, antal

Barn och elevantal (total)	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Förändring 2022-2026
Förskola	8 572	8 632	8 592	8 579	8 576	8 652	8 772	20
varav Skultuna	270	255	255	237	232	245	245	-10
Förskoleklass	1 859	1 883	1 907	1 938	1 959	1 944	1 913	61
Årskurs 1-6	11 119	11 198	11 253	11 364	11 492	11 641	11 731	443
Årskurs 7-9	5 526	5 455	5 542	5 632	5 736	5 805	5 876	350
Särskola	254	278	258	261	265	268	270	-10
Grundskola totalt	18 758	18 814	18 960	19 195	19 452	19 658	19 790	844
varav Skultuna	595	599	599	624	631	640	640	41
Fritidshem	6 899	6 699	6 814	6 882	6 969	7 043	7 051	344
varav Skultuna	282	262	251	251	242	242	242	-20
Gymnasieskola	5 730	5 601	5 718	5 815	5 852	5 909	5 994	308
Gymnasiesärskola	130	134	142	144	145	147	149	13
Gymnasie totalt	5 860	5 735	5 860	5 959	5 997	6 056	6 143	321
Barn och elever totalt exkl fritidshem	33 190	33 181	33 412	33 733	34 025	34 366	34 705	1 185
Ökning barn- och elevanta l exkl fritidshem		-9	231	321	292	341	339	

Investeringsplan 2023–2028, mnkr

Nämndernas investeringsbudget	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	plan 2028
Fastighetsnämnden	1 256,7	1 386,3	1 341,9	852,7	698,1	983,6
Fastighetsnämnden, projekt Mälarporten	-33,5	95,5	122,5	181,1	-96,6	-109,4
Kommunstyrelsen	21,0	14,7	14,7	14,7	14,7	14,7
Förskolenämnden	18,2	29,6	22,5	13,2	9,0	14,0
Grundskolenämnden	37,7	25,4	62,7	23,2	22,5	28,0
Utbildningsnämnden	12,2	15,1	6,0	5,0	11,6	8,4
Skultuna kommundelsnämnd	1,0	9,0	5,0	1,0	1,0	2,5
Arbetsmarknadsnämnden	1,5					
Äldrenämnden	12,0	2,8	8,4	8,4	8,4	2,8
Nämnden för personer med funktionsnedsättning	1,9	1,3	1,7	1,3	1,3	1,7
Individ- och familjenämnden	6,5	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7
Kulturnämnden	13,5	7,0	7,0	9,8	10,5	10,5
Nämnden för idrott, fritid och förebyggande	40,4	48,7	23,0	4,9	11,9	13,3
Tekniska nämnden, ordinarie investeringar	39,7	24,9	27,9	28,6	33,9	30,6
Tekniska nämnden, gatuunderhållsinvesteringar	52,0	37,1	37,8	38,5	39,2	39,9
Tekniska nämnden, strategiska investeringar	97,6	201,8	194,1	198,5	195,0	193,0
Tekniska nämnden, övriga	2,5	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8
Byggnadsnämnden	1,5	1,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa investering exkl. exploatering	1 582,4	1 904,2	1 878,6	1 384,4	963,9	1 237,0
Fastighetsnämnden/Kommunstyrelsen, exploatering	322,0	205,0	201,0	82,0	77,0	38,0
Fastighetsnämnden/Kommunstyrelsen, strategiska strategiska markförvärv	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0
Summa exploatering och markförvärv	372,0	255,0	251,0	132,0	127,0	88,0
SUMMA INVESTERINGAR	1 954,4	2 159,2	2 129,6	1 516,4	1 090,9	1 325,0

Investeringsplan 2029–2032, mnkr

Nämndernas investeringsbudget	Plan 2029	Plan 2030	Plan 2031	Plan 2032	Totalt 2023-2027	Totalt 2028–2032
Fastighetsnämnden	957,6	722,0	539,7	613,5	5 535,7	3 816,5
Fastighetsnämnden, projekt Mälarporten	-16,2	210,8	-156,2	-76,7	269,0	-147,8
Kommunstyrelsen	14,7	14,7	14,7	14,7	79,8	73,5
Förskolenämnden	14,0	14,0	14,0	14,0	92,5	70,0
Grundskolenämnden	28,0	28,0	28,0	28,0	171,5	140,0
Utbildningsnämnden	8,4	8,4	8,4	8,4	49,9	42,0
Skultuna kommundelsnämnd	1,0	1,0	1,0	1,0	17,0	6,5
Arbetsmarknadsnämnden					1,5	
Äldrenämnden	8,4	2,8	8,4	2,8	40,0	25,2
Nämnden för personer med funktionsnedsättning	1,3	1,7	1,7	1,3	7,6	7,7
Individ- och familjenämnden	1,7	1,7	1,7	1,7	13,2	8,4
Kulturnämnden	10,5	10,5	10,5	14,7	47,8	56,7
Nämnden för idrott, fritid och förebyggande	18,2	23,1	4,9	5,6	128,9	65,1
Tekniska nämnden, ordinarie investeringar	30,2	29,3	30,6	31,0	154,9	151,7
Tekniska nämnden, gatuunderhållsinvesteringar	40,6	41,3	42,0	42,7	204,6	206,5
Tekniska nämnden, strategiska investeringar	191,0	191,5	197,0	197,5	887,0	970,0
Tekniska nämnden, övriga	1,8	1,8	1,8	1,8	9,5	8,8
Byggnadsnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0	3,1	0,0
Summa investering exkl. exploatering	1 311,2	1 302,5	748,0	901,9	7 713,5	5 500,7
Fastighetsnämnden/Kommunstyrelsen, exploatering	40,0	28,0	32,0	15,0	887,0	153,0
Fastighetsnämnden/Kommunstyrelsen, strategiska strategiska markförvärv	50,0	50,0	50,0	50,0	250,0	250,0
Summa exploatering och markförvärv	90,0	78,0	82,0	65,0	1 137,0	403,0
SUMMA INVESTERINGAR	1 401,2	1 380,5	830,0	966,9	8 850,5	5 903,7

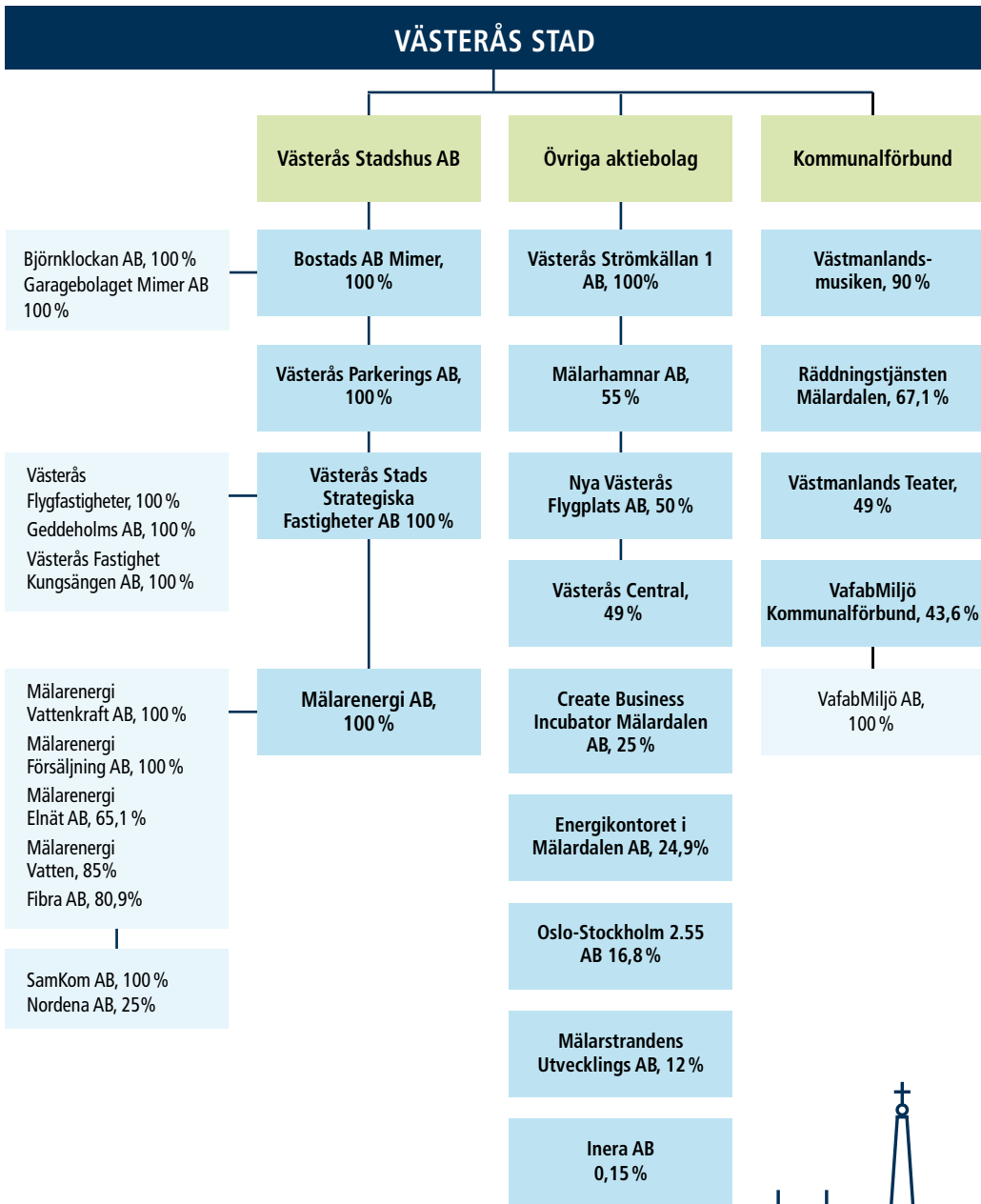
Fastighetsnämnden, investering per verksamhet 2023–2028, mnkr

	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Grundskola (inklusive Skultuna kommunalnämnd)	581,3	796,4	668,2	276,5	100,5	378,7
Grundskola – grundskolenämnden	468,3	696,4	573,2	276,5	100,5	378,7
Grundskola – Skultuna kommunalnämnd	113,0	100,0	95,0	0,0	0,0	0,0
Förskola (inklusive Skultuna kommunalnämnd)	234,5	267,8	254,2	169,1	87,9	165,9
Förskola – förskolenämnden	208,5	215,3	221,2	169,1	87,9	165,9
Förskola – Skultuna kommunalnämnd	26,0	52,5	33,0	0,0	0,0	0,0
Gymnasieskola	134,0	42,7	4,2	5,6	266,7	161,7
Arbetsmarknad	13,5					
Idrottsfastigheter	66,0	46,3	114,8	149,1	128,6	71,9
Idrottsfastigheter - NIFF	63,0	44,8	114,8	149,1	103,6	46,9
Idrottsfastigheter - Skultuna kommunalnämnd	3,0	1,5	0,0	0,0	25,0	25,0
Kulturfastigheter	0,0	0,0	0,0	0,0	18,6	116,2
Boenden	52,4	72,0	131,2	97,9	29,3	29,3
Boenden - äldrenämnden	6,8	38,3	108,3	71,9	3,3	3,3
Boenden - Nämnden för personer med funktionsned.	26,3	29,2	18,4	21,5	21,5	21,5
Boenden - individ och familj	19,4	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5
Övriga fastighetsinvesteringar	109,0	95,2	126,0	119,0	37,1	25,9
Hamnens utveckling	8,0	18,5	23,2	15,0	9,0	9,0
Extern hyra, hamnen	58,0	47,5	20,2	20,5	20,5	25,0
Projekt Mälarporten (Resecentrum, Etapp 1)*	-33,5	95,5	122,5	181,1	-96,6	-109,4
Summa investering exklusive exploatering	1 223,2	1 481,8	1 464,4	1 033,8	601,5	874,2
Fastighetsnämnden/Kommunstyrelsen, exploatering	322,0	205,0	201,0	82,0	77,0	38,0
Fastighetsnämnden/Kommunstyrelsen, strategiska markförvärv	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0
Summa exploatering och markförvärv	372,0	255,0	251,0	132,0	127,0	88,0
SUMMA INVESTERINGAR FASTIGHETSNÄMNDEN	1 595,2	1 736,8	1 715,4	1 165,8	728,5	962,2

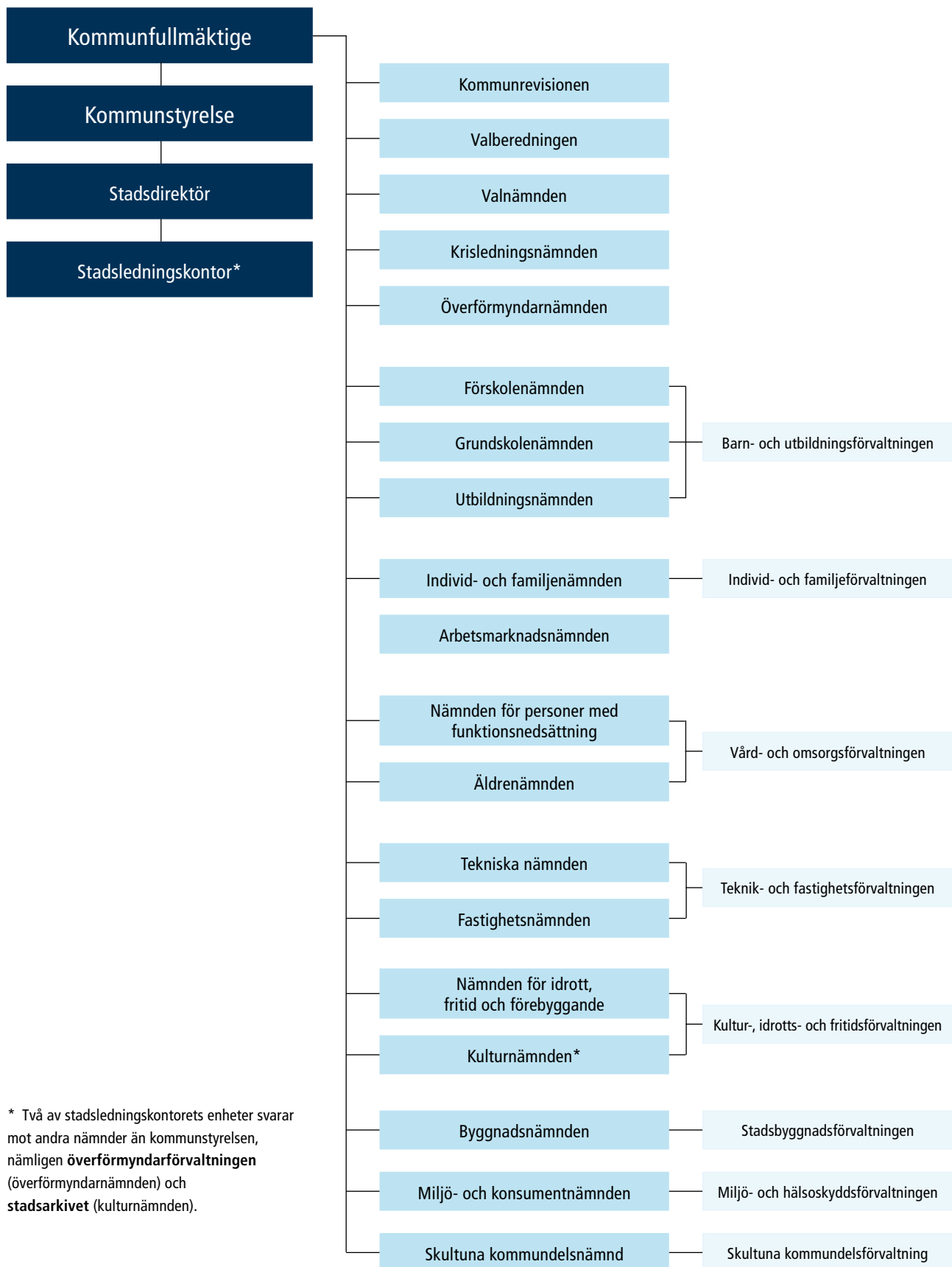
Fastighetsnämnden, investering per verksamhet 2029–2032, mnkr

	Budget 2029	Plan 2030	Plan 2031	Plan 2032	Totalt 2023-2027	Totalt 2028-2032
Grundskola (inklusive Skultuna kommunalnämnd)	298,2	217,7	217,7	217,7	2 422,8	1 330,0
Grundskola – grundskolenämnden	298,2	217,7	217,7	217,7	2 114,8	1 330,0
Grundskola – Skultuna kommunalnämnd	0,0	0,0	0,0	0,0	308,0	0,0
Förskola (inklusive Skultuna kommunalnämnd)	150,2	32,9	32,9	32,9	1 013,4	414,8
Förskola – förskolenämnden	150,2	32,9	32,9	32,9	901,9	414,8
Förskola – Skultuna kommunalnämnd	0,0	0,0	0,0	0,0	111,5	0,0
Gymnasieskola	4,2	4,2	4,2	4,2	453,2	178,5
Arbetsmarknad					13,5	
Idrottsfastigheter	191,1	273,0	103,6	0,0	504,8	639,6
Idrottsfastigheter - NIFF	191,1	273,0	103,6	0,0	475,3	614,6
Idrottsfastigheter - Skultuna kommunalnämnd	0,0	0,0	0,0	0,0	29,5	25,0
Kulturfastigheter	113,8	0,0	1,1	72,5	18,6	303,5
Boenden	134,3	134,3	134,3	239,3	382,9	671,7
Boenden - äldrenämnden	108,3	108,3	108,3	213,3	228,7	541,6
Boenden - Nämnden för personer med funktionsned.	21,5	21,5	21,5	21,5	116,9	107,6
Boenden - individ och familj	4,5	4,5	4,5	4,5	37,3	22,4
Övriga fastighetsinvesteringar	25,9	25,9	25,9	25,9	486,3	129,5
Hamnens utveckling	12,0	9,0	9,0	10,0	73,7	49,0
Extern hyra, hamnen	28,0	25,0	11,0	11,0	166,7	100,0
Projekt Mälarporten (Resecentrum, Etapp 1)*	-16,2	210,8	-156,2	-76,7	269,0	-147,8
Summa investering exklusive exploatering	941,4	932,8	383,4	536,7	5 804,7	3 668,6
Fastighetsnämnden/Kommunstyrelsen, exploatering	40,0	28,0	32,0	15,0	887,0	153,0
Fastighetsnämnden/Kommunstyrelsen, strategiska markförvärv	50,0	50,0	50,0	50,0	250,0	250,0
Summa exploatering och markförvärv	90,0	78,0	82,0	65,0	1 137,0	403,0
SUMMA INVESTERINGAR FASTIGHETSNÄMNDEN	1 031,4	1 010,8	465,4	601,7	6 941,7	4 071,6

Koncernstruktur

Västerås stads organisation 2023-01-01

* Två av stadsledningskontorets enheter svarar mot andra nämnder än kommunstyrelsen, nämligen **överförmyndarförvaltningen** (överförmyndarnämnden) och **stadsarkivet** (kulturnämnden).

Statens budget för 2023

Den här sammanställningen bygger på regeringens höstbudgetproposition inför 2022 och förändringarna som gjordes i vårpropositionen 2022.

Den nya budgetpropositionen inför 2023 finns inte med i tabellerna nedan då den publicerades i början av november. Men de generella statsbidragen som var riktade mot kommunsektorn höjdes med 4,2 miljarder kronor. Det innebär 60 miljoner kronor till Västerås stad. Den intäktsökningen är medräknad i den skatteprognos som den här årsplanen bygger på.

GENERELLA STATSBRIDRAG

De generella bidragen till kommunerna förstärktes inför 2022 med 2,1 mdr per år. Under 2024 kommer ytterligare generella bidrag med 2,7 mdr.

Dessa medel har tidigare varit riktade satsningar mot äldreomsorgen för att bland annat att:

- minska antalet timanställda
- öka antalet sjuksköterskor
- investera i äldreboenden

I regeringens proposition lyfts dessa satsningar in i den kommunalekonomiska utjämnningen och blir generella bidrag från och med år 2024.

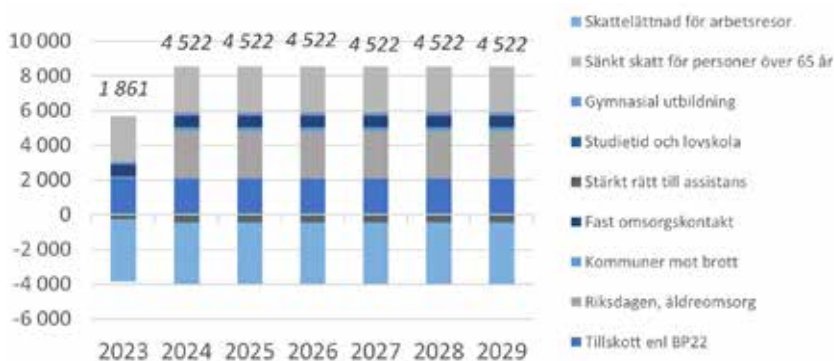
Övriga regleringar som påverkar de generella bidragen utifrån finansieringsprincipen motsvarar en ökning med 497 miljoner kronor inför år 2023.

De största delarna i budgetpropositionens förslag om övriga regleringar under planperioden:

- **Brottsförebyggande**
Regeringen har avsatt 109 miljoner kronor för 2023 och 219 miljoner för 2024 för ersättning till kommunerna för det nya föreslagna lagstadgade ansvaret med brottsförebyggande arbete som presenteras i utredningen SOU 2021:49 Kommuner mot brott.
- **Höja kunskapsresultaten**
Regeringen föreslår att utvidga den obligatoriska lovskolan samt en möjlighet till 2 timmars extra studietid per vecka för elever som behöver det. För detta föreslår regeringen 246 miljoner kronor 2023 samt 242 miljoner kronor 2024. Dessa belopp tillförs kommunerna genom de generella bidragen. Medlen är en omfördelning från befintliga statsbidragen för lovskola och läxhjälp. Tidigare satsning lovskola minskar de generella bidragen med -350 miljoner kronor per år och kvar av denna tidigare satsning blir 52 miljoner kronor 2023 samt 67 miljoner kronor 2024. Det hela sammantaget blir en nettominusning av de generella bidragen under planperioden.

- **Fler platser på yrkesutbildningar på gymnasiet**
Regeringen föreslår en ökning till kommunerna med 170 miljoner kronor årligen med start under 2023.
- **En fast omsorgskontakt i hemtjänsten**
Från 1 juli 2022 regleras detta med 348 miljoner 2022 och 684 miljoner 2023 (ingår i det generella statsbidraget). Beloppet är utifrån finansieringsprincipen.
- **Barnens rätt till personlig assistans**
Sjukvårdande insatser ska kunna räknas in i assistanstiden och egen vården regleras. Budgetförändringar till följd av dessa förslag innebär för kommunernas räkning att kostnaderna förväntas minska med 196 miljoner kronor under 2023 samt med 392 miljoner kronor under 2024. Utifrån det minskar de generella bidragen genom finansieringsprincipen under dessa år.
- **Sänkt skatt för personer över 65 år minskar skatteunderlaget**
Kompensation för det minskade skatteunderlaget görs genom de generella bidragen enligt finansieringsprincipen och motsvarar 2 620 miljoner kronor per år. Det påverkar inte kommunernas sammanlagda finansiering.

Utökning generella bidrag enligt Budgetproposition 2022 och Vårproposition 2022, mnkr

- **Skattelättnad för arbetsresor**

I vårpropositionen presenterades förslag om skattelättnad för arbetsresor vilket skulle innebära att de generella bidragen utifrån finansieringsprincipen minskar med -3 570 miljoner kronor. Detta får inte heller effekt på helheten då skatteunderlaget förväntas öka med samma summa.

RIKTADE STATSBI DRAG – STÖRRE SATSNINGAR

Barn och utbildning

Skolmiljarden som tidigare har gått för att satsa på skolorna finns inte med i regeringens budget för 2023. Västerås stads andel har tidigare varit 15–20 miljoner kronor.

Ett nytt samlat statsbidrag föreslår regeringen införs till förskolorna för att bland annat stärka det kvalitetshöjande arbetet och minska barngruppernas storlek. Det innebär att två befintliga statsbidrag slås samman. För 2022 uppgår statsbidraget till cirka 1,7 miljarder kronor. Regeringen aviserar också en förstärkning av det samlade statsbidraget med 296 miljoner kronor för 2023 och 257 miljoner kronor för 2024.

Regeringen föreslår en förstärkning av det så kallade likvärdighetsbidraget som är tänkt att stärka likvärdigheten och kunskapsutvecklingen i skolan. Bidraget är socioekonomiskt viktat för att öka resurserna där behoven är som störst. Ökningen är på 323,5 miljoner kronor inför 2022. Statsbidraget uppgår då till 6,5 mdr och föreslås succesivt att trappas upp till 8,7 mdr 2024. Tidigare generellt bidrag för lovskola förs över till detta riktade statsbidrag och blir då en del av finansieringen till denna höjning. Vilket vi också ser då de generella bidragen (netto) minskas under planeringsperioden.

Regeringen föreslår en ökning av statsbidraget för regionalt yrkesvux, vilket är yrkesinriktad utbildning på gymnasial nivå som leder till jobb. Ökningen ska ske från år 2022 och framåt. Regeringen föreslår att statsbidraget tillförs 1 540 miljoner kronor 2022. Avsikten är att kommunerna ska ingå samverkansavtal med varandra och att individerna fritt ska kunna söka gymnasial yrkesutbildning som erbjuds inom ramen för ett sådant avtal.

Vård och omsorg

De riktade statsbidragen förlängs under 2022 och 2023 på sammanlagt 3,9 miljarder per år. Tanken är att det ska:

- minska timanställda i äldreomsorgen
- öka antalet sjuksköterskor på särskilda boende
- investeringsbidrag till särskilda boende med mera

Dessa medel övergår under 2024 till att bli generella bidrag, därav ökning med 2,7 miljarder från och med 2024.

Äldreomsorgslyftet förstärks under 2022 och 2023 med 1 200 respektive 700 miljoner kronor. Totalt är äldreomsorgslyftet på 1 700 miljoner kronor för åren 2022 och 2023.

Äldreomsorgsatsningen på 4 miljarder kronor verkar fortsätta. Men inriktningen på satsningen har justerats från att ha varit ett riktat bidrag utan uppföljningsplikt till ett riktat bidrag med uppsiktsplikt. Västerås stads andel av detta bidrag bedöms vara cirka 59 miljoner kronor och bör från 2023 hanteras som ett riktat bidrag.

VÄSTERÅS STAD

Västerås stad

Stadshuset, 721 87 Västerås

Kontaktcenter: 021-39 00 00

E-post: kommunstyrelsen@vasteras.se

www.vasteras.se